

G D A Ń S K A R A D A O Ś W I A T O W A

PODSUMOWANIE

prac Gdańskiej Rady Oświatowej w latach 2011 – 2014

*Eksperckie ciało opiniująco-doradcze o charakterze społecznym
powołane przez Radę Miasta Gdańska na okres jej kadencji.*

Uchwała Nr VII/87/11 Rady Miasta Gdańska z dnia 17 lutego 2011 roku

„Warunkiem efektywnej edukacji jest:

- *holistyczne myślenie o edukacji (ani wczesna i ani późna – przez całe życie),*
- *elastyczne kształcenie odpowiednich kompetencji, dostosowane do oczekiwań aktualnej rzeczywistości,*
- *wysoka jakość kształcenia przy możliwie najniższych kosztach (kształcenie efektywne),*
- *zwiększanie szans edukacyjnych – przeciwdziałanie polaryzacji społeczeństwa.*

Kluczowym elementem w procesie edukacji jest nauczyciel, dzięki któremu szkoła powinna kształtować u uczniów umiejętności:

- *odkrywania swojego potencjału w postaci talentów,*
- *radzenia sobie w życiu przez wykorzystywanie swoich talentów i kompetencji w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości,*
- *uczenia się przez całe życie.*

Dyrektor powinien być osobą z wizją, zaangażowanym wychowawcą. Bardzo ważnymi w systemie szkolnym są partnerstwo i dialog w relacjach: rodzice – szkoła – samorząd – środowisko lokalne.”

Przewodniczący Gdańskiej Rady Oświatowej
prof. dr hab. inż. Edmund Wittbrodt
Senator Rzeczypospolitej Polskiej
Biuro Rady Miasta Gdańska, debata otwarta, 22 marca 2012 r.

Do zadań Gdańskiej Rady Oświatowej należy:

- 1) badanie potrzeb oświatowych w Mieście Gdańsku oraz przygotowywanie projektów ich zaspakajania, w tym:
 - a) wypracowywanie polityki oświatowej oraz opiniowanie projektów zmian strukturalnych w sferze edukacji,
 - b) wypracowywanie miejskich programów w zakresie oświaty,
- 2) opiniowanie projektu budżetu Miasta Gdańska w części dotyczącej wydatków na oświatę,
- 3) opiniowanie projektów sieci publicznych szkół i przedszkoli,
- 4) opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego wydawanych w sprawach oświaty,
- 5) wyrażanie opinii i wniosków w innych sprawach dotyczących oświaty.

Uchwała Rady Miasta Gdańska nr 87
z dnia 17 lutego 2011 roku, paragraf 2

SPIS TREŚCI

1.	SKŁAD GDAŃSKIEJ RADY OŚWIATOWEJ.....	5
2.	POSIEDZENIA GDAŃSKIEJ RADY OŚWIATOWEJ.....	6
3.	OPINIOWANIE I PROJEKTOWANIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH DOTYCZĄCYCH GDAŃSKIEJ OŚWIATY ORAZ PROJEKTÓW UCHWAŁ RADY MIASTA GDAŃSKA	11
3.1.	Kierunki zmian w lokalnej sieci szkół.....	11
3.2.	Program: Model gdańskiej oświaty samorządowej "Gdańszczanin 2020".....	14
3.3.	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020	14
3.4.	Regionalny Program Strategiczny w zakresie aktywności zawodowej i społecznej.....	14
3.5.	Strategia Rozwoju Miasta Gdańska do 2030	15
3.6.	Inne zagadnienia	15
4.	ZESPOŁY ZADANIOWE.....	15
5.	OBSZARY PROBLEMOVE.....	16
5.1.	System wsparcia ucznia zdolnego – rekomendacja dla rozwiązania systemowego.....	16
5.2.	Kadra pedagogiczna i doskonalenie zawodowe nauczycieli	19
5.3.	Zarządzanie oświatą i zmiany systemu oświaty	21
5.4.	Nowoczesne technologie i zmiany cywilizacyjne we współczesnej szkole	27
5.5.	Wyzwania rynku pracy a edukacja zawodowa, doradztwo zawodowe i kształcenie ustawiczne	29
5.6.	Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży - tendencje globalne i sytuacja lokalna	33
5.7.	Zdrowie i aktywność fizyczna	34
5.8.	Wyniki gdańskich szkół i wskaźniki pomiaru jakości edukacji	37
5.9.	Rodzice w szkole – szkoła w środowisku.....	41
6.	REKOMENDACJE	44
6.1.	Rekomendowane kierunki potrzebnych zmian i rozwiązań	44
6.2.	Zagadnienia, którymi warto zająć się w kolejnej kadencji GRO.....	45
6.2.1.	Doskonalenie zawodowe nauczycieli	45
6.2.2.	Rozwój kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży (w życiu społecznym, obywatelskim i na rynku pracy).....	46
6.2.3.	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.....	47
6.2.4.	Rozbudzanie zainteresowań i kreatywności	47
6.3.	Uwagi końcowe	48
7.	ZAŁĄCZNIKI	50
7.1.	Wykaz prezentacji omawianych na posiedzeniach GRO (odnośniki):.....	50
7.2.	Aktualizacja programu Model Gdańskiej Oświaty Samorządowej – Gdańszczanin 2020 (projekt)	53
7.3.	Suplement do projektu aktualizacji Programu „GDAŃSZCZANIN 2020”	72

1. SKŁAD GDAŃSKIEJ RADY OŚWIATOWEJ

Zgodnie z Uchwałą Nr VII/87/11 Rady Miasta Gdańska z dnia 17 lutego 2011 roku w sprawie powołania Gdańskiej Rady Oświatowej (GRO) funkcję Przewodniczącego objął prof. Edmund Wittbrodt, Senator Rzeczypospolitej Polskiej. W wyniku rekomendacji instytucji i organizacji, wymienionych w powyższej uchwale, Prezydent Miasta Gdańska na mocy Zarządzenia nr 550/11 z dnia 21 kwietnia 2011 roku ustalił skład osobowy Rady (w sumie 35 członków).

Członkowie powołani na mocy uchwały Rady Miasta Gdańska:

- 1) prof. dr hab. inż. Edmund Wittbrodt – Przewodniczący Gdańskiej Rady Oświatowej
- 2) **Ewa Kamińska**¹ – Zastępca Prezydenta Miasta Gdańska ds. Polityki Społecznej
- 3) Beata Wierzba – Radna Miasta Gdańska

Członkowie powołani na mocy zarządzenia Prezydenta Miasta Gdańska:

- 4) **dr Jerzy Wiśniewski** – przedstawiciel Pomorskiego Kuratora Oświaty²
- 5) **Barbara Przychodzeń** – przedstawiciel Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku
- 6) *Dorota Granoszevska-Babiańska* – przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego (Zarządzenie nr 728/12 PMG z dnia 17 maja 2012r.); zastąpiła **Elżbietę Lamparską** w związku z odejściem na emeryturę;
- 7) Jerzy Szydłowski – przedstawiciel Sądu Okręgowego w Gdańsku
- 8) **Bożena Brauer** – przedstawiciel Komisji Międzyzakładowej Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” w Gdańsku
- 9) **Teresa Tyl** – przedstawiciel Związku Nauczycielstwa Polskiego w Gdańsku
- 10) dr hab. Maria Groenwald – przedstawiciel Uniwersytetu Gdańskiego (Zarządzenie nr 1116/13 PMG z dnia 22 sierpnia 2013r.); zastąpiła dr Jolantę Dyrkę w związku ze zmianą miejsca pracy;
- 11) **dr Barbara Wikeł** – przedstawiciel Politechniki Gdańskiej
- 12) *dr hab. Paweł Zagożdżon* – przedstawiciel Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego
- 13) **Krzysztof Sarzała** – przedstawiciel Centrum Interwencji Kryzysowej PCK w Gdańsku
- 14) *ks. Piotr Brzozowski* – przedstawiciel Caritas Archidiecezji Gdańskiej
- 15) **Dorota Zagrodzka** – przedstawiciel Gdańskiej Fundacji Oświatowej
- 16) **Jolanta Zabrocka** – przedstawiciel Społecznego Towarzystwa Oświatowego
- 17) **Monika Gołubiew-Konieczna** – przedstawiciel Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
- 18) *Maria Bemben* – przedstawiciel Gdańskiego Stowarzyszenia Pedagogów Praktyków
- 19) *Iwona Karbownik* – przedstawiciel dyrektorów przedszkoli prowadzonych przez Gminę Miasto Gdańsk
- 20) **Anna Ptasińska-Wojewoda** – przedstawiciel dyrektorów szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Gdańsk
- 21) *Jacek Mielewczyk* – przedstawiciel dyrektorów gimnazjów prowadzonych przez Gminę Miasto Gdańsk (Zarządzenie nr 1731/12 PMG z dnia 7 listopada 2012r.);

¹ Pogrubioną czcionką wyróżniono osoby, które uczestniczyły w pracach rady poprzedniej kadencji.

² Kursywą wyróżniono osoby, które przedstawiały zagadnienia z obszaru działalności reprezentowanej instytucji.

- zastąpił **Piotra Szepelowskiego**, który objął funkcję Zastępcy Burmistrza Gminy Żukowo
- 22) Krzysztof Tryniszewski – przedstawiciel dyrektorów liceów ogólnokształcących prowadzonych przez Gminę Miasto Gdańsk
- 23) Dariusz Różycki – przedstawiciel dyrektorów szkół zawodowych prowadzonych przez Gminę Miasto Gdańsk (*Zarządzenie nr 1731/12 PMG z dnia 7 listopada 2012r.*); zastąpił **Aleksandra Naguckiego**, który przestał pełnić funkcję dyrektora szkoły
- 24) **Lucyna Maculewicz** – przedstawiciel dyrektorów poradni psychologiczno-pedagogicznych prowadzonych przez Gminę Miasto Gdańsk
- 25) Elżbieta Porębska – przedstawiciel Gdańskiego Forum Rad Szkół i Rad Rodziców
- 26) dr Ewa Magier-Łakomy – przedstawiciel Gdańskiego Forum Rad Szkół i Rad Rodziców
- 27) *Dariusz Gobis* – przedstawiciel Pomorskiej Izby Rzemieślniczej Małych i Średnich Przedsiębiorstw
- 28) Elżbieta Omiecińska – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
- 29) **Maria Michaluk** – przedstawiciel Powiatowego Urzędu Pracy w Gdańsku (*Zarządzenie nr 30/13 PMG z dnia 10 stycznia 2013r.*); zastąpiła **Ewę Dąbrowską** w związku z przejściem na emeryturę
- 30) Wojciech Szczepański – przedstawiciel organizacji „Pracodawcy Pomorza”
- 31) *dr Anna Hildebrandt* – przedstawiciel Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową
- 32) Kinga Kuczyńska – przedstawiciel Gdańskiej Fundacji Przedsiębiorczości (*Zarządzenie nr 30/13 PMG z dnia 10 stycznia 2013r.*); zastąpiła **Małgorzatę Jasnoch**;
- 33) prof. dr hab. Jan Wiśniewski – przedstawiciel niepublicznych szkół wyższych rekomendowany przez Konferencję Rektorów Zawodowych Szkół Polskich
- 34) **Regina Białousów** – Dyrektor Wydziału Edukacji UMG
- 35) Maria Podgórnjak – przedstawiciel powiatowej rady ds. osób niepełnosprawnych (*Zarządzenie nr 728/12 PMG z dnia 17 maja 2012r.*).

2. POSIEDZENIA GDAŃSKIEJ RADY OŚWIATOWEJ

Kadencja obecnej Rady rozpoczęła się 29 kwietnia 2011 roku. Posiedzenia Rady odbywały się raz w miesiącu (z wyjątkiem okresów wakacyjnych). Głównym miejscem spotkań GRO było Biuro Rady Miasta Gdańska. W roku 2013 jako dobrą praktykę przyjęto organizowanie posiedzeń poza biurem Rady Miasta Gdańska, co dało możliwość bliższego poznania środowiska oświatowego.

Numer protokołu	Data posiedzenia	Tematyka spotkania	Frekwencja
01/11(1)	29 kwietnia	Posiedzenie inauguracyjne. Wybór Wiceprzewodniczącej GRO: Dorota Zagrodzka.	31 (+3) ³
02/11(2)	19 maja	Obszary strategiczne rozwoju gdańskiej edukacji. Kierunki prac GRO.	18 (+3)

³ W nawiasie podano liczbę gości.

03/11(3)	2 czerwca	Sytuacja demograficzna w Gdańsku z uwzględnieniem planów urbanistycznych. Potencjał oświatowy dzielnic Gdańska i kierunki rozwoju. Kierunki polityki oświatowej i propozycje zmian w sieci szkół.	26
04/11(4)	9 września	Modernizacja polskiego systemu oświaty – kierunki zmian Gościem posiedzenia była Minister Edukacji Narodowej K. Hall Prace nad aktualizacją Programu „Gdańszczanin 2020”	29 (+3)
05/11(5)	15 października	Prace nad aktualizacją Programu „Gdańszczanin 2020” Działalność Ochotniczych Hufców Pracy.⁴	23 (+3)
06/11(6)	10 listopada	Przedstawienie projektu budżetu na rok 2012 w części dot. oświaty oraz „Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2010/2011”. Opiniowanie projektów uchwał dot. restrukturyzacji sieci gdańskich szkół.	23 (+4)
07/11(7)	15 grudnia	Wyniki zewnętrznych egzaminów końcowych uczniów gdańskich szkół w 2011 roku – analiza wyników.	23
ROK 2012			
01/12 (8)	9 lutego	Prace nad projektem aktualizacji programu „Gdańszczanin 2020” Procedura Niebieskiej Karty w Gdańsku. Wysoka jakość edukacji – doświadczenia powiatu kwidzyńskiego.	21 (+2)
02/12 (9)	22 marca	„Kierunki rozwoju gdańskiej oświaty. Propozycja aktualizacji programu „Gdańszczanin 2020” Miasto wobec wyzwań oświatowych – na podstawie doświadczeń zespołu projektu MEN „Doskonalenia strategii zarządzania oświatą na poziomie regionalnym i lokalnym”. Debata o charakterze otwartym z udziałem uczestników spotkania.	15 (+ ok.30 osób debata o charakterze otwartym)
03/12 (10)	19 kwietnia	Nowe wspomaganie rozwoju szkół. Pomorska edukacja w projekcie „Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020”	22
04/12 (11)	17 maja	Międzynarodowe wskaźniki jakości edukacji . Uwarunkowania jakości edukacji i narzędzia pomiaru na przykładzie angielskich doświadczeń.	20 (+2)
05/12 (12)	21 czerwca	Metodologia ewaluacji zewnętrznej. Prezentacja wyników badania z udziałem gdańskich placówek oświatowych przeprowadzonego przez Instytut Gospodarstwa Społecznego Szkoły Głównej Handlowej „Zarządzanie ścieżkami edukacji w Europie”.	19 (+2)
06/12 (13)	20 września	Informacja o przygotowaniu szkół do rozpoczęcia roku szkolnego 2012/2013. Prezentacja wstępnych wniosków z nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2011/2012.	19
07/12 (14)	11 października	Prezentacja projektu Caritas Model pozaszkolnej, indywidualizowanej edukacji zawodowej i społecznej „Szkoła drugiej szansy”. Wyniki zewnętrznych egzaminów końcowych uczniów gdańskich szkół w 2012 roku – analiza wyników. Projekt „Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2010/2011”.	22 (+1)
08/12 (15)	22 listopada	Relacja z I Forum Pomorskiej Edukacji. Przedstawienie projektu budżetu na rok 2013 w części dot. Oświaty Ustalenia tematyki posiedzeń GRO w roku 2012.	24 (+2)

⁴ Pogrubioną czcionką wyróżniono przykłady dobrych praktyk i realizowanych rozwiązań jednostkowych, modelowych i systemowych.

ROK 2013			
01/13 (16)	10 stycznia	Kadra pedagogiczna szkół i placówek prowadzonych przez Gminę Miasto Gdańsk. Działalność Ośrodka Kształcenia Ustawicznego Nauczycieli w Gdańsku w zakresie wspierania gdańskich kadr we wdrażaniu kolejnych etapów reformy systemu edukacji.	22 (+1)
02/13 (17)	07 luty	Wczesna edukacja i jej wyzwania – gdańska sieć placówek wobec projektowanych zmian. Przedszkole – pierwszy etap edukacji, na przykładzie doświadczeń Przedszkola nr 15. Obniżenie wieku realizacji obowiązku szkolnego – rola i działania gdańskich poradni psychologiczno-pedagogicznych.	22
03/13 (18)	14 marca	Gdańska sieć szkolnictwa zawodowego w roku szkolnym 2013/2014. Doradztwo zawodowe w gdańskich poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Informacja o wynikach egzaminów czeladniczych w roku 2012. Regionalny Program Strategiczny w zakresie aktywności zawodowej i społecznej drogą do poprawy jakości edukacji i kapitału społecznego.	22 (+3)
04/13 (19)	9 kwietnia	Gdańska Platforma Edukacyjna i infrastruktura IT w gdańskich szkołach. „Pokolenie sieci” – wyzwanie dla edukacji. Wspólna wędrówka ku nowoczesnej edukacji – wewnątrz szkolny system doskonalenia nauczycieli w SP nr 80. Zmiany oblicza współczesnej szkoły, na przykładzie II Społecznego Gimnazjum STO.	17 (+4)
05/13 (20)	9 maja	Uczeń o wysokich osiągnięciach w systemie egzaminów zewnętrznych. Możliwości systemowego wspierania uczniów uzdolnionych. Lokalne Programy Wspierania Uzdolnień w powiecie kartuskim. Działalność Lokalnych Centrów Nauczania Kreatywnego w Gdańsku.	19 (+1)
06/13 (21)	13 czerwca	Rekomendacja GRO dot. opieki nad uczniami zdolnymi. Rzeczywistość zmiany – trendy wpływające na edukację i rynek pracy przyszłości. Informacja o aktualnych pracach nad strategią Rozwoju Miasta Gdańska do 2030 roku. Krótka informacja dotycząca „Raportu o sytuacji książki w Gdańsku”.	21
07/13 (22)	10 października XX Liceum Ogólnokształcące w Gdańsku	Innowacja pedagogiczna, na przykładzie klasy matematyczno-fizyczno-informatycznej XX Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku. Gdańskie placówki oświatowe w roku szkolnym 2013/2014. Harmonogram prac GRO w roku szkolnym 2013/2014.	29 (+3)
08/13 (23)	14 listopada Politechnika Gdańska	Projekt „Inżynier Przyszłości”. Cyfrowa szkoła. O wykorzystywaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych w szkołach powszechnych – na przykładzie projektu opracowania i udostępnienia bezpłatnych e-podręczników i zasobów edukacyjnych do kształcenia ogólnego. Analiza wyników egzaminów zewnętrznych gdańskich szkół w 2013 roku. Projekt „Nowa szkoła przy ulicy Azaliowej 18”.	24 (+2)

09/13 (24)	20 grudnia	Źródła zdrowia – od doświadczeń w dzieciństwie do dorosłości. „Program 6-10-14 dla Zdrowia” – otyłość w Gdańsku. Problemy z zakresu zdrowia psychicznego uczniów gdańskich szkół z perspektywy pracy publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych. „Pomorskie Centrum Edukacyjno-Lecznicze”. Projekt międzyresortowego wsparcia dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi”. Informacja o budżecie na realizację zadań oświatowych na rok 2014 (ze względu na brak czasu materiał przesłano pocztą elektroniczną).	19 (+ 4 członkowie zespołu ds. Rozwoju Społecznego)
ROK 2014			
1/14 (25)	13 luty	Informacja na temat wyników PISA 2012 z perspektywy oceny Komisji Europejskiej. Skutki obniżenia wieku realizacji obowiązku szkolnego w gdańskich szkołach. Rekrutacja do gdańskich przedszkoli i szkół na rok szkolny 2014/2015 w świetle zmian Ustawy o systemie oświaty.	20
2/14 (26)	13 marca Pomorskie Szkoły Rzemiosł	Wspieranie kształcenia zawodowego przez Pomorską Izbę Rzemieślniczą MSP w Gdańsku – różnorodne obszary i przykład dobrej praktyki. Szkolnictwo zawodowe w Mieście Gdańsku – kierunki kształcenia. Zapotrzebowanie rynku pracy na zawody w mieście Gdańsku.	22 (+2)
3/14 (27)	17 kwietnia	Gdański program „6-10-14 dla Zdrowia”. Propozycja systemowego rozwiązania korelacji systemu edukacji i rozwoju sportu w Gdańsku. Kultura fizyczna i sport w gdańskich szkołach. Programy dotyczące aktywności sportowej/fizycznej adresowane do uczniów z perspektywy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego. „Gdański Ośrodek Kultury Fizycznej i programy profilaktyczne” – dyrektor GOKF Jacek Sawicki. Gdańskie programy „Kibice Razem”, „Futbolowy Gdańsk”. Tajemnica sukcesu Zespołu Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 26 z klasami sportowymi.	22 (+6)
4/14 (28)	28 maja Dom Sąsiedzki „Gościńska Przystań” GFIS	Projekt „Od szkoły otwartej do szkoły lidera wspólnoty lokalnej”	22 (+16)
5/14 (29)	25 czerwca	Podsumowanie prac GRO w latach 2011-2014	25 (+2)

W posiedzeniach GRO w roku 2013 i 2014 brali udział eksperci zewnętrzni prezentujący dobre praktyki z różnych perspektyw związane z edukacją i wnioski z prac zespołów badawczych:

- Katarzyna Hall – Minister Edukacji Narodowej w latach 2007-2011
- Adam Krawiec – Dyrektor Departamentu Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego
- Teresa Szakiel – Zastępca Dyrektora Departamentu Edukacji ds. Edukacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego
- Maciej Kowalczyk – Zastępca Dyrektora Departamentu ds. Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego

- Renata Karpisiak-Rokicka – Wojewódzki Komendant Ochotniczych Hufców Pracy
- Katarzyna Spadowska – p.o. Zastępcy Wojewódzkiego Komendanta Ochotniczych Hufców Pracy
- prof. Eligiusz Mieloszyk – Wydział Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej Politechniki Gdańskiej
- dr Jan Herczyński – Uniwersytet Warszawski, koordynator w projekcie MEN „Doskonalenie strategii zarządzania oświatą na poziomie regionalnym i lokalnym”
- dr n. med. Michał Brzeziński – koordynator programu „6 – 10 – 14 dla Zdrowia”
- prof. Piotr Błędowski – Szkoła Główna Handlowa, koordynator badania „Zarządzanie ścieżkami edukacji w Europie. Dostęp, uczestnictwo i znaczenie edukacji dla młodych ludzi w europejskich społeczeństwach opartych na wiedzy”
- Damian Muszyński – edukator medialny, Wyższa Szkoła Komunikacji Społecznej
- Danuta Woronowicz – członek zarządu Powiatu Kwidzyńskiego
- lek. Joanna Pleskot-Kaczmarek – członek Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, Oddział Młodzieżowy Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Gdańsku
- Małgorzata Mroczkowska – koordynator Lokalnego Centrum Nauczania Kreatywnego nr 1 w Gdańsku
- Jacek Sawicki – dyrektor Gdańskiego Ośrodka Kultury Fizycznej
- dr Elżbieta Walkiewicz – dyrektor Ośrodka Kształcenia Ustawicznego Nauczycieli w Gdańsku w CKU
- Barbara Oleksiak – Koordynator Akademii Rzemiosła Zespołu ds. Oświaty Zawodowej Pomorskiej Izby Rzemieślniczej Małych i Średnich Przedsiębiorstw
- Hanna Rembak – dyrektor ds. pedagogicznych II Podstawowo-Gimnazjalnego Zespołu Szkół Społecznych Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Gdańsku
- Katarzyna Jadeszko – nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej i lider Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli Szkoły Podstawowej nr 80 w Gdańsku
- Bożena Kondratiuk – dyrektor XX Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku
- Szymon Dobecki, nauczyciel XX LO – współautor koncepcji klasy innowacyjnej
- lek. Natalia Chojnacka – specjalista psychiatrii dzieci i młodzieży, konsultant
- Alina Suska – prezes Fundacji Oparcia Społecznego Aleksandry FOSA
- Anna Dukowska – Kierownik Referatu Pośrednictwa Pracy Powiatowego Urzędu Pracy w Gdańsku
- Marianna Sitek-Wróblewska – prezes zarządu Gdańskiej Fundacji Innowacji Społecznej
- Piotr Wołkowiński – niezależny konsultant ds. rozwoju społecznego
- Andrzej Rozwadowski – Prezes Zarządu Rady Szkoły w Stroud
- Jolanta Kruk – Caritas Gdańsk, kierownik projektu „Szkoła drugiej szansy – wersja polska”
- Lech Bocheński – Dyrektor Akademii Lechia Gdańsk
- Jan Ptach – Referat ds. współpracy z Organizacjami Pozarządowym Urzędu Miejskiego w Gdańsku

- dyrektorzy gdańskich szkół biorących udział w projekcie „Od szkoły otwartej do szkoły lidera samorządowego”.

Zgodnie z Regulaminem GRO posiedzenia były protokołowane, a protokoły przekazywano Przewodniczącemu Rady Miasta Gdańska i Prezydentowi Miasta Gdańska. Informacje o przebiegu spotkań i omawianej problematyce były publikowane na stronie miasta www.gdansk.pl/edukacja, po zatwierdzeniu protokołu z posiedzenia przez Przewodniczącego Rady.

3. OPINIOWANIE I PROJEKTOWANIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH DOTYCZĄCYCH GDAŃSKIEJ OŚWIATY ORAZ PROJEKTÓW UCHWAŁ RADY MIASTA GDAŃSKA

Zgodnie z przyjętym trybem prac Rada opiniowała akty prawne i kierunki zmian na wniosek Rady Miasta Gdańska i przedstawicieli władz miasta. Członkowie GRO **zaopiniowali w sumie 25 projektów** Uchwał Rady Miasta Gdańska dotyczących oświaty i 7 propozycji zmian w lokalnej sieci szkół, po uprzednim przedstawieniu zagadnienia przez przedstawiciela Wydziału Edukacji oraz dyskusji.

3.1. Kierunki zmian w lokalnej sieci szkół

Stanowisko GRO w sprawie propozycji zmian w sieci szkół w latach 2011-2014 (Protokół GRO 03/11(03) – opinia pozytywna:

1. Likwidacja Szkoły Podstawowej nr 29 z dniem 31.08.2012 r. z możliwością przejęcia prowadzenia szkoły przez środowisko rodziców i nauczycieli w dotychczasowym budynku lub przeniesienie uczniów do Szkoły Podstawowej nr 61;
2. Likwidacja Szkoły Podstawowej nr 27 z dniem 31.08.2012 r., przeniesienie uczniów do Szkoły Podstawowej nr 39;
3. Likwidacja Gimnazjum nr 23 z dniem 31.08.2012 r., przeniesienie uczniów do Gimnazjum nr 24 w Zespole Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 17;
4. Likwidacja Zespołu Szkół Budowlano-Architektonicznych z dniem 31.08.2012 r. Technikum nr 6 – przeniesienie uczniów do Państwowych Szkół Budownictwa XXII Liceum Ogólnokształcące – przeniesienie uczniów do XX Liceum Ogólnokształcącego;
5. Likwidacja Szkół Elektrycznych i Elektronicznych z dniem 31.08.2012 r.: przeniesienie Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 10 do Zespołu Szkół Energetycznych i likwidację Technikum nr 10; przeniesienie warsztatów szkolnych do Centrum Kształcenia Praktycznego nr 1
6. Likwidacja Gimnazjum nr 4 w Zespole Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 4 przez wygaszanie z dniem 31.08.2014 r.;
7. Likwidacja XIII Liceum Ogólnokształcącego przez wygaszanie z dniem 31.08.2014 r.

Stanowisko GRO w sprawie szkoły przy ul. Azaliowej (Protokół GRO 08/13(23) – opinia pozytywna:

GRO pozytywnie zaopiniowała przekazanie nowo wybudowanej szkoły podstawowej przy ul. Azaliowej 18 do prowadzenia innemu podmiotowi niż jednostka samorządu terytorialnego. W drodze głosowania jawnego, z udziałem 18 członków, jednomyślnie poparto koncepcję przedstawioną jako III wariant.

Poparcie dla (Protokół GRO 01/13(18):

- wprowadzania sześciolatków do szkół tak szybko, jak to możliwe, kampanii Prezydenta wprowadzenia 6-latków do szkół,
- organizacji profesjonalnego wsparcia nauczycieli przez poradnie, OKUN i inne instytucje w zakresie podnoszenia umiejętności indywidualnej pracy z uczniem (szczególnie w klasach mieszanych 6 i 7 latków).

Przyjęcie do wiadomości projektów uchwał dotyczących połączenia 2 poradni psychologiczno-pedagogicznych i utworzenia 2 centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego:

- Projektu *Uchwały Rady Miasta Gdańska w sprawie zamiaru likwidacji Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 2 z siedzibą przy ul. Krzemienieckiej 1* (druk nr 779). Projekt dotyczy połączenia poradni nr 2 i nr 4, które znajdują się w jednym budynku i korzystają z jednej infrastruktury. Połączenie to nie zaburzy ciągłości działań poradni, bowiem cały zespół pracowników pedagogicznych z poradni nr 2 zostanie zatrudniony w poradni nr 4.
- W związku z brakiem kworum do podjęcia uchwały opiniującej projekty uchwał Rady Miasta Gdańska, członkowie GRO w liczbie 15 osób, jednogłośnie wyrazili akceptację dla projektów utworzenia 2 placówek kształcenia zawodowego dla młodzieży i dorosłych: Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1 z siedzibą w Gdańsku przy ul. Hallera 16/18; Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2 z siedzibą w Gdańsku przy ul. Smoleńskiej 5/7.

Projekty Uchwał Rady Miasta Gdańska zaopiniowane pozytywnie większością głosów w drodze głosowania jawnego:

- 1) Druk nr 382 – uchwała w sprawie likwidacji Szkoły Podstawowej nr 27 w Gdańsku przy ul. Srebniki 10
- 2) Druk nr 383 – uchwała w sprawie likwidacji Szkoły Podstawowej nr 29 w Gdańsku przy ul. Miałki Szlak 74
- 3) Druk nr 381 – uchwała w sprawie likwidacji Gimnazjum nr 23 w Gdańsku przy ul. Cystersów 13
- 4) Druk nr 380 – uchwała w sprawie likwidacji Gimnazjum nr 4 w Gdańsku przy ul. Wielkopolskiej 20
- 5) Druk nr 409 – uchwała w sprawie rozwiązania Zespołu Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 4 w Gdańsku przy ul. Wielkopolskiej 20
- 6) Druk nr 385 – uchwała w sprawie rozwiązania Zespołu Szkół Budowlano - Architektonicznych przy ul. Powstańców Warszawskich 25 w Gdańsku

- 7) Druk nr 386 – uchwała w sprawie likwidacji XXII LO przy ul. Powstańców Warszawskich 25 w Gdańsku
- 8) Druk nr 396 – uchwała w sprawie likwidacji Technikum nr 6 przy ul. Powstańców Warszawskich 25 w Gdańsku
- 9) Druk nr 391 – uchwała w sprawie likwidacji II Uzupełniającego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych przy ul. Jagiellońskiej 11 w Gdańsku
- 10) Druk nr 390 – uchwała w sprawie likwidacji II Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych przy ul. Jagiellońskiej 11 w Gdańsku
- 11) Druk nr 389 – uchwała w sprawie rozwiązania Zespołu Szkół Ogólnokształcących dla Dorosłych przy ul. Jagiellońskiej 11 w Gdańsku
- 12) Druk nr 395 – uchwała w sprawie likwidacji Technikum Uzupełniającego dla Dorosłych nr 10 przy al. Grunwaldzkiej 238B w Gdańsku
- 13) Druk nr 393 – uchwała w sprawie likwidacji Technikum nr 10 przy al. Grunwaldzkiej 238B w Gdańsku
- 14) Druk nr 392 – uchwała w sprawie rozwiązania zespołu szkół pn. Szkoły Elektryczne i Elektroniczne przy al. Grunwaldzkiej 238B w Gdańsku
- 15) Druk nr 387 – uchwała w sprawie wyłączenia XIII LO z Zespołu Szkół Energetycznych przy ul. Mikołaja Reja 25 w Gdańsku
- 16) Druk nr 388 – w sprawie likwidacji XIII LO przy ul. Mikołaja Reja 25 w Gdańsku
- 17) Druk nr 394 – uchwała w sprawie włączenia Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 10 do Zespołu Szkół Energetycznych przy ul. Mikołaja Reja 25 w Gdańsku
- 18) Druk nr 403 – uchwała w sprawie zmiany uchwały w sprawie ustalenia opłat za świadczenia udzielane przez przedszkola publiczne prowadzone przez Gminę Miasto Gdańsk
- 19) Druk nr 404 – uchwała w sprawie zmiany uchwały dotyczącej wynagradzania nauczycieli szkół i placówek, dla których organem prowadzącym jest Miasto Gdańsk
- 20) Druk nr 384 – uchwała w sprawie wyrażenia woli współpracy w zakresie realizacji projektu systemowego pn. „Pomorskie – dobry kurs na edukację. Szkolnictwo zawodowe w regionie a wyzwania rynku pracy”
- 21) Druk nr 406 – uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie określenia źródeł dochodów własnych gromadzonych na wydzielonym rachunku i ich przeznaczenia oraz sposobu i trybu sporządzania planów finansowych dla wydzielonych rachunków dochodów własnych jednostek budżetowych.
Na wniosek zainteresowanych gośćmi posiedzenia GRO byli przedstawiciele Rady Rodziców Szkoły Podstawowej nr 27, którzy przedstawili swoje argumenty przeciw likwidacji szkoły, prezentując przygotowane materiały statystyczne, analizę demograficzną i inwestycji budowlanych oraz list prof. Edyty Gruszczyk-Kolczyńskiej.
Uchwała Gdańskiej Rady Oświatowej nr 06/11(6) z dnia 10 listopada 2011 r.
- 22) Druk nr 533 – w sprawie ustalenia na rok szkolny 2012/2013 granic obwodów szkolnych publicznych szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez gminę miasto Gdańsk. ***Protokół nr 03/12(10) z dnia 19 kwietnia 2012r.***
- 23) Druk nr 583 – uchwała w sprawie ustalenia planu sieci szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży oraz szkół specjalnych na terenie Miasta Gdańska.

- 24) Druk nr 584 – uchwała w sprawie ustalenia na rok szkolny 2012/2013 planu sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez Gminę Miasta Gdańska. **Protokół nr 05/12(12) z dnia 21 czerwca 2012 r.**
- 25) Projekt *Uchwały Rady Miasta Gdańska w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Województwa Pomorskiego*, dotyczący udziału miasta w projekcie „Pomorskie – dobry kurs na edukację. Szkolnictwo zawodowe w regionie a wyzwania rynku pracy”. Uchwała dotyczy przekazania środków, które stanowią wkład własny miasta do projektu. Dzięki udziałowi w projekcie szkoły otrzymają doposażenie pracowni kształcenia zawodowego. Pozytywne zaopiniowanie w drodze konsensusu. **Protokół nr 03/13(18) z dnia 14 marca 2013 r.**

3.2. Program: Model gdańskiej oświaty samorządowej "Gdańszczanin 2020"

Do czerwca 2012 roku członkowie GRO pracowali w zespołach roboczych nad aktualizacją programu „Gdańszczanin 2020”, który wymaga dostosowania do współczesnych wyzwań i obecnej sytuacji. Na podstawie doświadczeń reprezentowanych środowisk, przygotowano propozycje działań i poddziałań wg zaproponowanych celów strategicznych:

- I - Dobrze zarządzana sieć placówek oświatowych
- II - Powszechna edukacja przedszkolna
- III - Wysoka jakość edukacji szkolnej
- IV - Dobrze zagospodarowany czas wolny i uczestnictwo dzieci i młodzieży w życiu społecznym
- V - Powszechność i wysoka jakość kształcenia ustawicznego.

Zebrane rekomendacje w formie projektu zaprezentowano i przekazano przedstawicielom Urzędu Miasta i gdańskim radnym podczas debaty w dniu 22 marca 2012 roku w Sali Obrad. Dokument uwzględnia rekomendowane cele strategiczne określające priorytetowe obszary rozwoju oświaty, cele operacyjne, działania oraz konieczne poddziałania. Suplementem do projektu są nadesłane uwagi środowiska edukacyjnego (*Materiał przekazano Przewodniczącemu Rady Miasta Gdańska*).

3.3. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020

Podczas prezentacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego w części dotyczącej polityki społecznej i wysokiej jakości edukacji członkowie GRO zostali zaproszeni do zgłaszania uwag i opinii podczas konsultacji społecznych i udziału w I Forum Pomorskiej Edukacji poświęconym jakości edukacji w regionie.

3.4. Regionalny Program Strategiczny w zakresie aktywności zawodowej i społecznej

Podczas prezentacji projektu Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie aktywności zawodowej i społecznej drogą do poprawy jakości edukacji i kapitału społecznego, członkowie GRO zostali zaproszeni do zgłaszania uwag i opinii.

3.5. Strategia Rozwoju Miasta Gdańska do 2030

Informacja o stanie prac i zaproszenie członków GRO do włączenia się do prac nad strategią. Głosem eksperckim w sprawach dotyczących przyszłości gdańskiej oświaty jest przygotowana propozycja aktualizacji Programu „Gdańszczanin 2020” wraz z nadesłanymi uwagami. Na użytek strategii zaproponowano syntetyczne ujęcie celów programu. Realizacja wyznaczonych celów byłaby monitorowana za pomocą głównych wskaźników. Ponadto przygotowano strategiczne założenia istotne przy opracowaniu celów szczegółowych oraz podejmowanych działań operacyjnych i wypracowaniu standardów służących poprawie jakości edukacji (*opracowane na podstawie debaty GRO, prowadzonej przez przedstawiciela Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, dr Annę Hildebrandt*).

3.6. Inne zagadnienia

Co roku, podczas posiedzeń prezentowano dokumenty i omawiano zagadnienia:

- projekt informacji o stanie realizacji zadań oświatowych w Gdańsku dla Rady Miasta Gdańska za poprzedni rok szkolny,
- stan przygotowania gdańskich szkół do rozpoczęcia roku szkolnego,
- analizę wyników gdańskich szkół z egzaminów zewnętrznych,
- informacja o projekcie budżetu w części dotyczącej realizacji zadań oświatowych w Gdańsku na dany rok (informacja dotycząca 2014 roku została przekazana członkom GRO w formie elektronicznej).

4. ZESPOŁY ZADANIOWE

Zgodnie z ustaleniami na posiedzeniu inauguracyjnym oraz z par. 2 pkt. 6 *Regulaminu Gdańskiej Rady Oświatowej* w 2011 roku była kontynuowana praca w pięciu zespołach roboczych, które przygotowywały założenia merytoryczne dla poszczególnych obszarów aktualizacji Programu „Gdańszczanin 2020”.

Lp.	Obszar problemowy / nazwa zespołu	Skład zespołu
1.	ds. jakości i efektywności edukacji	1. Dorota Zagrodzka - koordynator 2. Anna Hildebrandt 3. Barbara Wikieł 4. Jerzy Wiśniewski 5. Ewa Magier-Łakomy 6. Barbara Przychodzeń 7. Anna Ptasińska-Wojewoda 8. Jolanta Zabrocka 9. Elżbieta Lamparska 10. Krzysztof Tryniszewski
2.	ds. systemowego wsparcia rodziny	1. Ewa Magier-Łakomy - koordynator 2. Elżbieta Porębska 3. Jerzy Szydłowski 4. Elżbieta Omiecińska 5. Paweł Zagożdżon 6. Iwona Karbownik 7. Krzysztof Sarzała 8. ks. Piotr Brzozowski

3.	ds. kształcenia zawodowego i ustawicznego	1. Beata Wierzba - koordynator 2. Dariusz Gobis 3. Aleksander Nagucki / Dariusz Różycki 4. Wojciech Szczepański 5. Anna Hildebrandt 6. Elżbieta Lamparska 7. Małgorzata Jasnoch
4.	ds. restrukturyzacji sieci szkół i parametryzacji zatrudnienia w szkołach prowadzonych przez Miasto Gdańsk	1. Elżbieta Porębska - koordynator 2. Bożena Brauer 3. Anna Ptasieńska-Wojewoda 4. Piotr Szepelowski 5. Teresa Tyl 6. Aleksander Nagucki / Dariusz Różycki 7. Krzysztof Tryniszewski
5.	ds. wspomaganie rozwoju zawodowego nauczyciela	1. Lucyna Maculewicz - koordynator 2. Bożena Brauer 3. Beata Wierzba 4. Jolanta Dyrda 5. Maria Bemben 6. Monika Gołubiew-Konieczna 7. Dariusz Różycki

Zespoły robocze GRO intensywnie pracowały przygotowując propozycje dla aktualizacji programu „Gdańszczanin 2020”. Ponadto członkowie zespołów, jako eksperci przygotowywali wystąpienia na kolejne posiedzenia tematycznie.

5. OBSZARY PROBLEMOWE

5.1. System wsparcia ucznia zdolnego – rekomendacja dla rozwiązania systemowego

Rekomendacje Gdańskiej Rady Oświatowej dot. systemu opieki nad uczniami uzdolnionymi w Gdańsku, Gdańsk, 13 czerwca 2013 r. (fragment)

W dniu 9 maja 2013 r. GRO dyskutowała nad realizacją indywidualnych potrzeb uczniów w odniesieniu do sytuacji uczniów uzdolnionych w mieście Gdańsku. Problematykę uznano za niezwykle ważną, w związku z czym sformułowano następujące rekomendacje dla władz Miasta Gdańska:

- 1. Należy stworzyć miejski system wspierania uczniów uzdolnionych obejmujący zarówno wczesne diagnozowanie jak i działania wspierające różne rodzaje, a także poziomy uzdolnień i rozwoju zainteresowań uczniów.*

Miasto Gdańsk prowadzi wiele inicjatyw i działań wspierających uczniów uzdolnionych, jednak są one rozproszone, niespójne i czasami incydentalne przez co nie stanowią one skutecznego systemu wsparcia uczniów uzdolnionych (brak cech kompleksowości i powszechnej dostępności, por. załączone uzasadnienie). System taki, np. pod nazwą „Gdański System Wspierania Uzdolnionych” lub z wykorzystaniem nazwy „Gdańskie Lwy” w szerszym kontekście, mógłby powstać w oparciu o już istniejące działania, mógłby również wykorzystać strukturę i elementy stworzonego pomorskiego systemu wspierania uczniów uzdolnionych (Projekt „Zdolni z Pomorza”).

2. Program operacyjny na najbliższe lata powinien uwzględniać kontynuację działań (w tym finansowanie) zainicjowanych i realizowanych dotychczas w ramach projektu „Zdolni z Pomorza”.

Należy uwzględnić w programie operacyjnym utrzymanie funkcjonowania dwóch Lokalnych Centrów Nauczania Kreatywnego przy III LO i VIII LO oraz realizację działań poprojektowych. Należałoby również rozważyć możliwość wykorzystania powstałej w ramach realizacji programu struktury i modelu podejmowanych działań do diagnozowania i wspierania uzdolnień z innych obszarów tematycznych, tj. poza uzdolnieniami z zakresu matematyki, fizyki i informatyki, które obejmował projekt.

3. Należy promować wewnętrzne, dzielnicowe, miejskie, wojewódzkie i krajowe konkursy, olimpiady i zawody.

Należy podejmować działania zorientowane na wzrost ogólnego zaangażowania i aspiracji młodzieży oraz wspierać aktywność uczniów. Powinny one być prowadzone w każdej szkole.

4. Potrzebne są decyzje strategiczne w obszarze doształcania nauczycieli w kierunku uzyskiwania pożądanych efektów, w szczególności w zakresie pracy z uczniami zdolnymi.

Kluczem do efektywnej pracy z uczniem zdolnym jest nauczyciel, który potrafi dostrzec, rozpoznać i monitorować rozwój utalentowanego dziecka. Badania i doświadczenie z realizacji projektu „Zdolni z Pomorza” pokazują, że nauczyciele najlepiej radzą sobie z uczniem przeciętnie uzdolnionym. I choć od lat mówi się o indywidualizacji nauczania i szkoli nauczycieli w tym zakresie, a więc teoretycznie każdy z nich powinien być już przygotowany do pracy z uczniem zdolnym i wymagającym pomocy, nie ma to jednak zastosowania w praktyce. Ponieważ praca nauczyciela w tym zakresie wymaga wsparcia, powinno zostać utworzone regionalne centrum pracy z uczniem zdolnym.

Uzasadnienie:

Istnieje wiele koncepcji kształcenia i wspierania uczniów uzdolnionych w ich rozwoju, jednak aby stworzyć dobrze funkcjonujące rozwiązanie systemowe, konieczne jest opracowanie modelu uwzględniającego kompleksowość i powszechna dostępność proponowanych rozwiązań. (...)

Pełna wersja uzasadnienia została przekazana Radzie Miasta Gdańska.

- W 2012 roku została wprowadzona zmiana sposobu i zakresu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej przez poradnie. Do najistotniejszych należy wspomaganie w formie programów indywidualnych dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych – wymagających pomocy i szczególnie utalentowanych.
- Biorąc pod uwagę wskaźniki trzeba pamiętać, że masowość obniża pomiary uśredniające. Dlatego ważne jest wyłanianie liderów, uczniów którzy mogą osiągać wysokie poziomy oraz stwarzanie warunków stymulujących ich rozwój: opracowanie systemu wyłaniania i wspierania uczniów szczególnie uzdolnionych oraz upowszechnienie go.
- Ważna jest zarówno praca nad rozbudzeniem zainteresowań i odkrywaniem mocnych stron wszystkich uczniów (I poziom), i tych o dużym potencjale bez sprecyzowanych pasji (II poziom) bezpośrednio w szkole, jak i wspierania już zauważonych talentów

(III poziom). Trzeba podjąć wyzwanie wsparcia uczniów na trzech poziomach i mieć świadomość, że nie można się spodziewać szybkich efektów. Warto wykorzystać: istniejące w Gdańsku elementy, zasoby projektu „Zdolni z Pomorza” oraz doświadczenia innych ośrodków i miast, np. Warszawy lub Kartuz. Potrzebne jest przeszkolenie nauczycieli, a szczególnie wychowawców w zakresie dostrzegania talentów, mocnych stron i umiejętności ich wzmacniania już od najwcześniejszego etapu edukacji. Warto w tym zakresie wykorzystać doświadczenia Kolegium Tutorów z Wrocławia.

- Dla uczniów z III poziomu, o dużym potencjale, sprecyzowanych zainteresowaniach i wybitnej wiedzy, ważne jest przygotowanie oferty ponad standardowej, systemu stwarzającego warunki do pogłębiania rozwoju i wprowadzającego w pracę naukową, np. we współpracy z uczelniami wyższymi. Jednocześnie należy mobilizować do współpracy przedstawicieli biznesu, którzy – jako naturalni mentorzy – będą wspierać uczniów w różnych, często specjalistycznych kierunkach.
- **W każdej szkole** system tutoringu powinien obejmować wyławianie talentów i pracę z dziećmi szczególnie uzdolnionymi, jako standard. Szczególnie dotyczy to uczniów z II poziomu o dużym potencjale bez sprecyzowanych zainteresowań i pasji. Celem pracy nauczycieli powinno być rozwijanie i ugruntowanie zainteresowań oraz wyposażanie uczniów w narzędzia dalszego, samodzielnego rozwoju. Do tego potrzeba odpowiedniego systemu doskonalenia i kształcenia nauczycieli oraz świadomego zarządzania szkołą, czego wzorcowy model stanowi Kolegium Tutorów z Wrocławia.
- Przykład wsparcia uczniów szczególnie uzdolnionych na etapie ponadgimnazjalnym: innowacja pedagogiczna XX Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku – klasa matematyczno-fizyczno-informatycznej pod patronatem Wydziału Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej Politechniki Gdańskiej:
 - Planując pracę z uczniem zdolnym w jakimś obszarze należy pamiętać o zrównoważonym rozwoju. Nie można koncentrować się na dużej liczbie przedmiotowych zajęć merytorycznych, ponieważ w tym okresie bardzo ważny jest rozwój osobowościowy. Warto programy dla uczniów wybitnie uzdolnionych wzbogacać o zajęcia z zakresu rozwoju osobowościowego i np. sportowe. Nie wolno zapomnieć o rozwijaniu kompetencji społecznych i kontaktach towarzyskich.
 - Dla innowacyjnych projektów adresowanych do uczniów zdolnych bardzo ważne jest, aby zapewnić im udział w najwyższej jakości projektach współtworzonych przez ekspertów z konkretnych dziedzin. W konsekwencji wybrani uczniowie będą potrafili identyfikować i nazywać problemy, a następnie twórczo je rozwiązywać.
- Potrzebne jest rozwiązanie systemowe motywowania i wspierania nauczycieli pasjonatów i innowatorów, którzy – szczególnie w pracy z młodzieżą uzdolnioną ponadprzeciętnie – są kluczowi. Ważna jest ochrona przed „wygaśnięciem” ich zapалу.

5.2. Kadra pedagogiczna i doskonalenie zawodowe nauczycieli

- Nieustannie w dyskusjach rady powracało pytanie: gdzie jest mądry nauczyciel – klucz do edukacji dla przyszłości? Dlatego konieczne jest poszukiwanie możliwości i rozwiązań w istniejącym systemie, które wesprą kształcenie i rozwój takich nauczycieli – rozwój systemu doskonalenia. **W Gdańsku potrzebne są decyzje strategiczne w obszarze doskazywania nauczycieli** w kierunku uzyskiwania pożądaných efektów, np. pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych (potrzebujących wsparcia i wybitnie uzdolnionych).
- Niepokojący jest niski wskaźnik nauczycieli stażystów w gdańskich szkołach wynoszący 2%, a 52% nauczycieli zakończyło już ścieżkę awansu zawodowego uzyskując najwyższy możliwy stopień nauczyciela dyplomowanego. Często straci on motywację do rozwoju i dalszej aktywności zawodowej. W takiej sytuacji trudno jest mówić o zastępowalności kadr w przyszłości. Obecna struktura awansu zawodowego nie wpływa motywująco na nauczycieli, a młodzi ludzie nie mają możliwości na zatrudnienie w szkołach ze względu na niż demograficzny i zapisy ochronne Karty Nauczyciela.
- W systemie edukacji kluczowe jest to, co się dzieje u jej podstaw. Problemem jest często brak gotowości nauczycieli i brak ich zainteresowania do podnoszenia kwalifikacji w pożądanym zakresie. Ważne jest przygotowanie nauczycieli na uczelni, ale po jej zakończeniu **każdy nauczyciel** musi cały czas samodzielnie troszczyć się o własny rozwój, dostosowując swoje kompetencje do zmieniających się realiów i wyzwań współczesności. Sytuację komplikuje zarówno system awansu zawodowego jak i uśredniony system motywowania w szkołach.
- Obecnie można zaobserwować dużą niechęć kadr pedagogicznych do udziału w szkoleniach, niezależnie od ich jakości i realizatora. Rzadziej szkolą się nauczyciele mianowani i dyplomowani oraz pracujący w szkołach ponadgimnazjalnych.
- Konieczne jest stawianie wymagań i ich egzekwowanie przez miasto jako organ prowadzący, co pomoże szkołom i nauczycielom w identyfikowaniu potrzeb doskonalenia i skłoni do rozwijania kompetencji.
- Ośrodek Kształcenia Ustawicznego Nauczycieli to placówka doskonalenia zawodowego prowadzona przez Miasto Gdańsk:
 - Znaczący odsetek zrealizowanych form szkoleniowych dotyczy kompetencji osobistych w zakresie nauki języka obcego i obsługi IT, co zwiększa szanse na mobilność kadry. Nauczyciele uczestniczą w szkoleniach z własnej inicjatywy, często dla indywidualnych celów i potrzeb swojego awansu zawodowego.
 - Działania OKUN powinny rozwiązywać zdiagnozowane problemy wspólnie z miastem. Miasto powinno zamawiać usługi szkoleniowe dla nauczycieli, które trafiałyby w realne problemy, jakie mają z uczniami, na podstawie zdiagnozowanych potrzeb. Problemy i potrzeby szkół można zdefiniować na podstawie sprawozdań z aktywnej pracy ekspertów oraz wystąpień podczas posiedzeń GRO. Należy zaprojektować strategię szkoleń z punktu widzenia miasta, a nie indywidualnych potrzeb nauczycieli.

- OKUN powinien być miejscem wspierania nauczycieli w realizacji aktualnych wyzwań. Przygotowywać realizatorów zmian, aby były adekwatne i efektywne.
- Ważnym zadaniem jest budowanie międzyszkolnych sieci współpracy i wymiany doświadczeń nauczycieli.
- Zachodzące zmiany cywilizacyjne określają nową rolę doradcy metodycznego: animatora i przewodnika-organizatora, który moderuje współpracę międzyszkolną nauczycieli i procesy zmiany przy wsparciu specjalistów w danych dziedzinach.
- Tak jak nauczyciel, osoba udzielająca wsparcia szkole nie jest już w stanie być specjalistą wysokiej klasy we wszystkich obszarach, dlatego musi korzystać z grona (sieci) specjalistów.
- Aktualnym wyzwaniem jest zmiana myślenia o wspomaganiu szkoły w rozwoju, które powinno być strategiczne. Od roku 2016 placówki doskonalenia będą zobowiązane do kompleksowego wspierania rozwoju szkół:
 - zindywidualizowanego – dopasowanego do potrzeb konkretnej szkoły na podstawie jej diagnozy,
 - kompleksowego – wykorzystującego różne formy i narzędzia do osiągnięcia określonych celów,
 - procesowego – konsekwentnej, rocznej pracy od diagnozy po ewaluację,
 - grupowego – opartego na współpracy zespołów kadry nauczycielskiej.

Doskonalenie kadr będzie się opierało na zindywidualizowanej diagnozie problemów, potrzeb i potencjału konkretnej szkoły. Obecnie mamy dominację krótkich form – incydentalnego kształcenia nauczycieli, nierzadko oderwanego od realnych problemów szkoły, które nie przynosi efektów poprawy jakości edukacji.

- Doksztalcanie dyrektorów z perspektywy Unii Europejskiej najczęściej dotyczy koncepcji pracy i wizji rozwoju placówki, a nie bieżących problemów związanych z prowadzeniem dokumentacji.
- Nauczyciel nie może być tylko nauczycielem przedmiotu, powinien być przede wszystkim wychowawcą, a zarazem mentorem czy tutorem. Dlatego należy rozszerzać kompetencje wychowawcy, zaś doradztwo edukacyjno-zawodowe powinno być elementem planu wychowawczego, który uwzględnia rozwój kompetencji ogólnych już od poziomu przedszkola.
- Kompetencje nauczycieli i dyrektorów są kluczowe dla efektywności pracy szkoły, również dla pracy z pokoleniem sieci, które wymaga budowania relacji na innych zasadach niż dotychczas.
- Organizacja profesjonalnego wsparcia nauczycieli przez poradnie, OKUN i inne instytucje w zakresie podnoszenia umiejętności indywidualizacji pracy z uczniem (szczególnie w klasach mieszanych 6 i 7-latków).
- Uprowadzając konsekwencje sytuacji demograficznej i spadek uczniów w szkołach, miasto Gdańsk powinno większy nacisk położyć na wsparcie przekwalifikowania nauczycieli i przygotowania ich do pełnienia innych ról na rynku pracy. Dotychczas

nauczyciele, których PUP zapytał o oczekiwania i zaoferował pomoc w przekwalifikowaniu nie byli nią zainteresowani.

- Smutkiem napawa fakt, że nauczyciele często nie posiadają wystarczająco rozwiniętych kompetencji kluczowych, które mają kształtować u dzieci i młodzieży, np. kompetencje IT, przedsiębiorczość, ustawiczne uczenie się. Ustawa Karta Nauczyciela utrudnia modelowanie pośród nauczycieli postawy przedsiębiorczości, gdyż gwarantuje im poczucie bezpieczeństwa, niezależne od jakości pracy.
- Dla wielu obszarów kompetencje osobiste nauczycieli w zakresie komunikacji są kluczowe, szczególnie dla budowania sojuszu z rodzicami dla dobra dziecka, szczególnie na progu szkoły czy w przypadku niskiej frekwencji na zajęciach wf.
- Rekomendacja dla organu prowadzącego: dla poprawy jakości nauczania bardzo ważne jest przykładanie większej wagi do dokonywania dobrych wyborów dyrektorów szkół (świadomych potrzeb placówki). Obecnie wybór dyrektora jest często pozorny, jeśli do konkursu przystępuje jeden kandydat (najczęściej dotychczasowy dyrektor), który otrzymuje poparcie zespołu nauczycielskiego, rodziców i związków zawodowych. Potrzeba również wsparcia dyrektora w egzekwowaniu pracy nauczycieli, ponieważ obecnie te możliwości są ograniczone.
- Kodeks etyczny nauczyciela i dyrektora – warto rozważyć przygotowanie takiego dokumentu lub stworzenie wizerunku dobrego nauczyciela, aby każdy zainteresowany mógł dokonać samooceny.
- Plany naprawcze:
 - wdrożenie planów utrudnia dyrektorom szkół brak instrumentów egzekwowania realizacji założeń przez nauczycieli,
 - instrumentem egzekwowania realizacji planów może być ocena pracy dyrektora przygotowywana przez organ prowadzący, uwzględniana w konkursie na stanowisko dyrektora.
- Problemy z wdrożeniem planów naprawczych mają również dyrektorzy szkół. Ponadto z osiąganymi wynikami szkół i pracą nauczycieli nie korelują stopnie awansu zawodowego, co utrudnia zarządzanie zespołem. Przy ocenie pracy nauczyciela i w awansie zawodowym należy brać pod uwagę wskaźnik edukacyjnej wartości dodanej, równocześnie powinny być stworzone nowe mierniki jakości pracy nauczyciela.

5.3. Zarządzanie oświatą i zmiany systemu oświaty

Rekomendacja: analizowanie sytuacji szkół w oparciu o wypracowany standard uwzględniający:

- określone wskaźniki, np.: EWD, strukturę zatrudnienia, liczebność oddziału, wysokość nakładów na ucznia i inne,
- istniejący dorobek badawczy,
- w odniesieniu do sytuacji w innych miastach o podobnej specyfice.

Stworzenie systemu reagowania na niewielkie odchylenia od zakładanych wskaźników oceny pracy szkoły, np. wybrany obszar codziennej działalności. Obecnie w systemie edukacji skupiamy się na monitoringu i opisie rzeczywistości.

Wyzwania dla organu prowadzącego zdefiniowane przez prof. Jana Herczyńskiego podczas debaty 22 marca 2012 roku:

WYZWANIE I: powolny proces erozji efektywności szkół powodowany niżem demograficznym, który grozi zapaścią

a) procesy związane z edukacją są powolne i trudno na nie reagować – co roku ubywa nieznaczny odsetek uczniów, który stopniowo prowadzi do pustoszenia szkół;

b) ogromnym problemem w planowaniu sieci szkół jest zjawisko migracji między szkołami, które ze sobą konkurują. Rodzice wybierają dla swoich dzieci szkoły osiągające najlepsze wyniki, co prowadzi do niebezpiecznego rozwarstwienia społecznego, a w konsekwencji do narastania napięcia.

Rekomendacja: Monitoring i bieżąca analiza sytuacji w rejonach. Wykorzystanie niżu demograficznego dla obniżenia wieku szkolnego i rozszerzenia opieki przedszkolnej (wprowadzenie kolejnych roczników uczniów do szkół).

WYZWANIE II: organizacja budżetu szkolnego i kontrola zarządcza

Kontrola zarządcza i budżet zadaniowy, które nie przyniosły oczekiwanych korzyści dla zarządzania szkołą i stały się biurokratycznym obowiązkiem, mogą być narzędziami podnoszenia jakości edukacji, pod warunkiem zaadaptowania ich do specyfiki i potrzeb konkretnego samorządu.

Kontrola zarządcza – miasto ma prawo przyjąć własne standardy kontroli zarządczej ponad niezbędne minimum ustawowe; ich egzekwowanie daje szansę na racjonalne zarządzanie. Są w Polsce samorządy, które podjęły próbę wykorzystania tego narzędzia poprzez wskazanie dodatkowych własnych standardów. Dla efektywności powinno być ich niewiele i powinny być monitorowane i egzekwowane.

Budżet zadaniowy – najważniejszą decyzją budżetową jest zatwierdzenie arkusza organizacyjnego przez organ prowadzący. Ta kluczowa decyzja autonomiczna nie powinna być „decyzją księgową”. Dla prowadzenia dobrej, lokalnej polityki oświatowej ważne jest, aby te wytyczne organu prowadzącego do arkuszy były poprzedzone dyskusją z dyrektorami szkół i innymi podmiotami działającymi w obszarze oświaty.

Rekomendacja: optymalne wykorzystanie kontroli zarządczej poprzez jej indywidualizację w skali miasta oraz budżetu zadaniowego (własne standardy). Dla planowania dobrego procesu budżetowego ważne jest monitorowanie procesu i wskaźników:

- średnia liczba uczniów na 1 oddział (klasę),
- średnie wydatki na 1 oddział (klasę),
- średnie wydatki na 1 ucznia.

WYZWANIE III: monitorowanie procesów szkół

Rekomendacja: bieżący monitoring wskaźnika frekwencji – ważny i czuły, wskaźnik tego, co dzieje się w szkole. Pozwala na wyłonienie szkół borykających się z problemami przy jednoczesnym nieobwinianiu poszczególnych osób, jest bezpieczny i nie budzi większych oporów.

Rekomendacja:

- Relacje samorząd – dyrektor szkoły; samorząd powinien jednoznacznie precyzować oczekiwania względem dyrektorów, formy kontroli ich spełniania i oceny, przy jednoczesnym poszanowaniu autonomii szkoły. Obecnie dobry dyrektor, to osoba, która zachowuje dyscyplinę finansową szkoły i sama rozwiązuje konflikty. Jednak dla jakości edukacji powinna być to osoba zaangażowana z wizją.
- Wybór dyrektora szkoły – obecna formuła konkursu nie sprzyja autonomii wyboru przez samorząd, który traci możliwość wpływu na jakość edukacji w szkole. Dlatego samorząd powinien myśleć długofalowo nad przygotowaniem potencjalnych dyrektorów szkół, np. w Anglii i Francji, aby zostać dyrektorem trzeba wcześniej pracować w innej szkole przynajmniej 1 rok.
- Bardzo ważne jest monitorowanie pracy szkół i warto zastanowić się nad wypracowaniem zasad przekazywania informacji, o tym, co dzieje się w szkołach do organu prowadzącego.

WYZWANIE IV: odpowiedzialność za jakość nauczania

Trudności organów prowadzących związane z kształtowaniem polityki jakości edukacji:

- kłopoty ze zdefiniowaniem pojęcia „jakość edukacji”,
- wiele różnych oczekiwań wobec szkół, z których część jest mierzona różnymi wskaźnikami,
- niektóre wskaźniki dają sprzeczne informacje, np. pozytywna ocena mimo ujemnego EWD,
- precyzyjne określenie wymagań wobec dyrektorów szkół (miasto nie powinno tolerować zrzucania przez dyrektorów winy na słabych uczniów, czy brak współpracy z rodzicami),
- negatywne doświadczenia z prób wykorzystania raportów z ewaluacji zewnętrznej.

Rekomendacja: Pomimo sytuacji prawnej, która rozmywa odpowiedzialność za nauczanie, odpowiedzialności za jakość edukacji i to co dzieje się w szkołach powinien podjąć się samorząd, jako organ odpowiedzialny za kształtowanie lokalnej polityki oświatowej. Dla podjęcia tego zadania bardzo ważni są wizjonerzy, a do tej pory zadania realizowane przez samorząd wymagały pragmatyzmu (remonty, wyposażenie, administracja), dlatego trzeba zmienić perspektywę zarządzania. Różnorodność instrumentów i sprzecznych danych wymagają pogłębionej wspólnej refleksji i dialogu z udziałem przedstawicieli zainteresowanych środowisk (FORUM).

PRZYKŁADY DOBREJ PRAKTYKI**1. Polityka oświatowa Powiatu Kwidzińskiego – rozwiązania, które zadecydowały o sukcesie:**

- konsekwentnie realizowana przez wszystkie podmioty Strategia rozwoju oświaty Powiatu Kwidzińskiego – opracowana wspólnie z udziałem przedstawicieli środowiska;

- wieloletnia, konsekwentna i świadoma polityka oświatowa gmin, a szczególnie Miasta Kwidzyna, w zakresie poprawy jakości pracy szkół SP i G oraz rozbudowana struktura zajęć dodatkowych – wejście do powiatowych szkół ponadgimnazjalnych uczniów, którzy na wcześniejszych etapach mieli bardzo dobre warunki do rozwoju (praca zespołowa gmin);
- współpraca z ekspertami i ośrodkami badawczymi (Uniwersytet Warszawski) w zakresie ewaluacji pracy szkół, nauczycieli i uczniów – systemowe i systematyczne badania, których wyniki i zalecenia są upowszechniane wszystkim przedstawicielom środowiska (organom, dyrektorom, nauczycielom, rodzicom), na różnych poziomach z zachowaniem poufności: 1) dla powiatu, 2) dla szkoły, 3) dla klasy, 4) dla nauczyciela 5) dla ucznia;
- analiza wyników i planowanie rozwoju placówki – coroczne raporty z wdrażania wyniku ewaluacji, przedkładanie raportów organowi prowadzącemu przez dyrektora – planowanie rozwoju i monitoring wdrożenia;
- doradztwo zawodowe i warsztaty zawodoznawcze dla gimnazjalistów – pomoc w wyborze szkoły ponadgimnazjalnej i zawodu (dodatkowe etaty w poradni psychologiczno-pedagogicznej, współpraca z Cechem Rzemiosł Różnych);
- promocja osiągnięć uczniów w konkursach i olimpiadach – wojewódzkich i ogólnopolskich – uroczystości z udziałem mediów (szkolne programy pracy z uczniem zdolnym, programy stypendialne, motywowanie uczniów do reprezentowania powiatu w turniejach i konkursach ogólnopolskich na szczeblu lokalnym, bądź konkursach umożliwiających zdobycie indeksu);
- pula dodatkowych zajęć przygotowujących do egzaminów końcowych (zapewnienie środków przez organ prowadzący);
- wyposażenie szkół i modernizacja bazy;
- bieżący monitoring wskaźników frekwencji uczniów – wystandardyzowane meldunki kwartalne do organu prowadzącego – przy spadku poniżej 70% wskazanie przyczyn i podejmowanych działań;
- Akademia Umiejętności Pedagogicznych – indywidualizacja wsparcia dla szkół – zamawianie szkoleń dla kadry pedagogicznej przez dyrektorów zgodnie z potrzebami placówki (w tym umiejętność wyposażania uczniów w techniki skutecznego uczenia się); w porozumieniu z miejskim ośrodkiem doskonalenia (zatrudnienie dodatkowych doradców metodycznych j. polskiego, matematyki, j. angielskiego i kształcenia zawodowego finansowane przez powiat);
- w drugiej części posiedzenia Andrzej Rozwadowski, Prezes Zarządu Rady szkoły podstawowej w angielskim Stroud, przedstawił własne doświadczenia w zakresie podnoszenia jakości pracy szkoły i współpracy ze środowiskiem lokalnym. Na wstępie swojego wystąpienia podkreślił, iż fundamentem współpracy liderów lokalnej społeczności, nauczycieli i rodziców jest wspólny cel: DOBRO DZIECKA, czyli jak najlepsze przygotowanie dziecka do kolejnego etapu edukacyjnego i do dorosłego życia. Utożsamienie się z tak zdefiniowanym celem ułatwia podejmowanie działań na rzecz poprawy pracy szkoły i rozwiązywania bieżących problemów, czemu służy „kultura pozytywnej krytyki”.

2. Reforma angielskiego systemu oświaty – szkoła podstawowa w Stroud.

Reforma umożliwiła przekazywanie szkół publicznych do prowadzenia lokalnym Radom Szkoły. Do 2012 roku przekazano w Anglii ok. 50% szkół na poziomie podstawowym. Szkoły, które zdecydowały się na niezależność otrzymały 100% bezpośredniej subwencji i dodatkowy bonus. Zaoszczędzono ok 10% kosztów administrowania przez samorządy.

Skład Rady Szkoły w Stroud 16 osób, w tym: 8 przedstawicieli rekomendowanych przez parafię, 4 przedstawicieli rodziców, dyrektor, 1 nauczyciel, 1 przedstawiciel kadry niepedagogicznej;

3. Publiczna Szkoła Zawodowa i Technikum dla młodzieży w Gdańsku o nazwie: Pomorskie Szkoły Rzemiosł .

Placówki są prowadzone przez organizację samorządu gospodarczego – Pomorską Izbę Rzemieślniczą Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Sukces Pomorskich Szkół Rzemiosł był możliwy dzięki zaangażowaniu w prowadzenie szkoły pracodawców zrzeszonych w Izbie. W zakresie bazy dydaktycznej, jak również w procesie dydaktycznym szkoły są wspierane przez fundację klastra: Edukacyjne Centrum Doskonalenia. Pomorskie Szkoły Rzemiosł podpisały porozumienie z pracodawcami, m.in. na realizację projektu „Kuznia talentów kreatywnego fryzjerstwa”, finansowanego przez spółkę JBS.

Utrudnienia dla lokalnego systemu oświaty i zmiany systemu oświaty

1. Subwencja:

Podstawowa waga subwencji na ucznia szkoły podstawowej nie odpowiada kosztom kształcenia na tym etapie edukacji, które ze względu na potrzeby wyrównywania szans są bardzo wysokie we wszystkich miastach. Konieczność podwyższenia wagi była zgłaszana do Ministerstwa Edukacji Narodowej bezskutecznie.

2. Niepubliczne szkoły policealne

- wysokie koszty dofinansowania kształcenia wynikające z nadużyć w kilkakrotnym wykazywaniu uczniów i słuchaczy lub przez okres w którym nie pobierają nauki;
- brak wpływu samorządu na kształtowanie i jakość oferty kształcenia zawodowego w tym obszarze – po pozytywnym zaopiniowaniu przez kuratorium dokumentacji założycielskiej miasto musi zarejestrować placówkę niepubliczną, której przekazuje środki przeliczane na 1 ucznia;
- problem podnoszenia jakości edukacji pogłębia podział zadań oświatowych, między kuratoria, komisje egzaminacyjne i organy prowadzące nie sprzyja podnoszeniu jakości edukacji oraz egzekwowaniu realizacji planów naprawczych w szkołach. Nadzór pedagogiczny nad działalnością dydaktyczno-wychowawczą szkół sprawują kuratoria, organy prowadzące są zobowiązane do zapewnienia jedynie warunków do ich funkcjonowania, zaś okręgowe komisje egzaminacyjne opracowują analizy wyników.

3. Obniżenie wieku realizacji obowiązku szkolnego (6-latki)

- współpraca dyrektorów i nauczycieli szkół z kadrami przedszkoli – organizacja dni otwartych w szkole i spotkań dyrektorów z rodzicami w przedszkolach. Problemem jest brak współpracy między nauczycielami dziecka – po zakończeniu edukacji w przedszkolu każdy rodzic otrzymuje kartę obserwacji swojego dziecka, w której

zapisane są jego postępy i szczególne uzdolnienia oraz poziom rozwoju psychofizycznego. Na skutek braku przepływu informacji między przedszkolem, a nauczycielami szkoły gubimy talenty, a dzieci z problemami nie otrzymują odpowiedniego wsparcia;

- praca z grupą mieszaną 6 i 7-latków – najpoważniejszym problem jest gotowość nauczycieli do pracy z grupą mieszaną w oparciu o nową podstawę programową, która została bardzo zmieniona. Utrudnieniem jest duży skok rozwojowy w wieku sześciu lat, który charakteryzuje myślenie przedoperacyjne;
- wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z klas mieszanych w dłuższym okresie;
- współpraca z rodzicami;
- zapewnienie opieki świetlicowej w szkole w standardzie przedszkolnym;
- odpowiednia infrastruktura i wyposażenie szkół;
- zapewnienie wszystkim 3 i 4-latkom opieki przedszkolnej;
- przygotowanie nauczycieli przedmiotowych do pracy z dzieckiem młodszym – od 9 lat;
- wsparcie publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych: spotkania specjalistów z radami pedagogicznymi szkół i przedszkoli, rodzicami podczas dni otwartych, punkty informacyjne dla rodziców, dyżury telefoniczne, spotkania w Centrum Edukacji Nauczycieli.

4. Rekrutacja – nowelizacja Ustawy o systemie oświaty w zakresie zasad i kryteriów rekrutacji do przedszkoli, szkół i placówek oświatowych, która weszła w życie 18 stycznia 2014 roku:

- przedszkola: rozpatrywane dodatkowe kryteria: kontynuacja, uczący się i/lub pracujący rodzice, rodzeństwo;
zobowiązanie zapewniania kolejnym rocznikom dzieci miejsc w przedszkolach oznacza, że z braku miejsc w przedszkolach publicznych część miasto będzie musiało pozyskać od przedszkoli niepublicznych. W roku szkolnym 2015/2016 miasto będzie musiało zapewnić realizację przygotowania przedszkolnego za 1 zł/godz. wszystkim 5-latkom. Od 1 września 2016 roku będziemy zobowiązani do stworzenia sieci przedszkolnej, która nie pokrywa się z podziałem dzielnicowym;
- szkoły podstawowe i gimnazja – dla dzieci zamieszkałych w obwodach miasto nie przewiduje dodatkowych kryteriów, mogą one natomiast dotyczyć uczniów spoza obwodów, co będą regulowały statuty szkół;
- szkoły ponadgimnazjalne:
 - planując miejsca, uwzględnia się wskaźnik 25% uczniów spoza Gdańska, co wynika z analiz rekrutacji w ubiegłych latach;
 - dla zachowania stabilizacji szkół i mając na względzie potrzeby rynku pracy utrzymywany jest wskaźnik ok. 50% miejsc w szkołach zawodowych. Specjalności w szkołach zawodowych są tworzone na podstawie potrzeb rynku pracy i udokumentowanej współpracy szkoły z potencjalnymi pracodawcami, którzy zapewnią miejsce odbywania praktyk i praktycznej nauki zawodu;
 - rekrutacja do szkół będzie realizowana przy pomocy systemu elektronicznego.

5.4. Nowoczesne technologie i zmiany cywilizacyjne we współczesnej szkole

„Pokolenie sieci” (Generacja Y) i następne:

- Dorastają w świecie nowych technologii cyfrowych, których wykorzystywanie jest dla nich tak oczywiste. Dzięki nim poszukują i wchodzą w natychmiastowe interakcje, są kreatywni i podejmują dialog.
- Wybierają, inicjują, współpracują, organizują, są aktywnymi uczestnikami, komentatorami, autorami, strategami. Są pierwszymi w historii, od których mogą się uczyć starsze pokolenia, co stawia nowe wyzwanie również dla systemu edukacji.
- Po raz pierwszy w historii zmieniają kulturę kontroli na kulturę możliwości (w domu, szkole, pracy, mediach). W odmienny od rodziców sposób dzieci uczą się, bawią i tworzą społeczności. Udowodniono, że codzienny kontakt z technologiami cyfrowymi stymuluje zmianę komórek mózgowych i wzmacnia nowe ścieżki neuronalne.
- Jest to pokolenie kreatywnie współpracujące, ale jednocześnie narcystyczne, dla którego najważniejsze jest „ja”.
- Cenią sobie wolność wyrażania siebie i wolność wyborów.
- Są tolerancyjni i bezkrytyczni wobec siebie i innych, a więc narażeni na problemy w obszarze emocjonalnym i manipulacje mediów.
- Wymagają jasnych i przejrzystych zasad.
- Są egoistyczni, nastawieni na szybkie zaspokajanie swoich potrzeb i jednocześnie bardzo potrzebują dialogu. Interesuje ich to, co postrzegają jako ważne dla swojego rozwoju, z nonszalancją odnosząc się do zasadnej kultury, hierarchii, wyników, szkoły. Czytają to, co ich interesuje.
- Burzą to, co jest niewiarygodne, nieetyczne, nietransparentne. Jeśli coś jest rutynowe i nie pozwala na aktywne uczestnictwo oraz współtworzenie (ignorując ich opinie, zasoby i potrzeby), to nie zaangażują się – rzucą szkołę.
- Potrzebują dowartościowania ze strony dorosłych i zauważenia ich indywidualnych talentów.

Trudności i wyzwania dla pracy szkół i nauczycieli

- Wiele powinno się zmienić w nauczaniu nauczycieli, bo zmiana mentalności pokolenia jest faktem, a rozwój technologii cyfrowych jest nieunikniony. Trzeba przejść od „cyfr” w stronę edukacji emocjonalnej i społecznej oraz zdrowotnej. Aby młodzi nie czuli się samotni i przejmowali wartości starszego pokolenia, dorośli muszą im towarzyszyć w sieci i rozmawiać z nimi o ich aktywności w świecie wirtualnym. Ważna jest edukacja nauczycieli do tworzenia relacji opartych na więzi, aby potrafili dotrzeć do dzisiejszych dzieci – „dzieci sieci”.
- Zauważalne są problemy emocjonalne młodych ludzi, którzy budując relacje w sieci, w rzeczywistości czują się bardzo samotni. W Internecie często pojawiają się wypowiedzi przepełnione negatywnymi emocjami – postawa „hater”, czyli nietolerancyjna, skupiona na wyrażeniu wyłącznie swoich negatywnych uczuć, frustracji.

- Powszechna powinna stać się edukacja wykorzystująca nowoczesne technologie w rozważny sposób. Ważne jest przekonanie i przygotowanie nauczycieli do ich stosowania.
- Potrzeba zastanowienia się nad niwelowaniem braków, które powstają poprzez korzystanie z oprogramowania i sieci w procesie uczenia się.
- Wzmocnienie samodzielności i kreatywności w uczeniu się poprzez realizację projektów interdyscyplinarnych.
- Ważne jest uwzględnianie tej perspektywy „pokolenia sieci” podczas prac nad rozwojem gdańskiej edukacji i poszukiwanie optymalnych rozwiązań.

Gdańska Platforma Edukacyjna

- Gdańska Platforma Edukacyjna (GPE) jest jedynym w Polsce przedsięwzięciem o tak dużej skali oraz złożonej i rozbudowanej strukturze. Pełne jej wdrożenie zaplanowano na 5 lat. Jej celem jest sieciowanie szkół oraz rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej, która pobudza kreatywność. Platforma nie zastępuje kontaktu bezpośredniego, ale sprzyja rozwijaniu doświadczenia, dzieleniu się wiedzą i rozwijaniu kompetencji.
- GPE to olbrzymi potencjał dla nauczycieli, uczniów i rodziców, oraz organu prowadzącego i kadry zarządzającej. Przygotowane aplikacje mają służyć sprawnej organizacji pracy szkół, dobrej komunikacji z rodzicami i prowadzeniu zajęć z wykorzystaniem multimediiów i sprzętu, jaki został dostarczony do szkół (komputery i tablice interaktywne).
- W celu optymalnego wykorzystywania GPE miasto zapewniło cykl szkoleń dla grup użytkowników, w tym dla dyrektorów i nauczycieli, a w każdej szkole został powołany „lider”.
- Dodatkowo, w ramach współpracy z polskim oddziałem Microsoft, będą realizowane szkolenia dla szkolnych liderów platformy w zakresie Office 365.
- Dyrektorzy szkół powinni mieć na względzie pomoc rodzicom o niskich kompetencjach IT.

E-podręczniki

Od 15 kwietnia 2015 roku będą dostępne e-podręczniki i nauczyciel będzie mógł dokonać wyboru pomiędzy tradycyjną książką a formą cyfrową, dostępną bezpłatnie.

PRZYKŁADY DOBREJ PRAKTYKI:

Szkoła Podstawowa nr 80 w Gdańsku

- od 2010 roku w codziennej pracy szkoły wykorzystywany jest sprzęt IT i treści multimedialne oraz e-dziennik;
- szkoła stara się stopniowo odchodzić od systemu hierarchicznego ku współpracy, wzajemnej komunikacji, wspierając swoich podopiecznych w indywidualnym rozwoju zainteresowań, stwarzając możliwości rozwijania dziecięcych pasji i prezentowania ich rówieśnikom oraz realizację uczniowskich projektów;
- wielokrotne podejmowanie tematu bezpieczeństwa w sieci z uczniami i podczas spotkań z rodzicami.

II Społeczne Gimnazjum Społecznego Towarzystwa Oświatowego

Wprowadzenie metody projektu WebQuest w Gimnazjum w II Zespole STO w Gdańsku wykorzystującej potencjał pokolenia sieci: uczenia się od siebie nawzajem, posiadanych zasobów i kompetencji w wykorzystywaniu narzędzi i mobilnych technologii cyfrowych oraz potrzeby czerpania przyjemności z bycia aktywnym i kreatywnym. Prowadzący „dorosły” pełni rolę krytycznego przyjaciela stymulującego do rozwoju.

III Zespół Podstawowo-Gimnazjalnym Społecznego Towarzystwa Oświatowego

Gdańscy pionierzy i propagatorzy prowadzenia zajęć z tablicami interaktywnymi. 10 lat temu dla przełamania początkowej niechęci do korzystania z tablic ważna była determinacja organu prowadzącego i dyrektora szkoły. Wprowadzono obowiązek przeprowadzania przynajmniej części zajęć z wykorzystaniem tej tablicy i rozpisano ich grafik, wybrane zajęcia były hospitowane. Uczniowie zaś są asystentami na lekcji.

5.5. Wyzwania rynku pracy a edukacja zawodowa, doradztwo zawodowe i kształcenie ustawiczne

- Wraz z wprowadzeniem rozporządzenia MEN z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie nowej klasyfikacji zawodów trwa porządkowanie gdańskiej sieci szkolnictwa zawodowego. Szkoły zawodowe powinny stać się centrami kształcenia branżowego dla młodzieży i dorosłych, gdzie wszyscy zainteresowani będą mogli zdawać egzaminy potwierdzające kwalifikacje zawodowe, a szkoły będą mogły prowadzić subwencjonowane kwalifikacyjne kursy zawodowe dla dorosłych. Jednym z warunków uruchomienia nowego kierunku kształcenia w szkołach publicznych i niepublicznych jest współpraca szkoły z pracodawcami, którzy zapewnią bazę do praktycznej nauki zawodu.
- Aby szybko reagować na bieżące potrzeby rynku pracy, przygotowując adekwatną ofertę kształcenia zawodowego w formie kursów kwalifikacyjnych, w Gdańsku utworzono dwa Centra Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego oraz Centrum Kompetencji przy WUP.
- Obecnie problemem jest rozwijająca się, często bez żadnych analiz potrzeb rynku, sieć niepublicznych szkół zawodowych dla dorosłych, które oferują wiele różnorodnych kierunków kształcenia zawodowego o różnej jakości. Szkoły te są powoływane na podstawie zgłoszenia do Kuratorium, a miasto musi je powoływać i przekazywać dotację. Sytuacja jest analogiczna do okresu przejściowego w szkolnictwie wyższym, kiedy licznie powstawały niepubliczne szkoły wyższe, oferujące kształcenie na kierunkach, których absolwenci mieli kłopot ze znalezieniem się na rynku pracy. Z punktu widzenia racjonalności gospodarowania publicznymi pieniędzmi spełnianie kryteriów formalnych to jest zbyt mało. Powinna być opracowana strategia województwa dotycząca sieci szkół, także niepublicznych, ustalana po zaciągnięciu opinii powiatowej i wojewódzkiej rady ds. zatrudnienia, dzięki czemu odpowiadałaby na potrzeby lokalnego i regionalnego rynku pracy.

Propozycja wystąpienia przez Gdańską Radę Oświatową z apelem do MEN o wprowadzenie odpowiednich regulacji w tym zakresie do Ustawy o systemie oświaty.

Kompetencje

- Dla odnalezienia się na rynku pracy istotne są kompetencje kluczowe, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji personalnych i społecznych, które rozwijają umiejętność pracy w grupie.
- O etosie pracy w szkołach dzisiaj się nie mówi, a powinno. Nauczyciel nie może być tylko nauczycielem przedmiotu, powinien być przede wszystkim wychowawcą i tutorem. Dlatego należy kształtować kompetencje nauczyciela tak, aby służyły one uczniom.
- Ważne jest kształtowanie u uczniów postaw otwartych i kreatywnych oraz upowszechnianie przez nauczycieli postawy przedsiębiorczości jako filozofii działania.
- W związku z trudnością prognozowania rynku pracy w perspektywie kilkuletniej, które określałoby zapotrzebowanie na konkretne zawody lub kwalifikacje, rozwiązaniem uniwersalnym jest kształtowanie kompetencji miękkich i umiejętności szybkiego uczenia się.
- Odwrócenie uczenia nie dla rynku pracy, ale uczenia do bycia zaradnym życiowo, ma wielką wartość również dla uczniów niepełnosprawnych. Ostatni Raport Najwyższej Izby Kontroli odsonił bardzo niski poziom kształcenia tej grupy uczniów, którzy po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej nie odnajdują się na rynku pracy.

Wybór szkoły, doradztwo zawodowe i wspomaganie odnalezienia się na rynku pracy

- Dla efektywności kształcenia kadr dla rynku pracy kluczowy jest dobry wybór szkoły ponadgimnazjalnej, stosownie do uzdolnień, predyspozycji i preferencji ucznia. Przykład holenderski pokazuje, że jednym z najważniejszych ogniw w systemie jest dobre doradztwo zawodowe. Według Instytutu Gallupa 80% osób zatrudnionych nie pracuje tam, gdzie powinny, zgodnie ze swoim potencjałem i predyspozycjami, ponieważ nie ma przełożenia edukacji na rynek pracy. Brakuje wspomaganie w obszarze doradztwa na poziomie rozpoznania predyspozycji.
- Doradztwo edukacyjno-zawodowe i opracowana mapa obszarów aktywności zawodowej do 2020 roku są narzędziami, które w znacznym stopniu mogą obniżyć koszty, jakie ponosimy z powodu nieodpowiednich wyborów szkół ponadgimnazjalnych i studiów wyższych.
- Grupy biorące udział w badaniu, pod kierunkiem prof. P. Błędowskiego, podkreślają:
 - najczęściej uczniowie, dokonując wyborów dalszej ścieżki edukacyjnej, opierają się na opiniach rodziców i znajomych, kolegów i koleżanek;
 - duży wpływ rodziców na podejmowanie decyzji, mimo iż oni sami twierdzą, że nie mają wystarczającej wiedzy na temat rynku pracy i tego, jaki zawód i umiejętności mogą być na nim potrzebne w długofalowej perspektywie;
 - duże znaczenie dla wyboru drogi życiowej ma bierna postawa uczniów, którą charakteryzuje brak aspiracji i planów na przyszłość oraz brak motywacji do podejmowania wysiłku. Uczniom często „nie chce się” cokolwiek robić, w tym uczyć się. Tymczasem wielu nauczycielom brak pasji, by zainteresować podopiecznych swoim przedmiotem, jak i zaangażowania, by

kształtować cechy wolicjonalne uczniów. W ostatecznym wyniku wybór szkoły jest podyktowany „niechęcią do uczenia się”, a nie rozeznaniem sytuacji na rynku pracy czy analizą własnych predyspozycji.

- W gdańskich placówkach oświatowych tylko 26 nauczycieli posiada kwalifikacje doradcy zawodowego. Doradcy zawodowi zatrudnieni są w sumie na 3,7 etatu w następujących placówkach: ZKPiG nr 33 (1,3 etatu), ZSO nr 7 (1 etat), CKU (1 etat), GIM nr 10 (0,2 etatu), ZSOiZ nr 1, ZKPiG nr 23 (po 0,1 etatu). Plany doradztwa zawodowego ma jedynie 69% gimnazjów, 56% liceów ogólnokształcących i 46% zawodowych szkół ponadgimnazjalnych (dane z dnia 17 stycznia 2013 r.). Obecnie poradnie psychologiczno-pedagogiczne wspierają uczniów i rodziców indywidualnie, zaś nauczycieli grupowo poprzez warsztaty. Proces podnoszenia kwalifikacji doradców już się rozpoczął. Trzeba wzmocnić doradztwo nadając mu „ważność” poprzez dodatkowe godziny dla doradców oraz promocję idei korzystania z ich pomocy. Doradztwo edukacyjno-zawodowe powinno być elementem planu wychowawczego, który uwzględnia rozwój kompetencji ogólnych już od poziomu przedszkola. Powinno uwzględniać partnerstwo: uczeń (rodzice) – pracodawcy – szkoła.
- Ważne jest wypracowanie nowego modelu doradztwa zawodowego. Obecnie problem polega na braku spójności. Inny system doradztwa ma PUP, inny OHP, inny szkoły i poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Model doradztwa przez całe życie został opracowany w Pomorskiej Sieci Tematycznej ds. wysokiej jakości kształcenia zawodowego i ustawicznego.
- Doradztwo zawodowe powinno być realizowane przez specjalistów znających specyfikę zawodu i branży, którzy merytorycznie będą rozmawiać o potrzebnych, konkretnych kompetencjach (odejście od realizacji doradztwa przez przyuczonych nauczycieli). Warto rozważyć odejście od szkolnych klubów kariery i powrót do Klubów Pracy, według koncepcji PUP.
- Promocja kształcenia zawodowego powinna być prowadzona przez pracodawców lub organizacje pracodawców w ostatniej klasie gimnazjum, w trakcie spotkań z rodzicami i uczniami tych klas. Wsparcie ucznia w procesie wyboru uwzględnia wprowadzenie miesiąca dni otwartych szkół zawodowych (ponadgimnazjalnych) na wzór dni otwartych SP, z uwzględnieniem kalendarza targów pracy i edukacji.
- Szeroka działalność Ochotniczych Hufców Pracy jest wartościowym potencjałem dla wspomagania odnalezienia się na rynku pracy młodych osób i młodzieży w wieku 15-25 lat, o zmniejszonych szansach życiowych, pochodzącej ze środowisk niedostosowanych społecznie, zagrożonej wykluczeniem społecznym:
 - Centra Edukacji i Pracy Młodzieży (6 form działalności wspomaganie odnalezienia się na rynku pracy): Młodzieżowe Biura Pracy, Punkty Pośrednictwa Pracy, Mobilne Centra Informacji Zawodowej, Młodzieżowe Centra Kariery, Kluby Pracy, Zespoły ds. Refundacji;
 - Jednostki Opiekuńczo-Wychowawcze (3 formy działalności na rzecz kształcenia i wychowania i zatrudnienia): Hufce Pracy, Środowiskowe Hufce Pracy, Ośrodki Szkolenia i Wychowania.

Gdańskie placówki oświatowe coraz częściej korzystają ze współpracy z OHP, w ramach realizacji doradztwa zawodowego, które cieszy się coraz większym zainteresowaniem.

Kluczowe elementy dla poprawy jakości kształcenia zawodowego

- Systemowa elastyczność, czyli sprawne reagowanie podmiotów oświatowych na zmiany cywilizacyjne, zachodzące na rynku pracy i potrzeby pracodawców. Potrzebne tu jest systemowe rozwiązanie w celu przyuczenia szkół i pracodawców do stałej wymiany konkretnej informacji oraz o cykliczne spotkania ekspertów, specjalistów różnych dziedzin przedstawiających trendy. Należy wypracować mechanizm przekładania bieżących zmian rynku pracy na konkretne rozwiązania z naciskiem na szybkość reakcji.
- Pogłębiona analiza sytuacji i wyników kształcenia, w tym analiza wyników egzaminów dla danego zawodu, również w odniesieniu do innych miast w Polsce (dla uzyskania rzetelnych informacji ważny jest pomiar na wejściu).
- Ponieważ egzaminy zawodowe nie są obowiązkowe, należy analizować procent absolwentów danej specjalności przystępujących do egzaminu.
- Działania projektowane przez miasto powinny być skorelowane ze strategią Województwa Pomorskiego, która odnosi się do zdiagnozowanych problemów występujących również w mieście i wskazuje strategiczne kierunki rozwoju; pod koniec roku 2014 r. powinien być gotowy raport z pogłębionej analizy i diagnoza sytuacji szkolnictwa zawodowego w regionie, którego wyniki ułatwią działania nad poprawą jakości.
- Potrzebna jest współpraca z pracodawcami, która będzie systemowa, a nie jak dotychczas – wynikiem indywidualnych zabiegów dyrektorów i nauczycieli. Pomoc „od zaraz” deklaruje organizacja Pracodawców Pomorza. Potrzebne jest stanowisko Ministerstwa Finansów w zakresie zachęt dla pracodawców, aby włączyli się w proces kształcenia zawodowego.
- Dla zmiany wizerunku szkoły zawodowej, która obecnie przez wielu jest traktowana jako „szkoła ostatniej szansy”, bardzo ważne są spotkania informacyjne dla nauczycieli gimnazjum poświęcone ostatniej reformie edukacji zawodowej.

Prognozowanie potrzeb rynku pracy i kształcenie ustawiczne

- W świecie dynamicznych zmian prognozowanie potrzeb rynku pracy jest możliwe tylko na poziomie wskazywania obszarów i kierunków, a nie konkretnych zawodów czy kwalifikacji zawodowych. Przygotowanie oferty edukacyjnej odbywa się przez szkołę za zgodą Organu Prowadzącego, po zasięgnięciu opinii Powiatowej Rady Zatrudnienia oraz Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia., Powiatowy Urząd Pracy stara się działać w perspektywie metropolitalnej z uwagi na rozbudowującą sieć komunikacji, która znacząco zwiększy mobilność pracowników. Wojewódzki Urząd Pracy na podstawie przeprowadzanych badań stworzył ośrodek reaktywacji kompetencji zawodowych.

- Problemem zawodowych „szkół specjalnych” jest brak oferty zatrudnienia dla ich absolwentów, których w efekcie kształci się „dla domu”.
- Wykaz poziomu zapotrzebowania pracowników w sektorach usług w naszym rejonie wskazuje na nadmiar osób z wyższym wykształceniem w branżach turystyka i przetwórstwo, a wzrasta potrzeba na pracowników w sektorze nowoczesnych usług biznesowych BPO/SSC (Business Process Outsourcing).
- Kształtowanie postaw i promocja kształcenia ustawicznego. Polska ma jeden z najniższych w UE wskaźników dorosłych podnoszących swoje kwalifikacje. Niski przyrost naturalny i spadająca liczba ludności oraz szybko zmieniające się otoczenie gospodarcze będą wymagały poszerzania lub zmiany kompetencji zawodowych. Dlatego bardzo istotne jest kształtowanie nawyków uczenia się przez całe życie już od najmłodszych lat i zwiększenie odsetka dorosłych Gdańszczan podnoszących swoje kwalifikacje.
Można taki proces realizować poprzez różne formy, na różnych etapach edukacji, np. upowszechnianie przykładów różnorodnych karier konkretnych osób (rodziców, pracodawców, absolwentów).

5.6. Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży – tendencje globalne i sytuacja lokalna

- Najważniejsza jest promocja zdrowia psychicznego i profilaktyka, m.in. przez indywidualizację oddziaływań wychowawczych. Z braku odpowiedniej indywidualizacji nauki w szkole uczniowie są kierowani do nauczania indywidualnego w domu, co często nie jest optymalnym rozwiązaniem i znacząco utrudnia procesy readaptacyjne po przebytych chorobach, hospitalizacji.
- Zapobieganie chorobom cywilizacyjnym powinno być przedmiotem szczególnej troski na poziomie prewencji oddziaływującej na populację.
- Ponieważ zdrowie jest uwarunkowane siecią zależności, dlatego edukacja może być ważnym buforem tego, co dzieje się w zdrowiu psychicznym dorosłego człowieka, dobra edukacja może rekompensować niski status ekonomiczny.
- Odpowiedzią na narastające problemy jest międzyresortowy projekt stworzenia w Gdańsku Pomorskiego Centrum Edukacyjno-Leczniczego – wsparcie dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi.
- Trzeba podejmować inicjatywy lokalnie nie czekając na rozwiązania systemowe.
- Konieczne jest włączenie rodziców i całych rodzin w procesy wsparcia ucznia.
- Apel Krzysztofa Sarzały – Kierownika Centrum Interwencji Kryzysowej PCK i Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego – o uaktualnienie opracowanej kilka lat temu broszury „Procedury reagowania w sytuacjach kryzysowych”:
 - upowszechnianie informacji o nowej formule procedury NIEBIESKA KARTA – przekazanie do szkół formularza i informacji,
 - stwarzanie dobrej atmosfery wokół procedury NK. Zważywszy na medialne działania wokół NK, w społeczeństwie narosła duża nieufność, która w połączeniu z niewiedzą i przyzwyczajeniami, może skutkować brakiem interwencji w sytuacjach bezwzględnie jej wymagających.

5.7. Zdrowie i aktywność fizyczna

- Według najnowszych badań po raz pierwszy w historii ludzkości dzieci urodzone po roku 2000 mogą żyć krócej niż ich rodzice z powodu chorób cywilizacyjnych i zmiany stylu życia.
- Zdrowie we współczesnym społeczeństwie jest jedną z najwyższych wartości. Kształtowanie pożądanych zachowań pro-zdrowotnych powinno być jednym z celów nowoczesnej edukacji. Wiadomo obecnie, że wiele nawyków żywieniowych i postaw związanych ze spędzaniem wolnego czasu w wieku szkolnym ma wpływ na ryzyko zdrowotne nie tylko w odniesieniu do okresu dorastania, ale przede wszystkim determinuje to ryzyko w okresie dorosłości. Wskutek niewłaściwych zachowań, m.in. w zakresie żywienia i aktywności fizycznej, dochodzi nie tylko do problemów związanych z otyłością i cukrzycą, ale także do zwiększenia ryzyka chorób układu krążenia i chorób nowotworowych.
- Obecnie dobrze znana wiedza o uwarunkowaniach zdrowia upoważnia do podjęcia działań w zakresie wczesnej edukacji i wpływania na zachowania zdrowotne u dzieci i młodzieży.
- Innym czynnikiem determinującym zdrowie dzieci jest sieć powiązań społecznych. Im jest ona większa i ma lepszą jakość, tym lepiej. Dzieci z mniejszą siecią powiązań częściej mają nadwagę. Otyłość u dziecka może być również powiązana z obecnością trudnych sytuacji i różnych przeciwności zaznaczonych w przeszłości. Takie dzieci wymagają szczególnej uwagi pedagogów, którzy mogą upraszczać problem pochodzenia nadwagi. Szkoła powinna być miejscem, gdzie dziecko dobrze się czuje, bo przebywa wśród osób, które są mu życzliwe.
- Przekaz promujący zdrowie dla dzieci powinien być prosty, zrozumiały i możliwy do propagowania wśród rówieśników i we własnej rodzinie. Można odnieść wrażenie, że jest niedostatek tego rodzaju materiałów edukacyjnych. Warto podjąć wysiłek opracowania takich materiałów o charakterze szkoleniowym dla nauczycieli i oświatowym dla samych dzieci. Nieco inna powinna być zawartość materiałów przeznaczonych dla młodzieży, w których należałoby uwzględnić szkodliwość wręcz epidemicznie się rozprzestrzeniającego nałogu palenia marihuany w Polsce. Taki materiał w postaci broszury czy prezentacji multimedialnej powinien obejmować krótki opis tzw. **10 zasad zdrowia**:
 - prawidłowa dieta (w tym jedzenie śniadań)
 - prawidłowe nawodnienie (picie wody zamiast słodzonych napojów)
 - aktywność fizyczna (uwzględnienie alternatywnych form zajęć dla osób „zwolnionych z w-f”)
 - nasłonecznienie (spacery na świeżym powietrzu, źródło wit. D)
 - odpowiednia ilość snu
 - czyste powietrze
 - wypoczynek
 - życie bez nałogów (marihuana, uzależnienie od internetu i gier elektronicznych)

- higiena psychiczna (wsparcie społeczne, elementy duchowości, które sprzyjają zdrowiu)
 - współpraca z lekarzem.
 - **„Aktywność fizyczna (a nie sport) jest kluczowa dla zachowania zdrowia i długiego życia”** – dr n. med. Michał Brzeziński, koordynator gdańskiego programu „6-10-14 dla Zdrowia”. Aktywność fizyczna, to ruch prowadzący do wysiłku i zmęczenia (60 min. 2-3 razy w tyg. to poprawa jakości życia o 7-8%), który jest nawykiem i stylem życia. Bez tego gwałtownie wzrasta ryzyko występowania chorób układu krążenia i nadciśnienia oraz cukrzycy. Likwidując nadwagę i otyłość, likwidujemy cukrzycę u 90% przyszłych chorych!
 - Należy podjąć wysiłek, aby przyszli klienci systemu opieki zdrowotnej wiedzieli, że są aktywności odpowiedzialne za swoją kondycję zdrowotną. Ten obszar profilaktyki leży po stronie pacjenta. W 50% nasze zdrowie zależy od nas – od stylu życia, w tym aktywności fizycznej i odżywiania, od poziomu stresu i snu, a w 10 % od służby zdrowia, ponieważ trafiamy tam, kiedy mamy już problem.
 - Wdrożenie polityk HEPS w gdańskich szkołach podstawowych i gimnazjach, z uwzględnieniem wniosków z działań w ramach programu „6-10-14 dla Zdrowia” :
 - powołanie zespołu ds. edukacji zdrowotnej
 - stworzenie polityki zdrowotnej szkoły
 - zgodność polityki szkoły z założeniami HEPS.
- W projekcie HEPS przyjęto, że polityka to ustalony plan działania i decyzji podejmowanych w celu osiągnięcia pozytywnych i racjonalnych efektów ukierunkowanych na poprawę jakości żywienia i zwiększenie aktywności fizycznej uczniów. W ramach gdańskiego programu przeszkolono wszystkie szkolne intendentki i kucharki w zakresie zdrowego żywienia.
- Realizatorzy programu „6-10-14 dla Zdrowia” zwracają uwagę na:
 - konieczność szkoleń kadr pedagogicznych w zakresie profilaktyki chorób cywilizacyjnych,
 - wydłużenie długiej przerwy na śniadanie,
 - tworzenie klas pod względem wydolności fizycznej.
 - Projekty i rozwiązania systemowe dotyczące aktywności fizycznej dzieci i młodzieży:
 - przemyślane i dobrze przygotowane projekty mogą przynieść efekt długofalowej zmiany w obszarze aktywności fizycznej wszystkich mieszkańców Polski. Ważne są wieloletnie programy włączające rodziców: ich trwałość i kontynuacja.
 - dotychczasowe programy/projekty w obszarze sportu dzieci i młodzieży często były rozproszone, krótkotrwałe i „byle jakie”. Brakowało konsekwencji w ich wdrażaniu, a i my nie wykorzystujemy w pełni ich potencjału. Program sportowy w Finlandii był wdrażany przez 5 lat, obecnie jest wykorzystywany na całym świecie. Obecnie w Finlandii funkcjonują środowiskowe dzielnicowe Kluby dla Zdrowia – ośrodki rodzinnej promocji zdrowia.

- Szkoła jest jednym z pierwszych miejsc, które zaszczepiają w dzieciach naturalną potrzebę ruchu. Ważne jest by wszyscy uczniowie i uczennice szkół byli angażowani w różne formy aktywności fizycznej.
- W rozwoju sportu powszechnego istotne jest odpowiednie organizowanie czasu wolnego od zajęć. Dlatego ważne jest odpowiednie wspieranie klubów sportowych oraz obiektów typu ORLIK, w prawidłowej realizacji ich misji.
- Aby dzieci nie rezygnowały z zajęć, programy powinny stanowić system, który działa po ich zakończeniu, np. realizacja sportowych i zdrowotnych programów urzędu marszałkowskiego w szkołach, aby były stałe i ciągłe,
- Optymalne wykorzystanie posiadanych zasobów dla kształtowania nawyków aktywnego stylu życia dzieci i młodzieży: kadry, programowych zajęć wf, kadry i infrastruktury.
- Rola nauczyciela. Frekwencja i sukces na zajęciach wf zależy od:
 - postawy i zaangażowania nauczyciela oraz umiejętności budowania dobrych relacji z rodzicami i uczniem,
 - kompetencji komunikacyjnych i wiedzy nauczyciela w zakresie aktualnej wiedzy na temat znaczenia aktywności fizycznej dla zdrowia i profilaktyki chorób cywilizacyjnych,
 - dla gimnazjalisty najważniejsza jest grupa rówieśnicza i nauczyciel pasjonat,
 - motywujący sposób oceniania i uzasadnienie oceny
 - możliwości wyboru aktywności przez ucznia (kiedyś były fakultety),
 - kontrola pracy nauczycieli wf-u (np. wstawienie przeszkłonych drzwi),
 - poziomu przygotowania studenta do pracy w szkole.
- Rola i postawa rodziców – jeden z kluczowych elementów w upowszechnianiu zdrowego stylu życia (żywienie i aktywność fizyczna), co zostało wykorzystane w skandynawskich programach, gdzie rodzic ćwiczy z dzieckiem. Urząd Marszałkowski zlecił badania postaw i oczekiwań rodziców. Wyniki wskazały, że rodzice prawie nic nie wiedzą o aspektach zdrowotnych aktywności fizycznej i jej profilaktycznego znaczenia. Nauczycieli i rodziców nikt nie nauczył jak być zdrowym, jak wpływać na dobrą kondycję.
- Potrzeba długofalowej promocji aktywności fizycznej w społeczeństwie – szeroko zakrojonej kampanii promującej aktywność fizyczną i pracy nad zmianą myślenia ludzi. Zdrowie jest kwestią mentalności. Nie mamy kultury troski o swoją aktywność fizyczną i holistycznego podejścia do swojej kondycji.
- Dla promocji aktywnego stylu życia ważne jest przygotowanie oferty zajęć, która daje wybór oraz dostępność zajęć popołudniowych o charakterze profilaktycznym, jako alternatywa dla zachowań ryzykownych (działalność Gdańskiego Ośrodka Kultury Fizycznej i Sportu).
- Nie powinno być sytuacji wyboru sport wyczynowy czy sport rekreacyjny. Edukacja powinna obejmować sport powszechny/masowy kształtujący nawyki, a nie wyczynowy, który niesie ryzyko różnorodnych problemów zdrowotnych. Tym powinny zajmować się sekcje sportowe. Klasy sportowe dają dzieciom możliwość

rozwijania sportowych zainteresowań i kształtują nawyki aktywności fizycznej w różnorodnych dyscyplinach.

- Potrzeba systematycznej kontroli sprawności fizycznej uczniów. Kierowane uczniów do odpowiednich dyscyplin sportowych na podstawie wyników wystandaryzowanych badań.
- Kluczem do sukcesu młodzieży w sporcie wyczynowym jest szkoła i nauczyciel oraz łowcy talentów trafiający na zajęcia, którzy wyłapują szczególnie uzdolnione dzieci.
- Ze względu na swój związek z morzem, Gdańsk powinien być stolicą sportów wodnych. Nie mamy sportowej klasy żeglarskiej, ani innej oferty dla młodzieży zainteresowanej tą dyscypliną sportu zarówno rekreacyjnie, jak i wyczynowo. Nie ma wyposażenia. Gdański Program Edukacji Morskiej nie pozwala na rozwój tego rodzaju zainteresowań. Narodowe Centrum Żeglarstwa jest puste. Znaczące sukcesy w skali międzynarodowej odnoszą nasze gdańskie smocze łodzie.
- Na podstawie badań przeprowadzonych w programie 6-10-14 można przypuszczać, że zmniejszenie liczby godzin zajęć wf, nie pogorszy znacząco kondycji uczniów. Nie powinniśmy oczekiwać poprawy kondycji fizycznej dzieci na zajęciach wf, bo jest to wychowanie fizyczne, a nie aktywność fizyczna. Dla zdrowia kluczowy jest regularny rzeczywisty wysiłek prowadzący do zmęczenia.
- Przykładem szkoły, która oferuje holistyczne podejście do wszechstronnego rozwoju, ucznia jest przedstawiony przez dyrektora Jacka Mielewczyka Zespół Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 26 – miejsce dobrze zaopiekowane, przytulne, z indywidualnym podejściem do ucznia, skarbnica pomysłów i rozwiązań.

5.8. Wyniki gdańskich szkół i wskaźniki pomiaru jakości edukacji

- Charakterystyczna dla dużych aglomeracji miejskich jest **polaryzacja gimnazjów**. Pogłębiający się podział na szkoły o niskich i wysokich wynikach jest bardzo poważnym problemem, który wymaga pilnej interwencji miasta. W przeciwnym razie może skutkować generowaniem kolejnych poważnych problemów społecznych. Polaryzacja jest związana z wyborem gimnazjum, którego tak naprawdę dokonują rodzice, sugerując się wynikami szkół z egzaminów końcowych. Jest to odzwierciedlenie rozwarstwienia społecznego, które może się niebezpiecznie utrzymywać.
- Analizy porównawcze wyników egzaminów końcowych i EWD gdańskich gimnazjów w 2013 r. wskazują na zjawisko „uśredniania młodzieży” – maleje odsetek gimnazjalistów osiągających niskie wyniki i osiągających wysokie wyniki. Problemem jest brak zainteresowania nauczycieli pracą z uczniem zdolnym. „Uśrednianie uczniów” wykazuje tendencję do zmniejszania liczby uczniów w grupie staninów wysokich (7-9) w szkołach podstawowych:
 - 36% w 2009 roku
 - 32% w 2010 roku
 - 32% w 2011 roku
 - 30% w 2012 roku

Postępujący proces „uśredniania uczniów”, czyli malejąca grupa uczniów o wysokich wynikach w skali staninowej, jest odzwierciedleniem braku zainteresowania

nauczycieli pracą z uczniem zdolnym. Co znalazło swoje odbicie również w realizacji projektu „Zdolni z Pomorza”.

- Widoczne jest utrzymanie i niewielki wzrost liczby uczniów z wynikami w grupie słabych: 15% w latach 2009, 2011, 2012 a w roku 2010 – 16%.
- Zauważalny jest spadek wyników z egzaminów humanistycznych. Niepokojące jest osiągnięcie przez uczniów słabych wyników w obszarze tworzenia własnego tekstu.
- Problemem w LO jest niski odsetek uczniów „zdolnych”, czyli w grupie staninów wysokich oraz mała liczba laureatów konkursów. Niskie wyniki maturalne w technikach wiążą się z problemem naboru do tych szkół, które – aby przetrwać – przy rekrutacji obniżają progi punktowe.
- Bardzo słabo wypada również gdańskie szkolnictwo zawodowe w świetle zdawalności państwowych egzaminów zawodowych OKE. W niektórych zawodach zdawalność jest niższa od średniej województwa i kraju. Taki stan rzeczy może się wiązać z niskim poziomem świadomości młodocianych, którzy nie odróżniają świadectwa szkolnego od świadectwa z egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. W pewnej mierze wynika to z faktu, że ta szkoła zawodowa nie jest dla ucznia „szkołą zawodową”. W niniejszej kwestii istotną rolę odgrywa także niedostateczna informacja ze strony szkół zawodowych o wartości dokumentu potwierdzającego kwalifikacje. Warto dokonać porównania uczniów w technikum, którzy zdali maturę i tych którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.
- Analiza wyników egzaminów prowadzonych przez Pomorską Izbę Rzemieśniczą MSP wskazuje na wzrost poziomu kształcenia, a wysoki odsetek uczniów przystępujących do egzaminów mistrzowskich, na potrzebę podnoszenia kwalifikacji i uczenia się przez całe życie. Jeśli po egzaminie czeladniczym uczeń zda egzamin mistrzowski, to znaczy, że pracuje – a więc skuteczność i adekwatność do potrzeb rynku są wysokie.
- Wzrost poziomu kształcenia w roku 2012 jest efektem podejmowania działań systemowych w ramach realizowanych projektów: przygotowania, spotkań, opracowanych materiałów i nieodpłatnego przeprowadzania samych egzaminów.
- Szkolenia realizowane u pracodawców zrzeszonych w PIRMSP wzmacniają kompetencje osobiste uczniów – często pracodawca kontynuuje wychowanie jak rodzic, w oparciu o zasady i zaufanie.
- Gdańsk ma bardzo wysoki odsetek uczniów z dysleksją w SP – znacznie przewyższający wskaźnik woj. pomorskiego i ogólnopolski (Gdańsk 28%, woj. pomorskie 16,8%, Polska 10,8%), co wymaga zdiagnozowania przyczyny tego zjawiska.
- Rekomendacje dla sprawujących nadzór pedagogiczny i organu prowadzącego – szkoły:
 - wspomagać działania zorientowane na rozwój uczniów o niskich osiągnięciach na wejściu, jak i uczniów, których osiągnięcia były średnie lub wysokie, jednocześnie monitorując efektywność tych działań (zwłaszcza w przedmiotach humanistycznych),
 - analizować zarówno wyniki egzaminu, jak i efektywność nauczania (EWD),

- śledzić kierunek i dynamikę zmian w efektywności nauczania,
 - wspomagać działania zorientowane na wzrost ogólnego zaangażowania i aspiracji młodzieży,
 - promować wewnętrzne, miejskie, wojewódzkie i krajowe konkursy, olimpiady, zawody,
 - wspomagać działania zorientowane na wzrost zaangażowania rodziców we wspieranie rozwoju swoich dzieci,
 - monitorować systemy dydaktyczne nauczycieli (m.in. realizowane programy nauczania), w tym przebieg lekcji lub innych zajęć edukacyjnych,
 - wspierać i monitorować rozwój zawodowy początkujących nauczycieli,
 - obserwować organizację i przebieg egzaminów zewnętrznych,
 - analizować kontekstowo poziom osiągnięć uczniów i ich rozwój w szkołach.
- Upowszechnianie wskaźnika EWD, jako źródła informacji o pracy szkoły.
 - Wyniki uczniów biorących udział w powszechnych konkursach „Gdańskie Lwy” dostarczały dyrektorom informacje dla planowania działań naprawczych stosownie do zdefiniowanych problemów na rok przed zakończeniem etapu egzaminacyjnego w szkole podstawowej i gimnazjum.
 - Wskaźniki wyników egzaminów zewnętrznych nie mogą być jedyną oceną pracy szkoły – wysokie wyniki mogą wiązać się z nakładami rodziców na edukację pozaszkolną, co utrudnia rzetelną ocenę.
 - Nowy nadzór pedagogiczny. Raporty z przeprowadzonych ewaluacji mogą być ważnym źródłem informacji do podejmowania działań doskonalących. Obecnie nie dostarczają one organowi prowadzącemu informacji dla podejmowania adekwatnych działań, są zbyt ogólnikowe. Brak również skutków w postaci programów naprawczych, ogólnikowe są raporty z ewaluacji. Zgodnie z rozporządzeniem o nadzorze pedagogicznym, pierwsze działania w ocenie trudności i problemów placówki powinien podjąć jej dyrektor wraz z gronem nauczycielskim. Działania wspierające prowadzą: Centrum Edukacji Nauczycieli oraz Pomorskie Kuratorium Oświaty we współpracy z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Gdańsku (cykl debat dot. podnoszenia wyników z udziałem przedstawicieli samorządów).
 - Dyrektorzy szkół mają problemy z wdrożeniem planów naprawczych. Brakuje instrumentów do egzekwowania realizacji założeń przez nauczycieli.
 - Rekomendacja – objęcie szczególnym wsparciem szkół o niskim wskaźniku EWD.
 - System egzaminacyjny – ze względu na proces doskonalenia wymaga podnoszenia kompetencji kadry zarządzającej oświatą w zakresie interpretacji i wykorzystywania opracowań i analiz wyników.
 - Międzynarodowe wskaźniki jakości edukacji (UE – 2000r.) – wyselekcjonowano i opisano obszary dla porównywania narodowych standardów szkolnych oraz wymiany dobrych praktyk. 16 wskaźników jakości służących ewaluacji systemów, kluczowych dla określenia stanu edukacji w poszczególnych krajach:

Wskaźniki osiągniętego poziomu:

1. Umiejętności matematyczne uczniów
2. Umiejętność czytania ze zrozumieniem tekstu

3. Nauczanie przedmiotów ścisłych i przyrodniczych (science)
4. Technologie informacyjne i komunikacyjne w szkole
5. Nauczanie języków obcych
6. Uczenie uczenia się
7. Kształcenie obywatelskie, w tym edukacja obywatelska

Wskaźniki sukcesów w nauce i przejścia na wyższy etap edukacyjny:

1. Rozmiar niepowodzeń szkolnych uczniów
2. Proporcje ukończenia szkół średnich (ponadgimnazjalnych)
3. Zasięg szkolnictwa wyższego – proporcje młodzieży podejmującej i kończącej studia

Wskaźniki ewaluacji i monitorowania edukacji:

1. Ewaluacja (ocena) i monitorowanie edukacji szkolnej (przez uczestników procesu kształcenia – dyrektorów szkół, nauczycieli, uczniów; tzw. autoewaluacja służąca ulepszaniu szkoły)
2. Uczestnictwo rodziców w pracy szkoły (jako jeden z czynników działających na rzecz ulepszania szkoły)

Wskaźniki zasobów i struktur systemu edukacyjnego:

1. Kształcenie i doskonalenie nauczycieli
2. Zasięg wychowania przedszkolnego – proporcja dzieci uczęszczających do przedszkola
3. Liczba uczniów przypadająca na komputer
4. Nakłady finansowe przypadające na ucznia/studenta

Dla analiz porównawczych z wykorzystaniem powyższych wskaźników istotne są uwzględniane dane cząstkowe. W niektórych przypadkach mogą być one nieporównywalne, np. dot. uczniów niepełnosprawnych.

- Badania PISA. Wysokie wyniki polskich uczniów mogą być efektem wdrożenia nowej podstawy programowej i modernizacji systemu egzaminacyjnego. Uczestnicy badania jako pierwsi przeszli cały nowy cykl. Modyfikując sposób kształcenia, nauczyciele przygotowywali uczniów już do innego rodzaju pytań. Dopiero kolejne badanie PISA pokaże, na ile możemy mówić o trwałej poprawie:
 - pytania w testach PISA są nieco inne niż dotychczas stawiane uczniom w Polsce. Są niestandardowe, nastawione na kompetencje złożone. Zespół Instytutu Badań Edukacyjnych, który opracowywał nową formułę egzaminu gimnazjalnego, badał wyniki PISA z poprzednich lat;
 - bardzo ważny jest sposób stawiania pytań, aby prowokował myślenie problemowe. Dotychczas naszą słabą stroną były zadania nastawione na myślenie nieszablonowe. Obecnie nauczyciele zaczynają pracować z uczniami w tym kierunku. Mają również lepszy dostęp do nowoczesnych narzędzi i pomocy. Wyniki PISA pokazują że jesteśmy w procesie i przestajemy bać się testów;
 - wniosek – za komisją UE – położyć nacisk na nauczanie początkowe, które ma istotny wpływ na efekty uzyskiwane w życiu dorosłym.

5.9. Rodzice w szkole – szkoła w środowisku

- Tematyka zaangażowania rodziców w działania szkoły i rozwój dziecka nie była przedmiotem specjalnie dedykowanej debaty GRO. Jednakże problem ten powracał wielokrotnie przy poszczególnych zagadnieniach, jako bardzo istotny, a w wielu przypadkach znacząco wpływający na jakość edukacji i stanu zdrowia uczniów.
- W nawiązaniu do oceny efektywności pracy szkoły członkowie GRO zwracali uwagę na wpływ rodziny na motywację uczniów do nauki. Jej brak powoduje znaczące obniżanie osiągnięć, szczególnie wśród dzieci z rodzin o niskim kapitale kulturowym.
- Obszary, które warto potraktować priorytetowo, ponieważ mogą znacząco wpłynąć na rozwój gdańskiej oświaty, jeśli będą miały charakter powszechny:
 - upodmiotowienie rodziców w szkolnych relacjach – wypracowanie systemowych rozwiązań dla rzeczywistego umocnienia roli rodzica w szkole – udrożnienie kanałów współpracy, np. w zakresie współdecydowania o przeznaczeniu środków finansowych, wspólnego składania wniosków o granty, działania kółek zainteresowań. Lepiej zorganizowani rodzice mogą pomóc rozwojowi szkoły wychodzić naprzeciw potrzebom uczniów. Dobrze byłoby, aby Rada Rodziców poznała wytyczne do arkusza organizacyjnego;
 - otwarcie szkół na środowisko lokalne – może wyzwolić pozytywny potencjał środowiska, w którym działa szkoła. Przykładem modelowej współpracy szkół ze środowiskiem lokalnym jest koalicja na Oruni, co warto upowszechniać.
- Komitet Rady Rodziców z dyrektorem i organem prowadzącym może stanowić o jakości edukacji w mieście. Gdańskie Forum Rad Szkół i Rad Rodziców może być miejscem składania informacji i zażaleń. Ważne jest wypracowanie szybkiego i skutecznego mechanizmu komunikacji i opiniowania kluczowych dokumentów przez rodziców.
- Kłopotem jest często fikcyjna działalność Rady Rodziców, której zdania nikt nie bierze pod uwagę. Większość rodziców nie zna swoich uprawnień i statutów szkoły, a podejmujący próbę działania nie mają poczucia sprawczości, co wpływa demotywująco i zniechęca do włączania się w pracę szkoły. Współpraca zależy od woli i postaw zarówno rodziców jak i dyrektora szkoły. Jest to proces, nad którego wypracowywaniem należy pracować.
- Wnioski z 3 pogłębionych studiów przypadku, zrealizowanych w 3 różnych miastach w ramach badania „Zarządzanie ścieżkami edukacji w Europie. Dostęp, uczestnictwo i znaczenie edukacji dla młodych ludzi w europejskich społeczeństwach opartych na wiedzy” - Prof. Piotr Błędowski:
 - *Dla zdecydowanej większości uczniów, rodziców i nauczycieli edukacja ma głównie wymiar pragmatyczny. Jest ściśle związana z przydatnością dla zatrudnienia i kariery zawodowej.*
 - *Kluczowe znaczenie dla postrzegania edukacji i jej roli w kształtowaniu się przebiegu życia i możliwości osiągnięcia sukcesu ma środowisko rodzinne, nie zaś indywidualne zdolności czy predyspozycje.*
 - *Wszystkie grupy biorące udział w badaniu podkreślają duży wpływ rodziców na podejmowanie decyzji, mimo iż oni sami twierdzą, że nie mają*

- wystarczającej wiedzy na temat rynku pracy i tego jaki zawód/umiejętności mogą być na nim potrzebne.
- Nauczyciele koncentrują się na integracji klasy i nadrabianiu braków edukacyjnych wynikających z niskiego kapitału kulturowego rodziny.
 - Najczęściej uczniowie, dokonując wyborów dalszej ścieżki edukacyjnej, opierają się na opiniach rodziców i znajomych kolegów, koleżanek.
 - Prof. Piotr Błędowski podkreślił, że siłą szkoły jest to, w jakim stopniu identyfikują się z nią nauczyciele i w jakim szkoła identyfikuje się z lokalnym środowiskiem poprzez współpracę z organizacjami działającymi wokół niej. Dobra współpraca szkoły ze środowiskiem i otwarte zarządzanie przynosi efekt synergiczny, powiększając znacząco kapitał społeczny.
 - Obniżenie wieku realizacji obowiązku szkolnego do lat 6-u:
 - niepokoje rodziców 6-latków wzmagają się wraz z medialnymi doniesieniami, zbyt wielki jest również ciężar decyzji, którą musieli ponieść w trosce o dobro swojego dziecka bez odpowiedniego przygotowania merytorycznego. Zauważono problemy w przypadku łączenia dzieci 6 letnich z 7-latkami (nauczyciele nie pracują na dwóch poziomach);
 - dla wsparcia rodziców w wyborze w gdańskich szkołach podstawowych były organizowane dni otwarte i wsparcie specjalistów z poradni psychologiczno-pedagogicznych, możliwość korzystania z konsultacji ze specjalistą. Zainteresowani taką informacją uzyskiwali w szkołach i przedszkolach. Niestety zawsze jest grupa rodziców, która mówi, że się zbyt mało mówi na ten temat, co sprawia wrażenie braku wsparcia.
 - W edukacji bardzo potrzebne jest włączanie rodziców w szkolne zajęcia oraz prowadzenie lekcji otwartych, w muzeach i w terenie, co jest zjawiskiem powszechnym, np. w USA. Są to formy aktywizacji sprzyjające rozwojowi pasji i uzyskiwaniu wysokich wyników.
 - Przedszkola prowadzone przez miasto pracują bardzo dobrze. Rodzice otrzymują wsparcie poprzez konsultacje z nauczycielami, psychologiem, warsztaty doskonalące umiejętności wychowawcze prowadzone przez pracowników poradni (nie zawsze udaje się w wystarczającym stopniu wciągnąć do współpracy zwłaszcza tych rodziców, którzy mają problemy z dzieckiem już na etapie przedszkola). Przedszkole potrzebuje wsparcia pracowników poradni w pracy z rodzicem dziecka trudnego. Rodzice są włączani w życie przedszkola poprzez ujmowanie ich uwag i wniosków zawartych w corocznych ankietach, przekazywanych w rozmowach; poprzez wykorzystanie ich wiedzy w takcie zajęć z dziećmi, organizowane są różne formy współpracy, np. teatr z rodzicami.
 - Rozwój Internetu oraz pokolenie sieci i komunikacji cyfrowej są faktem, od którego nie ma odwrotu. Dla dzieci Internet staje się „podwórkiem”, na które powinni koniecznie trafić dorośli, aby je ucywilizować, aby nie było ono miejscem bez kontroli, gdzie dzieci są narażone na zagrożenia. Powinniśmy tam z nimi być i razem się uczyć, aby wykorzystać je do przyjaznego rozwoju.
 - Zdrowie i wsparcie:

- oddziaływanie współczesnej cywilizacji na człowieka sprawiło, że dawne problemy ze społecznością szkolną obecnie mają swoje centrum w środowisku domowym. System, który działa w obszarze monitorowania problemów i ich wykrywania, nie ma propozycji naprawczej;
- potrzebna jest interwencja w okresie 6–9 lat nastawiona na kształtowanie nawyków zdrowego odżywiania się adresowana do dzieci we wczesnym dzieciństwie. Konieczna jest kompleksowość oddziaływań programowych, które obejmą również rodziców, bo jeśli chudnie rodzic – chudnie i dziecko;
- ważne jest włączanie rodziców w działania szkoły, we wspólną edukację, która powinna trwać przez całe życie, np. nikt nie uczy rodziców jak żywić dzieci;
- konieczne jest włączenie rodziców i całych rodzin w procesy wsparcia ucznia;
- objęcie wsparciem terapeutycznym rodzin młodych pacjentów po przebyciu leczenia stacjonarnego i mających problem ze zdrowiem psychicznym: utworzenie dziennego centrum wsparcia środowiskowego (współpraca międzyresortowa FORMED – podmiot działający w resorcie zdrowia, Fundacja FOSA – w resorcie pomocy społecznej, ZKPIG nr 32);
- dla dzieci i młodzieży z problemami psychicznymi zalecana jest opieka psychologiczno-psychiatryczna dla pacjenta i praca terapeutyczna z rodziną;
- frekwencja i sukces na zajęciach wf zależy od postawy i zaangażowania nauczyciela (czy sport i praca z młodzieżą jest jego pasją) oraz jego umiejętności budowania dobrych relacji z rodzicami i uczniem. Kluczowe dla budowania sojuszu i współpracy z rodzicami są kompetencje komunikacyjne. Do tego potrzebne jest podnoszenie kompetencji nauczycieli i wyposażenie ich w argumenty oparte na aktualnej wiedzy na temat znaczenia aktywności fizycznej dla zdrowia i profilaktyki chorób cywilizacyjnych. Dla gimnazjalisty najważniejsza jest grupa rówieśnicza i nauczyciel pasjonat. Potrzeba szkoleń dostarczających informacji o aktualnym stanie wiedzy i badań, które uzbroją dorosłych w argumenty dla planowanych i podejmowanych działań, aby rodzice i nauczyciele mogli mówić jednym głosem.
- jednym z kluczowych elementów w upowszechnianiu zdrowego stylu życia (żywienie i aktywność fizyczna) jest postawa rodziców, co zostało wykorzystane w skandynawskich programach, gdzie rodzic ćwiczy z dzieckiem. Wyniki badania postaw i oczekiwań rodziców przeprowadzonego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego jasno wskazały, że rodzice prawie nie wiedzą o aspektach zdrowotnych aktywności fizycznej i jej profilaktycznego znaczenia.

Szkoła jest kluczowa dla rozwoju lokalnego środowiska, dlatego powinna być aktywna na zewnątrz i współpracować nie tylko z rodzicami oraz władzami lokalnymi. Warto zadać pytanie, kto powinien proponować szkole liderowanie w środowisku i być inicjatorem rozwiązań wspierających? Badania prowadzone w USA pokazują, że wyższe efekty przynosi włączanie w edukację kolejnych pokoleń. To uczy i przybliża ucznia do lepszego funkcjonowania w środowisku.

- Projekt: „Od szkoły otwartej do szkoły lidera wspólnoty lokalnej”:
 - przygotowane w ramach projektu koncepcje strategii rozwoju szkół i ich powstawanie pokazują trudną drogę, jaką trzeba przejść, aby zaprojektowane działania we współpracy ze środowiskiem były celowe i zaistniały, to co wydaje się oczywiste. Przed udziałem w projekcie szkoły podejmowały różnorodne działania ze swoimi partnerami, ale często były, to incydentalne, pojedyncze inicjatywy, czasami nieco chaotyczne. Udział w projekcie to przede wszystkim zmiana myślenia o rozwoju szkoły na bardziej kompleksowe i świadome nadanie priorytetów w odniesieniu do celów zamierzonych w konkretnej sytuacji. Uruchomienie myślenia o szkole w sposób całościowy, otwarty i celowy;
 - warto upowszechniać ten tryb pracy. Pokazać innym szkołom osiągniętą zmianę i płynące z niej korzyści;
 - analizując działania szkoły na rzecz środowiska, trzeba uwzględnić procentowe zaangażowanie uczestników.
- Działania szkół na rzecz środowiska miasto może wykorzystywać dla budowania uniwersytetów III wieku i nieformalnej edukacji dorosłych w sposób systemowy.
- Dla sukcesu długofalowych działań na rzecz środowiska ważne jest wsparcie finansowe szkół. Nie można ich realizować wyłącznie w oparciu o działania społeczne i wolontariat, bo to ma swoje granice i niszczy zaufanie zaangażowanych osób. Potrzebne są działania wspierające szkoły ze strony miasta, bo samymi nauczycielami nie da się zbudować współpracy. Dyrektorzy szkół powinni informować radnych o wydarzeniach podejmowanych przez szkoły.
- Sposobem na otwartość szkół jest tworzenie zespołów interdyscyplinarnych wokół pojawiającego się problemu.
- Obecnie wszyscy uczymy się współpracy. Nikt nie ma gotowej recepty na to, jak miałyby ona wyglądać, choć nam się wydaje „że wiemy”. Jesteśmy w początkowym okresie budowania wspólnot lokalnych. Dlatego przede wszystkim powinniśmy się wspierać, a nie tworzyć działania pozorne i odbijać piłeczkę. Trzeba apelować o otwartość i życzliwość, w duchu wyrozumiałości dla naszej niewiedzy i niegotowości.

6. REKOMENDACJE

6.1. Rekomendowane kierunki potrzebnych zmian i rozwiązań

1. Opracowanie strategii pomocy rodzinie w oparciu o rzeczywistą współpracę jednostek podległych resortom: oświaty, zdrowia, pracy i polityki społecznej oraz sprawiedliwości.
2. Opracowanie i wdrożenie strategii/programu wsparcia dzieci, młodzieży i ich rodzin w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.
3. Zwiększenie dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów doświadczających trudności na poziomie szkoły (diagnoza, wsparcie i wczesna interwencja), pomocy specjalistycznej w instytucjach funkcjonujących w środowisku

- lokalnym (poradnie psychologiczno-pedagogiczne, psychologzy kliniczni, lekarze psychiatrzy).
4. Wdrożenie nowych działań (monitoring, wsparcie, asysta, psychoedukacja) w celu wspierania rodzin zagrożonych dysfunkcją, w tym: edukacja kobiet w okresie ciąży przygotowującej do pełnienia roli matki, profilaktyka FAS, wspieranie matek w pierwszym okresie macierzyństwa.
 5. Stworzenie systemu wsparcia szkoły np. w przypadku konieczności pisania programu naprawczego przez szkołę.
 6. Działania na rzecz podniesienia jakości edukacji:
 - w zakresie edukacji wczesnodziecięcej
 - objęcie dzieci przedszkolnych systemem badań rozwojowych i potrzebnym wsparciem,
 - angażowanie rodziców w badania rozwojowe dzieci niezbędne działania wspierające dziecko,
 - podnoszenie kompetencji nauczycieli edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, w zakresie diagnozy potrzeb oraz możliwości edukacyjnych dzieci oraz stosowania najbardziej efektywnych form pomocy,
 - w zakresie podniesienia efektywności pracy szkół:
 - wspieranie metodyczne nauczycieli obejmujące budowanie indywidualnego warsztatu pracy,
 - wzbogacenie oferty doskonalenia zawodowego nauczycieli o formy rozwijające jego kompetencje zawodowe i osobiste, w tym dot. rozpoznawania potrzeb i możliwości edukacyjnych uczniów na wszystkich poziomach edukacji oraz wspierania ich rozwoju,
 - rozwój innowacyjności w pracy dydaktycznej i wychowawczej,
 - wdrażanie wniosków wynikających z analizy wyników egzaminów zewnętrznych, zawodowych i wskaźnika EWD,
 - realizacja skutecznych programów wychowawczych i profilaktycznych w szkołach na wszystkich poziomach edukacji,
 - wzmocnienie współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę w zakresie bezpieczeństwa.

6.2. Zagadnienia, którymi warto zająć się w kolejnej kadencji GRO

6.2.1. Doskonalenie zawodowe nauczycieli

- Doskonalenie potencjału dydaktycznego kadry nauczycielskiej poprzez:
 - tworzenie sieci szkół wymieniających doświadczenia, np. realizujących wspólnie cykle doskonalenia zawodowego, lekcje otwarte
 - wspieranie rozwoju różnych form współpracy międzynarodowej szkół
 - wykorzystywanie autorskich programów edukacyjnych, uzupełniających edukację szkolną, opracowanych przez organizacje społeczne, pozarządowe i innych partnerów (np. edukacja obywatelska, ekologiczna, ekonomiczna, artystyczna)

- rozwój aktywności uczniów w sferze działania organizacji pozarządowych poprzez organizację i finansowe wsparcie projektów i konkursów adresowanych do dzieci i młodzieży
- rozwijanie systemu motywacji uczniów do uczenia się – np. system nagradzania uczniów za naukę
- wspieranie organizacyjne i finansowe programów i projektów realizowanych przez szkoły we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Doskonalenie potencjału wychowawczego kadry nauczycielskiej poprzez:
 - opracowanie i wdrożenie programów w zakresie wspomaganie i kształtowania umiejętności diagnozowania indywidualnych predyspozycji ucznia jego potrzeb i możliwości
 - zdiagnozowanie zapotrzebowania na określone działania związane z rozwiązywaniem problemów wychowawczych uczniów
 - wprowadzanie do programów wychowawczych nowych treści wynikających z bieżącej diagnozy potrzeb i problemów dzieci i młodzieży
 - tworzenie gdańskiej bazy dobrych praktyk wychowawczych
 - promowanie konkursów i nagród dla projektów i działań przynoszących najlepsze efekty wychowawcze
 - podniesienie roli edukacji kulturalnej
 - wspieranie projektów współpracy między instytucjami podejmującymi inicjatywy w zakresie opieki psychologiczno-pedagogicznej w szkołach i innych placówkach
 - prowadzenie przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne działalności wspomagającej psychoedukacyjnej, interwencyjnej na rzecz nauczycieli i wychowawców.

6.2.2. Rozwój kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży (w życiu społecznym, obywatelskim i na rynku pracy)

- Zbudowanie, przez placówkę doskonalenia nauczycieli, banku dobrych praktyk, gromadzącego scenariusze lekcji, nagrania video fragmentów zajęć, służących rozwijaniu kluczowych kompetencji uczniów.
- Wspieranie edukacji ukierunkowanej na kreatywność, innowacyjność i komunikację społeczną.
- Promowanie od najwcześniejszych etapów edukacji kształtowania postaw przedsiębiorczości, jako stałego elementu systemów nauczania.
- Wspieranie działalności samorządowej w szkołach, rad młodzieżowych i innych inicjatyw obywatelskich młodzieży.
- Wzrost aktywności poznawczej i kulturalnej uczniów i ich rodziców, realizowanych zarówno w formach tradycyjnych (imprezy okolicznościowe, promocja czytelnictwa, przedstawienia teatralne, itp.), jak i z pośrednictwem mediów i Internetu.
- Promowanie współpracy szkół z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizowania często autorskich programów edukacyjnych uzupełniających edukację szkolną.

6.2.3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

- Dokonanie diagnozy i pogłębionej analizy czynników, które wpływają na niższą efektywność dydaktyczną i wychowawczą szkół.
- Opracowanie programów i podjęcie działań w zakresie wyrównywania dysproporcji pomiędzy efektywnością poszczególnych szkół (przeciwdziałanie zjawisku polaryzacji szkół).
- Wspieranie inicjatyw edukacyjnych skierowanych do dzieci zagrożonych i dotkniętych jakąkolwiek formą wykluczenia.
- Rozwój współpracy pomiędzy instytucjami i osobami współpracującymi ze szkołami zajmującymi się dziećmi i młodzieżą ze środowisk szczególnie zagrożonych wykluczeniem.
- Intensyfikacja i koordynacja współpracy szkoły z ośrodkami pomocy społecznej oraz organizacjami społecznymi pracującymi z dziećmi, młodzieżą i rodzinami wykluczonymi lub zagrożonymi wykluczeniem.
- Wzmocnienie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją lub przeżywających trudności, w celu przeciwdziałaniu nasilającemu się zjawisku wykluczenia społecznego i patologii społecznej.
- Finansowanie zajęć wyrównawczych i dodatkowych adresowanych do dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem.

6.2.4. Rozbudzanie zainteresowań i kreatywności

- Wspieranie indywidualizacji kształcenia (stworzenie warunków rozwoju uczniom zdolnym, wspieranie realizacji zajęć indywidualnego programu i toku nauki dla uczniów szczególnie uzdolnionych, wzrost poziomu kompetencji nauczycieli w zakresie pracy z uczniem zdolnym, tworzenie międzyszkolnych zasobów wspierających metodykę pracy z uczniem zdolnym, współpraca ze szkołami wyższymi w pracy z uczniem zdolnym, rozwój form wsparcia innowacyjnych nauczycieli).
- Promowanie większego dostępu do europejskiego systemu edukacji, np. poprzez tworzenie klas dwujęzycznych.
- Rozwinięcie systemu grantów na dodatkowe zadania edukacyjne dla uczniów.
- Wspieranie nauczycieli realizujących twórcze i innowacyjne projekty edukacyjne.
- Wspieranie zajęć indywidualnego programu i toku nauki dla uczniów szczególnie uzdolnionych na wszystkich etapach edukacji szkolnej.
- Rozwijanie systemu informacji o uczniu zdolnym i możliwościach jego rozwoju (informacje o możliwościach i źródłach finansowania zajęć dla ucznia szczególnie uzdolnionego).
- Wsparcie finansowe uczniów szczególnie uzdolnionych o wybitnych osiągnięciach.
- Podejmowanie przez szkoły wspólnych przedsięwzięć służących rozwojowi uczniów zdolnych na wszystkich etapach kształcenia.
- Wspieranie rozwoju zawodowego i nagradzanie nauczycieli ze szczególnymi osiągnięciami w pracy z uczniem zdolnym.

- Wzmacnianie oferty placówek wychowania pozaszkolnego w zakresie zajęć rozwijających pasje, talenty i zainteresowania ucznia oraz objęcie tymi zajęciami możliwie największej liczby dzieci.
- Wyodrębnienie obszarów (dzielnic miasta), na terenie których zacieśniana będzie współpraca wszystkich szkół i placówek.
- Wspecjalizowanie się szkół w zakresie zajęć pozalekcyjnych (np. przedmiotowych, kół zainteresowań).
- Tworzenie międzyszkolnych zasobów wspierających dydaktykę danego przedmiotu.
- Organizowanie wspólnego programu orientacji zawodowej.
- Prowadzenie wspólnego doradztwa (poradnictwa) zawodowego, poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, programów społecznych i socjalnych (opieki nad rodziną) itp.
- Rozwijanie innych, niż tylko oświatowa, funkcji szkoły (np. centrum wolontariatu, rozwoju zainteresowań, prezentowanie różnych form spędzania czasu wolnego).

6.3. Uwagi końcowe

Gdańska Rada Oświatowa, jako ciało społeczne o charakterze opiniująco-doradczym dla Rady Miasta Gdańska, pełni rolę dużo szerszą, aniżeli przewiduje zakres jej zadań określony w uchwale w sprawie jej powołania i regulaminie. Jedno z głównych zadań GRO w latach 2011-2014, jakim było badanie potrzeb oświatowych w Mieście Gdańsku, zawsze realizowane było poprzez bardzo rzetelną i merytoryczną dyskusję, z uwzględnieniem wielu punktów widzenia i bardzo często z udziałem ekspertów zewnętrznych z różnych obszarów tematycznych.

Intensywne prace w powołanych przez GRO zespołach roboczych zaowocowały przygotowaną aktualizacją programu „Gdańszczanin 2020” w zakresie zaspokajania wskazanych potrzeb oświatowych, co również należy do zadań Rady. Interdyscyplinarne i wieloaspektowe GRO do rozważanych problemów powinno stanowić duże wsparcie dla Rady Miasta Gdańska w zakresie oświaty.

Uczestnictwo w pracach GRO przynosi także wiele korzyści członkom Rady, reprezentującym gdańskie środowiska oświatowe i instytucje związane z edukacją. Uzyskują oni przede wszystkim rzetelną informację na temat potrzeb i możliwości w zakresie polityki oświatowej realizowanej w Gdańsku. W szczególności, w przypadku uczelni, informacja ta jest niezwykle istotna z punktu widzenia zapewnienia ciągłości procesu kształcenia na styku szkół ponadgimnazjalnych i szkół wyższych. Forum GRO stanowi swoistą płaszczyznę współpracy w tym zakresie. Istotne jest również to, aby wypracowywane podczas obrad wnioski i rekomendacje, a także istniejące problemy, przekazywane były przedstawicielom odpowiednich środowisk akademickich. Dzięki temu wiele szczegółowych zagadnień, będących tematami obrad GRO znalazło swoje odzwierciedlenie i przełożenie na konkretne działania realizowane na Politechnice Gdańskiej (m.in. w zakresie opieki nad uczniami uzdolnionymi, systemowej współpracy ze szkołami, jakości i efektywności edukacji, czy też kształcenia ustawicznego). W przypadku pozostałych instytucji mających swoich przedstawicieli w GRO mają miejsce podobne interakcje i działania.

Opinie dotyczące różnych zagadnień, formułowane przez GRO, mogą być przydatne w podejmowaniu decyzji w zakresie problemów oświatowych. Inicjowane oddolnie (np. przez placówki) próby działań podejmowanych na rzecz ich rozwiązania, nie zawsze znajdują pełne poparcie w jednostkach prowadzących szkoły i przedszkola, a także nie zawsze są rozpatrywane w kuratoriach sprawujących nadzór edukacyjny. Dla tych instancji opinie GRO mogą mieć znaczenie (co najmniej) w postaci wyważonego głosu w dyskusji, z uwzględnieniem argumentów merytorycznych. Duże znaczenie do opinii Rady przywiązują strony podejmujące się praktycznego rozwiązań problemów, np. zdrowego żywienia, zajęć pozaszkolnych (Orunia).

W następnej kadencji proponuje się, aby protokół z debaty oraz opinie Rady były szerzej dostępne, dla całego środowiska oświatowego miasta Gdańska. Dotyczy to także prezentacji multimedialnych przygotowywanych przez ekspertów współpracujących z Radą. Należy rozważyć możliwość organizowania spotkań, np. z dyrektorami szkół, dla przedstawienia stanowisk i zaleceń Rady w poszczególnych sprawach

Opiniowanie, doradzanie i wspieranie w działaniach już realizowanych, powinno być kontynuowanym kierunkiem prac Rady. Warto, aby GRO skupiła się w swojej działalności na przygotowywaniu konkretnych i szczegółowych programów wykonawczych w zakresie zbadanych już potrzeb oświatowych.

Z powyższego wynika, że istnieje potrzeba kontynuowania prac GRO, zarówno z punktu widzenia potrzeb władz samorządowych miasta, jak i instytucji dotychczas zaangażowanych w jej działalność.

Przygotowała: *Katarzyna Gęba*

Referat Analiz i Strategii Wydziału Rozwoju Społecznego UMG

tel. 058 323 67 30, e-mail: gro@gdansk.gda.pl

Przewodniczący
Gdańskiej Rady Oświatowej

Gdańsk, 13 października 2014

prof. Edmund Wittbrodt

7. ZAŁĄCZNIKI

7.1. Wykaz prezentacji omawianych na posiedzeniach GRO (odnośniki):

- Działalność Ochotniczych Hufców Pracy (www.gdansk.pl/plik,38747.html)
- Informacja o procedurze obiegu Niebieskich Kart w Gdańsku – Krzysztof Sarzała, kierownik Centrum Interwencji Kryzysowej PCK (www.gdansk.pl/plik,47813.html)
- Działania Powiatu Kwidzyńskiego zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości edukacji – Danuta Woronowicz, członek zarządu Powiatu Kwidzyńskiego (www.gdansk.pl/plik,47816.html)
- *Miasto wobec wyzwań oświatowych* – dr Jan Herczyński – Uniwersytet Warszawski, koordynator w projekcie MEN „Doskonalenie strategii zarządzania oświatą na poziomie regionalnym i lokalnym”, specjalista w zakresie lokalnych strategii oświatowych (www.gdansk.pl/plik,47822.html)
- *GDAŃSZCZANIN 2020 - projekt aktualizacji z uwzględnieniem propozycji zespołów roboczych Gdańskiej Rady Oświatowej* (www.gdansk.pl/plik,47826.html)
- *GDAŃSZCZANIN 2020 - uwagi nadesłane do projektu aktualizacji* (www.gdansk.pl/plik,47825.html)
- *Co nowego w gdańskiej oświacie – organizacja roku szkolnego 2012/2013*, Regina Białousów, Dyrektor Wydziału Edukacji UMG (www.gdansk.pl/plik,47799.html)
- *Wstępne wnioski z nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2011/2012*, dr Jerzy Wiśniewski, Kuratorium Oświaty w Gdańsku (www.gdansk.pl/plik,47800.html)
- *Kadra pedagogiczna szkół i placówek prowadzonych przez Gminę Miasto Gdańsk* – Jerzy Jasiński, Zastępca Dyrektora Wydziału Edukacji UMG (www.gdansk.pl/plik,47849.html)
- *Działalność Ośrodka Kształcenia Ustawicznego Nauczycieli w zakresie wspierania gdańskich kadr oświatowych we wdrażaniu kolejnych etapów reformy systemu edukacji* – Elżbieta Walkiewicz, Dyrektor Ośrodka Kształcenia Ustawicznego Nauczycieli w Gdańsku (www.gdansk.pl/plik,47850.html)
- *Wczesna edukacja i jej wyzwania – gdańska sieć placówek wobec projektowanych zmian* – Regina Białousów, Dyrektor Wydziału Edukacji UMG (www.gdansk.pl/plik,47846.html)
- *Przedszkole – pierwszy etap edukacji, na przykładzie doświadczeń Przedszkola nr 15* – Iwona Karbownik, przedstawiciel dyrektorów przedszkoli – Dyrektor Przedszkola nr 15 (www.gdansk.pl/plik,47847.html)
- *Obniżenie wieku realizacji obowiązku szkolnego – rola i działania gdańskich poradni psychologiczno-pedagogicznych* – Maria Bembien, Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 6 (www.gdansk.pl/plik,47848.html)
- *Doradztwo zawodowe w gdańskich poradniach psychologiczno-pedagogicznych* – Lucyna Maculewicz, Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 3 (www.gdansk.pl/plik,47803.html)

- *Informacja o wynikach egzaminów czeladniczych w roku 2012* – Koordynator Akademii Rzemiosła Zespołu ds. Oświaty Zawodowej i Szkoleń Pomorskiej Izby Rzemieślniczej MSP Barbara Oleksia (www.gdansk.pl/plik,47802.html)
- „Gdańska Platforma Edukacyjna i infrastruktura IT w gdańskich szkołach”- Jerzy Jasiński, Zastępca Dyrektora Wydziału Edukacji UMG (www.gdansk.pl/plik,47821.html)
- „Pokolenie sieci – wyzwanie dla edukacji” – dr Anna Hildebrandt Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową (www.gdansk.pl/plik,46215.html)
- „Wspólna wędrówka ku nowoczesnej edukacji” – Katarzyna Jadeszko, nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej i lider Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli Szkoły Podstawowej nr 80 w Gdańsku (www.gdansk.pl/plik,47818.html)
- „Zmiany oblicza współczesnej szkoły, na przykładzie II Społecznego Gimnazjum STO” - Hanna Rembak, Dyrektor ds. Pedagogicznych II Podstawowo-Gimnazjalnego Zespołu Szkół Społecznych Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Gdańsku (www.gdansk.pl/plik,47819.html)
- „Uczeń o wysokich osiągnięciach w systemie egzaminów zewnętrznych” – Barbara Przychodzeń, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku (www.gdansk.pl/plik,47764.html)
- „Możliwości systemowego wspierania uczniów uzdolnionych” – Barbara Wikieł, Politechnika Gdańska (www.gdansk.pl/plik,47760.html)
- „Lokalny Program Wspierania Uzdolnień w powiecie kartuskim” – Dorota Granoszevska-Babianańska, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego (www.gdansk.pl/plik,47759.html)
- „Działalność Lokalnych Centrów Nauczania Kreatywnego w Gdańsku” – Małgorzata Mroczkowska, koordynator Lokalnego Centrum Nauczania Kreatywnego 1 w Gdańsku (www.gdansk.pl/plik,47762.html)
- Rekomendacja Gdańskiej Rady Oświatowej dot. opieki nad uczniami uzdolnionymi (www.gdansk.pl/plik,47801.html)
- *„Rzeczywistość zmiany – trendy wpływające na edukację i rynek pracy przyszłości”* – dr Anna Hildebrandt, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową (www.gdansk.pl/plik,47775.html)
- Krótka informacja dotycząca „Raportu o sytuacji książki w Gdańsku” – prof. Edmund Wittbrodt (www.gdansk.pl/plik,47776.html)
- *Innowacja pedagogiczna, na przykładzie klasy matematyczno-fizyczno-informatycznej XX Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku* – Bożena Kondratiuk, Dyrektor XX LO, Szymon Dobecki, nauczyciel XX LO (www.gdansk.pl/plik,49696.html)
- *Gdańskie placówki oświatowe w roku szkolnym 2013/2014* – Regina Białousów, Dyrektor Wydziału Edukacji UMG (www.gdansk.pl/plik,49695.html)
- *Projekt „Inżynier Przyszłości”* – prof. Edmund Wittbrodt, Politechnika Gdańska (www.gdansk.pl/plik,50496.html)
- *Cyfrowa szkoła. O wykorzystywaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych w szkołach powszechnych - na przykładzie projektu opracowania i udostępnienia*

bezpłatnych e-podręczników i zasobów edukacyjnych do kształcenia ogólnego – Damian Muszyński, Wyższa Szkoła Komunikacji Społecznej
(www.gdansk.pl/plik,49799.html)

- *Analiza wyników egzaminów zewnętrznych gdańskich szkół w 2013 roku* – Barbara Przychodzeń, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku
(www.gdansk.pl/plik,49800.html)
- *Projekt „Nowa szkoła przy ulicy Azaliowej 18”* – Piotr Kowalczuk, Wydział Edukacji UMG (www.gdansk.pl/plik,49801.html)
- *„Źródła zdrowia – od doświadczeń w dzieciństwie do dorosłości”* – dr hab. med. Paweł Zagożdżon, Gdański Uniwersytet Medyczny (www.gdansk.pl/plik,50718.html)
- *"Program 6-10-14 dla Zdrowia – otyłość w Gdańsku"* – dr Michał Brzeziński, koordynator programu (www.gdansk.pl/plik,50719.html)
- *"Problemy z zakresu zdrowia psychicznego uczniów gdańskich szkół z perspektywy pracy publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych"* – lek. psychiatra Natalia Chojnacka, Lucyna Maculewicz, dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 3 (www.gdansk.pl/plik,50720.html)
- *„Pomorskie Centrum Edukacyjno-Lecznicze. Projekt międzyresortowego wsparcia dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi”* – lek. psychiatra Joanna Pleskot-Kaczmarek, Alina Suska (www.gdansk.pl/plik,50727.html)
- *Informacja o budżecie na realizację zadań oświatowych na rok 2014* – Regina Białousów, Dyrektor Wydziału Edukacji UMG (www.gdansk.pl/plik,50980.html)
- *Informacja na temat wyników PISA 2012 z perspektywy oceny Komisji Europejskiej* – Przewodniczący Gdańskiej Rady Oświatowej prof. Edmund Wittbrodt
(www.gdansk.pl/plik,51615.html)
- *Skutki obniżenia wieku realizacji obowiązku szkolnego w gdańskich szkołach* – Zastępca Dyrektora Wydziału Edukacji UMG Jerzy Jasiński
(www.gdansk.pl/plik,51616.html)
- *Rekrutacja do gdańskich przedszkoli i szkół na rok szkolny 2014/2015 w świetle zmian Ustawy o systemie oświaty* – Zastępca Dyrektora Wydziału Edukacji UMG Jerzy Jasiński (www.gdansk.pl/plik,51617.html)
- *Wspieranie kształcenia zawodowego przez Pomorską Izbę Rzemieślniczą MSP w Gdańsku – różnorodne obszary i przykład dobrej praktyki* – Dyrektor Pomorskiej Izby Rzemieślniczej Małych i Średnich Przedsiębiorstw Barbara Oleksiak, Beata Wierzba Dyrektor Pomorskich Szkół Rzemiosł (www.gdansk.pl/plik,52219.html)
- *Szkolnictwo zawodowe w Gdańsku – kierunki kształcenia* – Dyrektor Wydziału Edukacji UMG (www.gdansk.pl/plik,52222.html)
- *Zapotrzebowanie rynku pracy na zawody w mieście Gdańsku* – Powiatowy Urząd Pracy w Gdańsku: Maria Michaluk Zastępca Dyrektora, Anna Dukowska Kierownik Referatu Pośrednictwa Pracy
(prezi.com/2fry3r9gvglp/?utm_campaign=share&utm_medium=copy&rc=ex0share)
- *„Gdański program „6-10-14 dla Zdrowia”* – koordynator programu, dr n. med. Michał Brzeziński (www.gdansk.pl/plik,53176.html)

- „Kultura fizyczna i sport w gdańskich szkołach” – Wydziału Rozwoju Społecznego, Referat Analiz i Strategii Katarzyna Gęba (www.gdansk.pl/plik,53182.html)
- „Programy dotyczące aktywności sportowej/fizycznej adresowane do uczniów z perspektywy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego” – Zastępca Dyrektora Departamentu ds. Sportu Maciej Kowalczyk (www.gdansk.pl/plik,53179.html)
- „Gdański Ośrodek Kultury Fizycznej i programy profilaktyczne” – Dyrektor GOKF Jacek Sawicki (www.gdansk.pl/plik,53178.html)
- „Tajemnica sukcesu Zespołu Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 26 z klasami sportowymi” – Dyrektor ZKPiG 26 Jacek Mielewczyk (www.gdansk.pl/plik,53181.html)
- Założenia projektu „Od szkoły otwartej do szkoły lidera wspólnoty lokalnej” – Zastępca Prezydenta Miasta Gdańska Ewa Kamińska (www.gdansk.pl/plik,54148.html)
- Realizacja projektu w szkołach. Przykłady propozycji strategii rozwoju – Wydział Rozwoju Społecznego (www.gdansk.pl/plik,54149.html)
- Otwarta szkoła – Gimnazjum nr 10 – Dyrektor szkoły Mariola Paluch (www.gim10.edu.pl/).
- Kreatywna pedagogika, poprzez innowację do jakości – zespół projektowy w składzie: Piotr Wołkowiński, Agnieszka Tomasik, Magdalena Tyszer (<http://www.gdansk.pl/plik,57018.html>)

7.2. Aktualizacja programu Model Gdańskiej Oświaty Samorządowej – Gdańszczanin 2020 (projekt)

GDAŃSZCZANIN 2020 projekt aktualizacji z uwzględnieniem propozycji zespołów roboczych Gdańskiej Rady Oświatowej

*„Nie pokonamy kolejnego progu cywilizacyjnych wyzwań i nie pozyskamy zaangażowania młodych, jeżeli skazemy ich na przypadkową ofertę edukacyjną i nie najlepiej działające szkoły”
Z raportu „Młodzi 2011”*

Edukacja musi nadążać za dynamicznie zmieniającą się rzeczywistością. W obecnej postaci nie jest efektywna. Konieczne jest jej lepsze dostosowanie do nowych wyzwań. Podstawową słabością polskiej edukacji jest jej mała zdolność do przełamywania ograniczeń środowiska społecznego. Potrzebne są reformy skierowane do wnętrza szkoły (za raportem *Młodzi 2011*). Obejmować one powinny zmiany programowe i metodyczne, a także zasady doboru kadry. Dopełnieniem powinny być działania wspierające powstawanie instytucji doradztwa zawodowego i osobistego (za raportem *Młodzi 2011*). Wymaga to zmiany sposobu inwestowania w edukację. Dla gdańskiej edukacji oznacza to konieczność racjonalizacji wydatków. Obecnie jesteśmy na drugim miejscu w kraju, jeśli chodzi o wydatki na jednego ucznia przekraczające wysokość subwencji, osiągnięcia edukacyjne uczniów natomiast plasują się na poziomie średniej krajowej.

Planując rozwój edukacji w Gdańsku winniśmy wskazać i przyjąć priorytety. Bardzo istotnym uwarunkowaniem, wpływającym na realizację poniższych wyzwań, są zmiany demograficzne, sytuacja społeczno-gospodarcza naszego miasta, regionu, Polski i Europy. Kluczowych jest sześć zagadnień:

1. Oferta adresowana do dzieci najmłodszych zawierać musi zarówno **edukację przedszkolną, jak i wczesne wspomaganie rozwoju.** Konieczne jest uelastycznienie form opieki i edukacji przedszkolnej dostosowanych do różnych potrzeb rodzin, a także podniesienie kompetencji opiekunów i nauczycieli przedszkoli, zwłaszcza w zakresie diagnozy i wspomagania rozwoju psychoruchowego i społecznego dziecka, metod wczesnego wspomagania, określania dojrzałości szkolnej.
2. **Obniżenie wieku szkolnego jest istotnym wyzwaniem.** Wyzwanie niosą także zmiany podstaw programowych, konieczność dostosowania metodyki uczenia do nowych technologii i instrumentów.
3. Istotnym uwarunkowaniem niskiej jakości edukacji zawodowej jest brak **jej związku z potrzebami rynku pracy, zmieniającymi się kierunkami rozwoju i nowymi technologiami.**
4. Ponadgimnazjalne szkolnictwo ogólnokształcące przeżywa również okres potrzebnej transformacji **w kierunku pogłębionego przygotowania do rodzaju i kierunku wybieranych studiów oraz pogłębionego kształcenia kluczowych kompetencji.**
5. **Głębokiej reformy wymaga kształcenie dorosłych oraz oferta kształcenia ustawicznego.** Cele jakim służyć powinna ta reforma, to nie tylko zmieniające się potrzeby rynku pracy wymagające nabywania nowych kompetencji, ale także potrzeby rozwojowe dorosłych. Konieczne jest także tworzenie oferty kształcenia ustawicznego dla osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
6. Wszystkie wyżej wymienione wyzwania i potrzeby wymagają **restrukturyzacji sieci szkół i placówek, racjonalizacji gospodarowania zasobami ludzkimi infrastrukturalnymi i finansowymi.** Dla efektywności tych działań konieczne jest precyzyjne wyznaczenie celów i priorytetów, zbudowanie harmonogramów działań, monitorowanie i ewaluacja ich realizacji.

I .Wstęp – dlaczego zmieniamy dotychczasowy program?

- został częściowo zrealizowany
- nastąpiły zmiany prawne
- następuje obniżanie wieku szkolnego
- nastąpiły zmiany w szkolnictwie zawodowym
- przyjęto nową podstawę programową
- określona została nowa formuła egzaminów zewnętrznych
- mają miejsce zmiany demograficzne
- zmienia się sytuacja społeczno-gospodarcza Gdańska

II. Ewaluacja Gdańszczanina 2020 – co udało się zrealizować z programu

III. Misja

***WYKSZTAŁCONY GDAŃSZCZANIN W PEŁNI WYKORZYSTUJĄCY SWÓJ
POTENCJAŁ ROZWOJOWY W DYNAMICZNIE ZMIENIAJĄCYM SIĘ ŚWIECIE***

*Pełen rozwój potencjału intelektualnego mieszkańców w optymalnych warunkach
i z udziałem kompetentnej kadry nauczycielskiej.*

IV. Cele strategiczne, operacyjne, działania i poddziałania

W celach strategicznych zakłada się powszechność edukacji wczesnodziecięcej i edukacji dorosłych jako dwóch filarów uczenia się przez całe życie oraz wysoką jakość kształcenia na wszystkich poziomach edukacyjnych. Są nimi:

- I. Efektywnie zarządzana sieć placówek oświatowych
- II. Dostępność edukacji wczesnodziecięcej
- III. Wysoka jakość edukacji szkolnej
- IV. Uczestnictwo dzieci i młodzieży w życiu społecznym w czasie szkolnym i pozaszkolnym
- V. Powszechność i efektywność uczenia się przez całe życie

Cel strategiczny I. Efektywnie zarządzana sieć placówek oświatowych

Cele operacyjne	Działania	Poddziałania
I. 1. Standaryzacja usług edukacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie przyjętych wskaźników 	<ul style="list-style-type: none"> • zachowanie wskaźników liczebności uczniów w oddziałach (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne) • zachowanie bezpiecznej dla funkcjonowania szkoły liczby oddziałów i wskaźnika zmianowości
	<ul style="list-style-type: none"> • Standaryzacja zatrudnienia pracowników merytorycznych, administracji i obsługi 	<ul style="list-style-type: none"> • zdiagnozowanie zasobów i opracowanie standardów; • dostosowanie zatrudnienia administracji i obsługi do ekonomicznego zaspakajania potrzeb (CUW, usługi zewnętrzne)
	<ul style="list-style-type: none"> • Standaryzacja funkcjonowania świetlic w szkołach i innych placówkach 	<ul style="list-style-type: none"> • określenie standardów dla świetlic o różnych zadaniach; • korzystanie z pomocy organizacji pozarządowych w prowadzeniu świetlic o różnych zadaniach
	<ul style="list-style-type: none"> • Standaryzacja wsparcia uczniów, nauczycieli i rodziców opieką psychologiczną i pedagogiczną 	<ul style="list-style-type: none"> • efektywna praca zespołów interdyscyplinarnych; • wsparcie dla szkół w ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej; • wdrażanie wniosków z nadzoru pedagogicznego
	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z rodzicami 	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie kompetencji wychowawczych nauczycieli i współpracy z rodzicami; • popularyzacja szkoły dla rodziców; • upowszechnienie i pełna współpraca z radami rodziców i radami szkół; • opracowanie systemu wymiany informacji, m.in. opracowanie standardu informatora szkolnego dla rodzica, „Poradniki edukacyjne o szkołach ponadgimnazjalnych i gimnazjach”

	<ul style="list-style-type: none"> • Wypracowanie zasad współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym m.in. z: <ol style="list-style-type: none"> 1) instytucjami rynku pracy (urzędy pracy, Ochotnicze Hufce Pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego, instytucje partnerstwa lokalnego), 2) pracodawcami i organizacjami pracodawców, 3) Centrum Kształcenia Praktycznego, 4) firmami i przedsiębiorstwami, 5) organizacjami pozarządowymi, 6) szkołami wyższymi, 7) instytucjami naukowo-badawczymi, 8) jednostkami samorządu terytorialnego, 9) radą miasta, radami dzielnic 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie i wdrożenie modelu współpracy szkół zawodowych z pracodawcami: <ul style="list-style-type: none"> ○ powołanie rad programowych w szkołach zawodowych, ○ podnoszenie świadomości pracodawców dot. ich roli w kształceniu młodzieży w tym społeczna odpowiedzialność za proces kształcenia; • opracowanie szkolnego modelu współpracy ze szkołami wyższymi; • opracowanie szkolnego modelu aktywności społecznej uczniów z uwzględnieniem wolontariatu
	<ul style="list-style-type: none"> • Ocena pracy szkoły, publikacja i rankingowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie wzorców oceny różnych typów szkół, uwzględniając: różnorodność obszarów, wskaźników i podmiotów oceniających; • wypracowanie modelu udostępniania informacji o szkole; • analiza zatrudnialności absolwentów szkół poprzez monitorowanie ich losów
	<ul style="list-style-type: none"> • Standaryzacja bazy i wyposażenia różnych placówek oświatowych 	<ul style="list-style-type: none"> • standaryzacja wyposażenia dostosowanego do określonych typów szkół; • włączenie pracodawców do tworzenia bazy szkół zgodnie z branżą pracodawcy oraz wykorzystaniem bazy pracodawców; • przygotowanie i popularyzacja projektów szkół modułowych z mobilną infrastrukturą
	<ul style="list-style-type: none"> • Standaryzacja sposobu oceniania i systemu motywacyjnego kadry (dyrektorów i nauczycieli) 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie formularza samooceny pracy dyrektora; • opracowanie nowego regulaminu motywowania, z uwzględnieniem w nim: przyrostu osiągnięć uczniów, innowacyjności będącej odpowiedzią na potrzeby szkoły, wykorzystywania sprzętu (a nie tylko jego posiadanie)

	<ul style="list-style-type: none"> • Premiowanie dobrych praktyk 	<ul style="list-style-type: none"> • popularyzowanie dobrych praktyk w środowisku lokalnym; • premiowanie dobrych praktyk: <ul style="list-style-type: none"> ○ uwzględnienie realizacji dobrych praktyk w regulaminie przyznawania nagród Prezydenta Miasta Gdańska i w dodatkach motywacyjnych dyrektorów szkół dla nauczycieli ○ opracowanie systemu wyróżniania pracodawców roku,
I. 2. Racjonalizacja sieci szkół i placówek	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie optymalnej sieci i oferty szkół podstawowych i gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych z ofertą edukacyjną powiązaną z rynkiem pracy i szkolnictwem wyższym 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie sieci szkół do sytuacji demograficznej środowisk lokalnych; • badanie potrzeb i tworzenie propozycji specjalnych programów dydaktyczno-wychowawczych realizowanych przez szkoły; • dostosowanie sieci szkół kształcących w zawodzie do potrzeb lokalnego rynku pracy, we współpracy z przedsiębiorcami, zgodnie z obszarami kształcenia zawodowego; • zapewnienie możliwości korzystania z trzech ścieżek edukacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej
	<ul style="list-style-type: none"> • Przeniesienie części kosztów obsługi do Centrum Usług Wspólnych (CUW) 	<ul style="list-style-type: none"> • badanie obszarów kosztów kwalifikujących się do przeniesienia do CUW; • utworzenie sieci CUW
	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie zasobów lokalowych dla lokalnych potrzeb edukacyjnych i społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie zasad udostępniania zasobów lokalowych lokalnym organizacjom i mieszkańcom (w tym: punkty informacyjno-konsultacyjne, punkty wsparcia, boiska szkolne); • tworzenie placówek wsparcia dziennego na terenie niewykorzystanych szkół, stosownie do potrzeb mieszkańców – świetlice środowiskowe; • tworzenie form przedszkolnych w pustoszejących szkołach
	<ul style="list-style-type: none"> • Pełniejsze wykorzystanie kompetencji kadry dla celów edukacyjnych i społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • zaangażowanie kompetencji kadry nauczycielskiej w realizowanie projektów edukacyjnych i społecznych dla lokalnej społeczności; • tworzenie lokalnych ofert kształcenia ustawicznego

I.3 Podniesienie kompetencji kadry zarządzającej gdańskich placówek oświatowych	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie kompetencji zarządczych kadry dyrektorskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • podniesienie kompetencji dyrektorów z zakresu realizacji zadań wynikających z nadzoru; • zarządzanie zmianami w placówce; • optymalizacja wykorzystania zasobów lokalowych; • podniesienie kompetencji w zakresie dostosowania programów wychowawczych do potrzeb środowiska; • stworzenie sieci wsparcia dla dyrektorów szkół (w obszarach: prawnym, mediacji, komunikacji i innych)
	<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie pozycji szkoły w środowisku i określanie drogi jej rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca ze środowiskiem lokalnym; • wdrażanie koncepcji rozwoju szkoły
Cel strategiczny II. Dostępność edukacji wczesnodziecięcej		
Cele operacyjne	Działania	Poddziałania
II.1. Dostosowanie sieci przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego do lokalnych potrzeb (komplementarna oferta przedszkoli publicznych i niepublicznych)	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie oferty przedszkolnej na obszarach dynamicznego rozwoju infrastruktury mieszkalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedszkola – tworzenie nowych placówek publicznych i niepublicznych we współpracy z podmiotami zewnętrznymi (konkursy, zlecenie zadań); • przygotowanie oferty partnerskiej współpracy dla podmiotów zainteresowanych realizacją wychowania przedszkolnego w różnych formach (działki i lokale, w drodze konkursów); • kampania informacyjna promująca edukację przedszkolną realizowaną przez różne podmioty

	<ul style="list-style-type: none"> • Racjonalizacja wykorzystania istniejącej sieci przedszkolnej 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie zespołów przedszkole – szkoła podstawowa (w pustoszejących obiektach); • tworzenie oferty zajęć popołudniowych dostosowanej do potrzeb lokalnego środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy z organizacjami pozarządowymi; • promocja zróżnicowanej oferty przedszkolnej realizowanej w małych formach w istniejącej infrastrukturze; • współpraca i wymiana doświadczeń różnych podmiotów prowadzących różne formy opieki przedszkolnej,
	<ul style="list-style-type: none"> • Różnorodność ofert dydaktyczno- wychowawczych 	<ul style="list-style-type: none"> • promocja różnorodności ofert przedszkolnych, w tym innowacyjnych programów i projektów edukacyjnych oraz społecznych; • współpraca z uczelniami-SZKOŁAMI wyższymi w zakresie wykorzystywania dobrych praktyk polskich i zagranicznych, w codziennej pracy dydaktyczno-wychowawczej; • prowadzenie okienek przedszkolnych uwzględniających pedagogizację rodziców
	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie kompetencji kadry pedagogicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • podniesienie kompetencji kadry w zakresie badań rozwojowych i oceny dojrzałości szkolnej dzieci oraz wczesnej diagnozy indywidualnego rozwoju; • podniesienie kompetencji w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju; • podniesienie kompetencji w zakresie wychowania emocjonalno-społecznego dzieci, w tym podstawy edukacji medialnej; • podniesienie praktycznych kompetencji nauczycieli w zakresie świadomego wykorzystywania innowacyjnych programów, projektów, rozwiązań w codziennej pracy dydaktyczno-wychowawczej w przedszkolu; • doskonalenie praktycznych kompetencji nauczycieli w zakresie współpracy z rodzicami; • uzyskiwanie przez nauczycieli nowych kwalifikacji do prowadzenia zajęć z zakresu języków obcych, informatyki, gimnastyki korekcyjnej

II.2. Objęcie dzieci przedszkolnych systemem badań rozwojowych i niezbędnymi działaniami	<ul style="list-style-type: none"> • Badania rozwojowe przedszkolaków 	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja przesiewowych badań rozwojowych przedszkolaków 3-4 letnich i 5-latków (w zakresie: słuchu, wzroku, pracy analizatorów, rozwoju fizycznego i ruchowego); • badania rozwoju psychoruchowego; • badania dojrzałości szkolnej; • upowszechnianie zbiorczych wyników badań i zaleceń do realizacji wśród kadry pedagogicznej przedszkola
	<ul style="list-style-type: none"> • Wczesne wspomaganie rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> • udział specjalistów z poradni w przygotowaniu, monitoringu, realizacji i ewaluacji indywidualnych programów wczesnego wspomagania; • zapewnienie wsparcia psychologicznego i logopedycznego, stosownie do potrzeb; • prowadzenie różnorodnych zajęć z zakresu wspomagania rozwoju (z udziałem specjalistów)
	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rozwoju talentów przedszkolaków 	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja programów promujących kreatywność; • realizacja programów wyławiania talentów przedszkolaków; • oferty przedszkolne dla dzieci utalentowanych (realizowane w przedszkolu, w którym dziecko przebywa, bez selekcjonowania przedszkoli) i tworzenie okazji do dzielenia się osiągnięciami dzieci utalentowanych
II.3. Udział rodziców we wczesnej edukacji i rozwoju dziecka przedszkolnego	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestnictwo rodziców w tworzeniu i realizacji oferty dydaktyczno-wychowawczej 	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie realizacji programu „Rodzic przedszkolaka”; • konsultowanie programu dydaktyczno-wychowawczego przedszkola z rodzicami i radą rodziców
	<ul style="list-style-type: none"> • Angażowanie rodziców w badania rozwojowe i wsparcie rozwoju dziecka 	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie kompetencji rodziców w zakresie rozwoju dziecka, w tym poprzez wykłady i warsztaty; • edukacja rodziców w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju; • upowszechnianie wśród rodziców informacji o instytucjach i organizacjach pomocowych

Cel strategiczny III. Wysoka jakość edukacji szkolnej

Cele operacyjne	Działania	Poddziałania
III.1. Podniesienie jakości i efektywności pracy szkół	<ul style="list-style-type: none">• Podniesienie poziomu dydaktycznego	<ul style="list-style-type: none">• wspieranie szkół w trafnych doborach programów nauczania oraz w tworzeniu własnych programów nauczania;• wsparcie początkującego nauczyciela obowiązkowym doradztwem metodycznym;• wspieranie metodyczne obejmujące budowanie indywidualnego warsztatu pracy nauczyciela;• wdrażanie wniosków wynikających z analizy wyników egzaminów zewnętrznych, zawodowych, wskaźnika EWD, ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej;• wdrażanie wniosków wynikających z analizy informacji zewnętrznych (konkursy, olimpiady, egzaminy, monitorowanie losów absolwentów na wszystkich poziomach edukacyjnych itp.);• rozwój innowacyjności w pracy dydaktycznej i wychowawczej;• wzbogacenie oferty doskonalenia zawodowego nauczycieli o formy rozwijające predyspozycje osobowościowe oraz platformę wymiany i korzystania z doświadczeń liderów
	<ul style="list-style-type: none">• Wyrównywanie szans edukacyjnych	<ul style="list-style-type: none">• podnoszenie kompetencji nauczycieli edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej w zakresie diagnozy potrzeb oraz możliwości edukacyjnych i najbardziej efektywnych form pomocy;• doskonalenie nauczycieli w zakresie rozpoznawania potrzeb i możliwości edukacyjnych uczniów na wszystkich poziomach edukacji oraz wspierania rozwoju ich możliwości;• stworzenie i aktualizacja bazy lokalnej pomocy specjalistycznej w zakresie diagnozy i tworzenia indywidualnych programów edukacyjnych;• stworzenie bazy specjalistycznych pomocy dydaktycznych i sposobu ich dystrybuowania

	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie poziomu kształcenia kompetencji kluczowych 	<ul style="list-style-type: none"> • podniesienie poziomu rozwoju kompetencji kluczowych (przyjętych przez Parlament Europejski w 2006 r.): <ol style="list-style-type: none"> 1) porozumiewanie się w języku ojczystym, 2) porozumiewanie się w językach obcych, 3) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne, 4) kompetencje informatyczne, 5) umiejętność uczenia się, 6) kompetencje społeczne i obywatelskie, 7) inicjatywność i przedsiębiorczość, 8) świadomość i ekspresja kulturalna; • budowanie przez szkoły oferty zajęć pozalekcyjnych wspomagających rozwój kompetencji kluczowych
	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie ucznia zdolnego 	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca z uczelniami w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> ○ tworzenia i realizacji programów rozbudzających pasje oraz rozwijających talenty i zainteresowania uczniów; ○ tworzenie możliwości dalszego rozwoju i wsparcia. • system stypendialny dla uczniów zdolnych; • organizacja obozów letnich z programami adresowanymi do szczególnie uzdolnionych (w tym dla absolwentów konkursów Gdańskie Lwy i laureatów konkursów ujawniających talenty); <i>JEŚLI JUŻ NIE BĘDZIE Gdańskich Lwów to?</i> • organizacja zajęć rozwijających zainteresowania i pasje uczniów oraz dla uczniów wybitnie uzdolnionych; • opracowanie programów wspólnie z gdańskimi placówkami naukowo-technologicznymi

	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie funkcji wychowawczej szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie szkół w tworzeniu i realizacji programów wychowawczych; • określenie roli rodziców w życiu szkoły oraz modelu współpracy rodziców z nauczycielami i dyrekcją szkoły; • podnoszenie świadomości i kompetencji nauczycieli w zakresie stopniowego przekazywania uczniom odpowiedzialności za własne decyzje i ich konsekwencje (głównie w obszarze edukacyjnym); • wzmocnienie współpracy z instytucjami mogącymi wspierać szkołę w zakresie bezpieczeństwa (np. z: policją, centrum interwencji kryzysowym); • realizacja skutecznych programów profilaktycznych w szkołach na wszystkich poziomach edukacji; • doskonalenie kompetencji opiekuńczych, wychowawczych i komunikacyjnych nauczycieli,
	<ul style="list-style-type: none"> • Indywidualizacja profili dydaktyczno-wychowawczych szkół 	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie szkół w poszukiwaniu własnej tożsamości, • docenianie i popularyzowanie osiągnięć szkoły o uznanym profilu dydaktyczno-wychowawczym w środowisku lokalnym i międzynarodowym
<p>III.2. Podniesienie atrakcyjności, jakości i efektywności szkolnictwa zawodowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie sieci szkół i placówek kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy, we współpracy z pracodawcami, zgodnie z obszarami kształcenia zawodowego; • opracowanie wzorca monitorowania losów absolwentów; • utworzenie platformy wymiany efektów badań i analiz wykonanych przez instytucje naukowo-badawcze, szkoły, instytucje rynku pracy, pracodawców; • objęcie uczniów gimnazjów doradztwem zawodowym (indywidualnym i grupowym); • przygotowanie – razem z pracodawcami – oferty doskonalenia zawodowego nauczycieli zawodu i staży zawodowych w zakresie nowoczesnych technologii i materiałów,

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie współpracy ze szkołami wyższymi i/lub instytutami naukowo-badawczymi, instytucjami rynku pracy oraz pracodawcami 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie i wdrożenie modelu współpracy szkół zawodowych z pracodawcami: <ul style="list-style-type: none"> a) powołanie rad programowych w szkołach zawodowych, b) podnoszenie świadomości pracodawców i producentów dotyczących ich roli w kształceniu młodzieży, w tym społeczna odpowiedzialność za proces kształcenia
III. 3. Upowszechnianie innowacyjności	<ul style="list-style-type: none"> • Innowacyjność w pracy dydaktycznej i wychowawczej 	<ul style="list-style-type: none"> • podniesienie poziomu kompetencji nauczycieli w zakresie wykorzystywania innowacyjnych metod w pracy dydaktycznej i wychowawczej (monitoring efektywności wdrożeń); • nagradzanie i upowszechnianie innowacyjnej działalności nauczycieli – opracowanie systemu motywacyjno-promocyjnego • popularyzacja metod partycypacyjnych i projektowych w obszarze edukacji; • wykorzystywanie innowacyjnej oferty dydaktyczno-wychowawczej i upowszechnianie dobrych praktyk realizowanych przez organizacje pozarządowe, • współpraca z uczelniami wyższymi w zakresie popularyzowania sprawdzonych innowacji i działalności eksperymentalnej
	<ul style="list-style-type: none"> • Innowacyjność w organizacji pracy szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie kompetencji dyrektorów szkół w zakresie wykorzystywania innowacyjnych metod zarządzania placówkami oświatowym i organizacji procesu dydaktycznego
III.4. Zapewnienie kompleksowej edukacji dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej	<ul style="list-style-type: none"> • Całościowe wsparcie ucznia niepełnosprawnego i przewlekle chorego w szkołach ogólnodostępnych na wszystkich poziomach 	<ul style="list-style-type: none"> • całościowe wsparcie procesu edukacji dzieci niepełnosprawnych pozostających w integracji we współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami pomocy dzieciom; • zapewnienie wsparcia doradztwem metodycznym nauczycieli szkół ogólnodostępnych z zakresu kształcenia specjalnego; • zapewnienie dziennej opieki (światlicowej) dla dzieci niepełnosprawnych; • indywidualizacja wsparcia dziecka niepełnosprawnego odpowiednio do potrzeb; • zapewnienie opieki medycznej w placówkach, gdzie przebywają dzieci niepełnosprawne oraz asystentów osób niepełnosprawnych

	<ul style="list-style-type: none"> • Pełna oferta edukacyjna i wsparcie w ramach szkolnictwa specjalnego na wszystkich poziomach 	<ul style="list-style-type: none"> • całościowe wsparcie procesu edukacji dzieci niepełnosprawnych pozostających w placówkach specjalnych we współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami pomocy dzieciom; • przekształcenie edukacji przyszpitalnej - dostosowanie zadań szkół przyszpitalnych do potrzeb uczniów przewlekle chorych i długości okresu hospitalizacji; • zapewnienie możliwości realizacji edukacji na trzech ścieżkach edukacyjnych począwszy od szkoły podstawowej a skończywszy na kształceniu ustawicznym; • podniesienie kompetencji nauczycieli w zakresie edukacji osób niepełnosprawnych o różnych potrzebach i możliwościach; • poprawa warunków realizacji edukacji osób niepełnosprawnych (likwidacja barier, podręczniki i sprzęt specjalistyczny); • współpraca z pracodawcami i PFRON prowadząca do przygotowania oferty o charakterze przedsiębiorstw przystosowanych; • powołanie przy PUP zespołu doradców zawodowych dla osób niepełnosprawnych
	<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowe wsparcie edukacji dzieci i młodzieży wielorako, głęboko niepełnosprawnej 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnienie systemu wsparcia o formy dziennej aktywności z elementami pracy i form uczenia się przez całe życie; • współpraca z pracodawcami i PFRON prowadząca do przygotowania oferty o charakterze centrów aktywności przez pracę
	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa oferty kształcenia ustawicznego niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie instytucji kształcenia ustawicznego dla osób niepełnosprawnych; • przygotowanie oferty dla różnie niepełnosprawnych

III.5. Indywidualizacja procesu kompleksowego wspierania szkoły w rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> Zorganizowanie i wdrożenie systemu kompleksowego wspierania szkoły (według metodologii wypracowanej przez zespół w ramach projektu „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół”) 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowanie i realizacja kompleksowej oferty działań służących rozwojowi konkretnej szkoły w wybranych obszarach (na podstawie diagnozy jej potrzeb, poprzez planowanie, wspieranie i monitorowanie działań aż do ich ewaluacji); organizacja sieci współpracy przedmiotowych i problemowych – wspieranie szkół poprzez organizację współpracy w zakresie wymiany doświadczeń grup dyrektorów, nauczycieli przedmiotów, pedagogów i psychologów szkolnych
Cel strategiczny IV. Uczestnictwo dzieci i młodzieży w życiu społecznym w czasie szkolnym i pozaszkolnym		
Cele operacyjne	Działania	Poddziałania
IV.1. Zaangażowanie dzieci i młodzieży w zdrowe i aktywne spędzanie czasu wolnego	<ul style="list-style-type: none"> Sport w szkole i osiedlu 	<ul style="list-style-type: none"> kontynuacja realizacji programu lokalnych animatorów sportu na obiektach z uwzględnieniem realizacji projektów integracyjnych dla korzystających z tych obiektów; kontynuacja działalności Dzielnicowych Centrów Sportu w szkołach i obiektach GOKF dla różnych grup wiekowych; uatrakcyjnienie programowej i pozalekcyjnej oferty sportowej poprzez jej zróżnicowanie na podstawie potrzeb dzieci i młodzieży, w tym m. in. realizowanie odpowiednich form zajęć pozalekcyjnych dla dzieci otyłych i zagrożonych otyłością, przygotowanie oferty zajęć dla dzieci z grupy o złożonych wadach postawy, opracowanie ogólnomiejskich zasad korzystania ze szkolnej infrastruktury sportowej przez lokalne społeczności i organizacje pozarządowe; promowanie aktywnego, rodzinnego stylu spędzania czasu wolnego; upowszechnianie nauki pływania i tworzenie infrastruktury do jej realizacji

	<ul style="list-style-type: none"> • Turystyka i krajoznawstwo 	<ul style="list-style-type: none"> • promocja oferty Gdańskiego Ośrodka Kultury Fizycznej oraz oferty organizacji pozarządowych i klubów; • promocja zdrowego stylu spędzania czasu wolnego, w tym poprzez turystykę rowerową i różnorodną ofertę turystyczną; • współpraca z rodzicami w zakresie przygotowywania i realizacji oferty turystyczno-krajoznawczej dla uczniów;
	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja morska 	<ul style="list-style-type: none"> • promocja tworzenia szkolnych kół edukacji morskiej realizujących programy z zakresu pogłębiania wiedzy o mieście „od strony morza” i roczne projekty z uwzględnieniem realizacji szkoleń dla uczniów i nauczycieli • organizacja letniego wypoczynku (np. półkolonii pod żaglami)
	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja zdrowotna 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie i realizacja programu edukacji zdrowotnej z uwzględnieniem promocji postaw i problemów, w tym: cykliczne spotkania dla rodziców ze specjalistami (konferencje, warsztaty, wykłady), zajęcia dla uczniów w szkołach, organizacja konferencji tematycznej, • eliminacja ze sklepików szkolnych niezdrowego żywienia (przeprofilowanie sklepików); • zachowanie poziomu zdrowotności posiłków podawanych w szkole
<p>IV. 2.Uczestnictwo dzieci i młodzieży w kulturalnym życiu miasta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja kulturalna, w tym budowanie poczucia tożsamości z Gdańskiem i regionem nadbałtyckim, na wszystkich poziomach edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • kontynuacja realizacji systemowych programów edukacji kulturalnej na różnych poziomach edukacyjnych, w tym wspieranie finansowe i organizacja warsztatów dla nauczycieli edukacji kulturalnej w szkołach (moderowanie sieci nauczycieli edukacji kulturalnej) oraz realizacja Olimpiady Wiedzy o Gdańsku, • wspieranie promocji oferty edukacji twórczej i kulturalnej gdańskich ośrodków wśród uczniów i rodziców (muzea, świetlice środowiskowe, domy kultury, biblioteki, organizacje pozarządowe) – szkoła centrum informacji o lokalnej ofercie spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych; • opracowanie ogólnomiejskich zasad udostępniania zasobów szkoły dla realizacji zajęć pozalekcyjnych dla uczniów przez podmioty zewnętrzne;

IV. 3. Kształtowanie postaw obywatelskich poprzez uczestnictwo	<ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnianie wolontariatu i wiedzy o NGO 	<ul style="list-style-type: none"> • wolontariat – realizacja programu wzmocnienia liderów wolontariatu; • podnoszenie kompetencji kadry pedagogicznej i dyrektorów w zakresie pracy wolontarystycznej; • promocja działalności Regionalnego Centrum Wolontariatu (koordynator pracy wolontarystycznej); • kontynuacja konkursu „Wolontariusz roku”
	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie młodzieży w realizacji własnych pasji oraz działań lokalnych liderów aktywności młodzieżowej i wykorzystanie potencjału ich inicjatyw 	<ul style="list-style-type: none"> • regranting inicjatyw młodzieżowych prowadzony przez młodzież; • stworzenie miejsca autokreacji młodzieży, którego działalność określa i realizuje sama młodzież ; • inicjowanie międzynarodowych wymian młodzieży o podobnych pasjach (stworzenie systemu)
	<ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnianie wiedzy o lokalnej samorządności i mechanizmów demokratycznych (prowadzenie dialogu z młodzieżą) 	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie prowadzenia młodzieżowych platform dyskusyjnych - FORA DIALOGU z uwzględnieniem różnorodności form i grup • Młodzieżowa Rada Miasta; • realizacja lekcji lokalnej samorządności dla klas gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z wykorzystaniem aktywizujących metod nauczania; • podnoszenie kompetencji nauczycieli przedmiotów humanistycznych w zakresie funkcjonowania współczesnych mediów i reklamy, organizacja warsztatów dla młodzieży, • upowszechnianie informacji o działaniach miasta związanych z aktywizacją rodziny (zakładki na szkolnych stronach internetowych); • aktywny udział młodzieży w obchodach rocznicowych – przygotowanie oferty tematycznych konkursów/zabaw dla dzieci i rodzin

Cel strategiczny V. Powszechność i efektywność uczenia się przez całe życie

Cele operacyjne	Działania	Poddziałania
V.1. Rozwój kompleksowej oferty uczenia się przez całe życie	<ul style="list-style-type: none">• Kształtowanie postaw uczenia się przez całe życie	<ul style="list-style-type: none">• promocja postawy uczenia się przez całe życie na wszystkich poziomach edukacyjnych;• promowanie roli doradztwa w wyborze właściwej drogi edukacyjnej i rozwoju zawodowego;• promocja współczesnego modelu kariery edukacyjnej (edukacja wszystkich);• promowanie i informowanie o wartościach uczenia się na wszystkich etapach i w różnorodnych formach edukacyjnych;• promowanie i upowszechnianie przykładów „dobrych praktyk” powstających na gruncie krajowym i europejskim
	<ul style="list-style-type: none">• Utworzenie kompleksowej oferty uczenia się przez całe życie odpowiadającej potrzebom rynku pracy i rozwojowi mieszkańców	<ul style="list-style-type: none">• wspieranie w tworzeniu programów kształcenia i dostosowywanie ich do potrzeb osób dorosłych i rynku pracy;• systematyczne aktualizowanie programów• wprowadzanie innowacyjnych metod nauczania i uczenia się, w tym wykorzystujących nowoczesne technologie teleinformatyczne
V.2. Doskonalenie kadry pedagogicznej dla różnych form uczenia się przez całe życie	<ul style="list-style-type: none">• Opracowanie i wdrożenie programów przeprofilowania i przekwalifikowania zawodowego nauczycieli	<ul style="list-style-type: none">• doskonalenie kompetencji kadry pedagogicznej, w tym tych, które pozwalają realizować ideę uczenia się przez całe życie;• opracowanie szerokiej, dostosowywanej do potrzeb, oferty szkoleniowo-doradczej dla nauczycieli oraz jej stały monitoring

	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie zasobów kadrowych różnych instytucji krajowych i zagranicznych na rzecz uczenia się przez całe życie 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie zaangażowania jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pracodawców i innych partnerów społecznych w prowadzeniu wspólnej polityki w zakresie programowania, organizowania, finansowania uczenia się przez całe życie; • zaangażowanie środowisk naukowych i badawczych w proces uczenia się przez całe życie, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia na odległość oraz współpracy z odpowiednimi środowiskami i instytucjami w innych krajach; • stworzenie zespołów doradczych przedstawicieli różnych instytucji odpowiadających konkretnemu obszarowi kształcenia
V.3. Tworzenie lokalnych strategii i rozwijanie dialogu społecznego na rzecz uczenia się przez całe życie	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie dobrych praktyk i tradycji do przeprowadzenia lokalnej debaty i przyjęcia strategii działań 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie dostępnych zasobów badań dot. zjawiska w celu podejmowania debat • stworzenie platformy wymiany poglądów i dialogu społecznego w odniesieniu do uczenia się przez całe życie; • monitorowanie wdrażania strategii rozwoju uczenia się przez całe życie

VI. Monitoring – w odniesieniu do poszczególnych zadań:

- 1) określenie harmonogramu,
- 2) wskazanie osób odpowiedzialnych,
- 3) narzędzia monitoringu,
- 4) koszty,
- 5) mierniki i wskaźniki.

7.3. Suplement do projektu aktualizacji Programu „GDAŃSZCZANIN 2020”

Wpłynęło łącznie 20 wiadomości, w tym od:

- 15 doradców metodycznych Ośrodka Kształcenia Ustawicznego Nauczycieli (CKU)
- Gdańskiej Fundacji Terapii i Rozwoju
- „Video Studio Gdańsk” Fundacji Filmów Katolickich
- Gdańskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień
- Fundacji „Wspólnota Gdańska”
- 14 dyrektorów gdańskich szkół zawodowych
- Poseł RP – Katarzyny Hall

Charakter uwag:

- 1) ogólne – zwracające uwagę na kondycję systemu edukacji i kontekst współczesnej cywilizacji oraz pożądane kierunki zmian
- 2) podkreślające duże znaczenie wybranych obszarów
- 3) propozycje uszczegółowień i uzupełnień

Wnioski (najczęściej wskazywane obszary problemowe):

- najistotniejszym elementem w procesie zmiany (realizacji założeń Gdańszczanina) jest NAUCZYCIEL i jego kompetencje do nauczania i wychowania w erze informacji, jego postawy i wartości (wspieranie, wspomaganie, doskonalenie)
- podnoszenie kompetencji nauczycieli i rodziców zakresie wychowawczo-profilaktycznym
- konieczność upodmiotowienia rodzica w szkole – współpraca
- otwarcie szkół na środowisko lokalne
- stwarzanie warunków – wypracowanie Standardów organizacyjnych: programy dydaktycznowychowawcze (np. edukacji medialnej), procedury, modele współpracy, monitoring i system promocyjno-motywacyjny
- wsparcie systemu edukacji przez inne służby: MOPS, PUP

Ad. 1 - UWAGI ogólne – podkreślające kontekst współczesnej cywilizacji, kondycję systemu edukacji i pożądane kierunki zmian:

- Obecny Gdańszczanin jest w wielu obszarach nieaktualny i niespójny z celami edukacji w UE (uczenie się przez całe życie, komunikacja, praca zespołowa, języki obce, technologie komputerowe). Potrzeba odniesienia się we wstępie do rozwoju kompetencji kluczowych przyjętych przez Parlament Europejski, zarówno w obszarze kształcenia uczniów jak i doskonalenia nauczycieli – jest to zgodne z kompetencjami współczesnego człowieka.
- Potrzeba odniesienia się we wstępie do zmian cywilizacyjnych – wejścia społeczeństwa w erę informacji. Uwypuklenie i nazwanie zjawiska podkreśliłoby znaczenie informacji i związanych z nią działań (wyszukiwanie, selekcjonowanie i przetwarzanie informacji), jak również wykorzystywanych środków (internet, media) oraz narzędzi (komputer, telefon, tablet).

Zorientowanie strategii na kształcenie kompetencji odpowiadających potrzebom współczesnego świata – wieku informacji. Profil współczesnego pracownika obejmuje:

- wysokie kompetencje interpersonalne,
- szybkie przyswajanie nowych umiejętności i kompetencji,
- sprawne posługiwanie się technologią informatyczną i komunikacyjną,
- wyszukiwanie, selekcjonowanie i przetwarzanie informacji,
- umiejętności pracy w grupie,
- umiejętności stosowania wyuczonej wiedzy do rozwiązywania problemów,
- samodzielne organizowanie i planowanie pracy.

Zwiększenie adekwatności celów i działań do zmiany cywilizacyjnej i powyższych oczekiwań.

- Koncentracja wysiłków na optymalizacji efektów wdrożenia reformy programowej, a zwłaszcza przeformatowania dotychczasowych planów nauczania. Udzielone wsparcie nie może zakłócać procesu zmiany, która w myśl założeń reformy ma stanowić instrument podnoszenia jakości pracy szkół.
- Podstawową słabością polskiej edukacji jest jej mała zdolność do przełamywania ograniczeń środowiska społecznego (rodzinnego).
- Upowszechnianie pracy z dziećmi i młodzieżą metodami aktywizującymi, pracy zespołowej i kształcenie umiejętności pracy w zespole.
- Rozpoczęcie na etapie przedszkolnym edukacji „na wartościach” (szczególna rola przedszkola).
- Stwarzanie warunków na autonomiczne i nowatorskie zachowania dyrektorów szkół i nauczycieli, aby mogli koncentrować wysiłki na potrzebach i rozwoju dziecka, a nie na wynikach i statystykach. Należy od zaraz stwarzać odpowiednie warunki do rozwoju i osiągania sukcesów na miarę możliwości dziecka, stawiając pytanie „Jakim jestem nauczycielem?” Warunkiem koniecznym jakiegokolwiek zmiany, jest spojrzenie na świat przez nauczycieli oczami dziecka.
- Koniecznym warunkiem skuteczności realizacji założeń Gdańszczanina jest OSOBA NAUCZYCIELA - jego postawa, reprezentowane (a nie tylko deklarowane) wartości, autentyczność, uczciwość i życzliwość, klarowność. Bardzo istotna jest świadomość nauczyciela na temat jego roli w życiu ucznia.
- Systematyczne wspieranie nauczycieli, wychowawców w zakresie wiedzy i umiejętności profilaktycznych i wychowawczych; motywowanie i wspieranie nauczycieli – potrzeba szkoleń jak reagować w trudnych, ekstremalnych sytuacjach oraz jak prowadzić lekcje w sposób atrakcyjny, przystający do współczesnych czasów, żeby zainteresować nawet "opornych" uczniów. Jednym z warunków powodzenia programu jest wyposażenie nauczycieli i szkół w kompetencje i środki, aby mogły dynamicznie zmieniać swoją ofertę edukacyjną (zwłaszcza ofertę zajęć dodatkowych).
- Problem jest niewykorzystany potencjał intelektualny uczniów: zarówno tych z niewielkimi możliwościami jak i tych zdolnych, utalentowanych. Satysfakcjonujący wskaźnik EWD osiągają klasy gimnazjalne, których uczniowie mają zbliżone, porównywalne możliwości intelektualne i wyniki w nauce. W klasach o wyrównanym

poziomie nauczyciel jest w stanie wykorzystać maksymalnie potencjał uczniów dostosowując odpowiednio wymagania, formy, metody pracy.

- Pogłębiona współpraca z rodzicami, w tym:
 - spowodowanie większego zaangażowania rodziców w sprawy szkół i chęci ich samoorganizowania się poprzez postawienie oczekiwaniami konsultowania z rodzicami różnych ważnych szkolnych decyzji. Zwiększenie kompetencji Rad Rodziców działających w szkołach, np. opiniowanie przez nich (po zapoznaniu się z wytycznymi organizacyjnymi miasta): planów organizacyjnych, planów zakupów,
 - szkoły jako miejsca integracji lokalnej społeczności (szczególnie w środowiskach pozbawionych oferty spędzania czasu wolnego) – sposobem na pogłębienie faktycznej współpracy z rodzicami oraz lokalnymi podmiotami i podniesienie poziomu bezpieczeństwa na danym obszarze;
 - podnoszenie kompetencji wychowawczych;
 - potrzeba wspólnych działań nauczycieli w-f, dyrekcji, rad pedagogicznych i rodziców z zakresu kultury fizycznej oraz edukacji zdrowotnej, aby wyzwolić u młodego człowieka potrzebę i konieczność ukształtowania kultury fizycznej w jego szeroko pojętej kulturze osobistej.
- Lokalna współpraca poradni psychologiczno-pedagogicznych z przedstawicielami rodziców, przedstawicielami nauczycieli i dyrektorami z przedszkoli i szkół podstawowych poszczególnych dzielnic przy odpowiednim do potrzeb dzieci i rodziców obniżaniu wieku szkolnego, organizacji przy tym opieki, indywidualizacji edukacji, poszukiwanie rezerw lokalowych w szkołach na poszerzenie oferty żłobkowej i przedszkolnej. Zaangażowanie przy tym przedstawicieli rad dzielnic i stowarzyszeń dzielnicowych, tam gdzie one są.
- Współpraca dyrektorów i przedstawicieli nauczycieli oraz przedstawicieli uczniów gimnazjów i liceów przy przygotowaniu atrakcyjnej i odpowiadającej oczekiwaniom gimnazjalistów oferty liceów w oparciu o zmieniający się stan prawny. Obowiązkowe monitorowanie losów absolwentów gimnazjów i liceów.
- Szkoły, oprócz spełniania swojej podstawowej funkcji edukacyjnej, powinny ewoluować w kierunku lokalnych centrów działalności społecznej. Dlatego należy maksymalizować dostęp lokalnych społeczności do zasobów infrastruktury szkolnej. Ta infrastruktura powinna być udostępniana nieodpłatnie (jedynie z pokryciem kosztów ewentualnej dodatkowej obsługi) wszystkim lokalnym podmiotom niekomercyjnym. Znormalizowane zasady udostępniania infrastruktury szkolnej wyeliminowałyby dowolność podejmowanych decyzji. Udostępnianie pomieszczeń szkolnych na środowiskowe kluby młodzieżowe.
- Zlikwidowanie bariery finansowej w dostępie dzieci do miejskich instytucji kultury. Wprowadzenie zasady, że wszystkie dzieci, np. poniżej 10 roku życia będą wpuszczane do miejskich muzeów BEZPŁATNIE, co nie wiąże się z żadnymi dodatkowymi kosztami dla muzeów, natomiast przynosi bardzo duże korzyści społeczne i wspiera rozwijanie pasji.

- Planowane zmiany i kontynuacja działań mogą przynieść efekty na miarę cywilizacyjnych wyzwań – warunkiem jest dobra i mądra wola decyzyjnych środowisk ugrupowań partyjnych.
- Uporządkowanie oferty kształcenia zawodowego i ustawicznego w oparciu o zmieniający się stan prawny. Monitorowanie losów absolwentów szkół zawodowych. Współpraca przedstawicieli poradni psychologiczno-pedagogicznych, PUP, wybranych organizacji pracodawców oraz dyrektorów i przedstawicieli nauczycieli zespołów szkół zawodowych przy przygotowaniu oferty kształcenia ustawicznego oraz zorganizowaniu dobrej jakości doradztwa zawodowego w gimnazjach.
- Doskonalenie kompetencji edukatorów w zakresie podnoszenia kompetencji kluczowych nauczycieli – wg klasyfikacji zdolności wypracowanych w ramach międzynarodowego projektu Kompetencje profesjonalnych edukatorów w Europie – COPE; 24 „zdolności” z uwzględnieniem obszarów: interpersonalnego, pedagogiczno-dydaktycznego, samokształceniowego, informacyjno-medialnego:

1. Zdolność do porozumiewania się w językach obcych

1. Zdolność do efektywnego komunikowania się w języku obcym z kolegami i uczniami
2. Zdolność do nauczania różnych tematów w języku obcym jako języku wykładowym
3. Zdolność do autorefleksji oraz samorozwoju przy wykorzystaniu swoich umiejętności językowych i źródeł obcojęzycznych
4. Zdolność do pozyskiwania i dostarczania informacji za pomocą różnych mediów

2. Umiejętność posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi

5. Zdolność do używania sprzętu elektronicznego i cyfrowego w komunikacji i współpracy z innymi nauczycielami
6. Zdolność do doskonalenia umiejętności metodycznych przy wykorzystaniu technologii informacji i komunikacji (ICT)
7. Zdolność do wykorzystania technologii informacji i komunikacji (ICT) do wspierania samokształcenia, autorefleksji i dyskusji
8. Zdolność do rozpowszechniania informacji przy wykorzystaniu mediów elektronicznych

3. Umiejętność uczenia się

9. Zdolność do promowania uczenia się poprzez pracę zespołową
10. Zdolność do oparcia swojej praktyki nauczycielskiej na nowych i istotnych informacjach i badaniach
11. Zdolność do zastosowania narzędzi w celu refleksji, analizy i oceny przeprowadzonej lekcji oraz wniesienia poprawek
12. Zdolność do uzyskiwania dostępu i zapewnienia informacji wspierającej proces uczenia się uczniów

4. Kompetencje społeczne i obywatelskie

13. Zdolność do uczestniczenia w efektywny i konstruktywny sposób w życiu społecznym i pracowniczym
14. Zdolność do przystosowania i rozwijania praktyki nauczania zgodnie z lokalnymi regulacjami
15. Zdolność do zastanowienia się nad społecznymi i obywatelskimi kompetencjami
16. Zdolność do wyszukiwania i wykorzystania dokumentów o tematyce społecznej i edukacyjnej

5. Zmysł przedsiębiorczości, kreatywność

17. Zdolność do prowadzenia i zaangażowania kolegów w kreatywne projekty
18. Kreatywne zastosowanie metod nauczania w wielokulturowych klasach
19. Zdolność do zastosowania własnych przemyśleń w celu wsparcia kreatywnego rozwoju i wprowadzania ulepszeń
20. Zdolność do wniesienia wkładu w rozwój i poprawę zasobów informacji

6. Świadomość kulturowa

21. Zdolność do rozumienia i właściwego reagowania na różnorodne sytuacje wynikające z różnic kulturowych
22. Zdolność do stworzenia warunków do nauczania i uczenia się w różnorodnym kulturowo środowisku
23. Zdolność do refleksji nad praktykami nauczania z uwzględnieniem aspektu kulturowego
24. Zdolność do uzyskiwania dostępu i dostarczania informacji w sposób efektywny i odpowiedni do potrzeb

Ad. 2 - UWAGI podkreślające duże znaczenie propozycji zapisów i działań odpowiadających potrzebom (akceptacja dla propozycji)

- analiza zatrudnialności absolwentów szkół poprzez monitorowanie ich losów,
- wdrożenie modelu współpracy szkół zawodowych z pracodawcami (uruchomienie mechanizmów motywacji),
- wspieranie szkół w trafnych doborach programów nauczania oraz w tworzeniu własnych programów nauczania,
- wsparcie dla szkół w ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej – ważna jest transparentność ewaluacji oraz należyty sposób wdrażania wniosków z niej płynących – w praktyce szkolnej ewaluacja jest katalizatorem działań jedynie diagnozujących problem, za którymi nie idzie wdrożenie,
- popularyzacja szkoły dla rodziców – przygotowanie realizatorów tego programu i wsparcie merytoryczne w jego realizacji,
- standaryzacja świetlic,
- upowszechnienie i pełna współpraca z radami rodziców i radami szkół – traktowany podmiotowo rodzic, który będzie miał wpływ na ofertę szkoły, będzie tym samym zainteresowany działalnością wychowawczą, dydaktyczną i społeczną szkoły – szansą na wytworzenie aktywnej społeczności szkolnej,

- zapisy świadczące o zabiegach gminy, aby premiować szkoły i nauczycieli w aktywny sposób podnoszących poziom nauczania i rzeczywiście służących społeczności szkolnej i lokalnej:
 - ocena pracy szkoły, publikacja i rankingowanie
 - standaryzacja bazy i wyposażenia różnych placówek oświatowych
 - standaryzacja sposobu oceniania i systemu motywacyjnego kadry (dyrektorów i nauczycieli)
 - premiowanie dobrych praktyk
- wszystkie działania wynikające z celu *Podniesienie jakości i efektywności pracy szkół* oraz *Upowszechnianie innowacyjności* są dobrze osadzone na poddziałaniach.
- uczestnictwo dzieci i młodzieży w życiu społecznym w czasie szkolnym i pozaszkolnym – działania i poddziałania właściwie dobrane.

Ad. 3 - Propozycje uszczegółowień, uzupełnień i nowych rozwiązań

- skoncentrowanie uwagi na 2 - 3 najistotniejszych poddziałaniach dla każdego obszaru zwiększy szansę na efektywność i skuteczność wdrożenia założeń strategii – ukonkretni dokument i wymusi konkretne działania;
- włączenie do szkolnych planów pracy na wszystkich poziomach edukacyjnych programu wychowania przez sztukę, jako elementu wspierającego edukację humanistyczną;
- tworzenie programów szkolnych wycieczek dydaktycznych dopełniających treści obowiązujących programów nauczania;
- współpraca z uczelniami wyższymi, a zwłaszcza Studium Nauczania Matematyki Politechniki Gdańskiej w zakresie skutecznego przygotowywania do egzaminu maturalnego z matematyki;
- udzielenie wsparcia w obszarze wychowania placówkom w obszarach nasilonych zjawisk patologicznych ze słabymi wynikami nauczania - wprowadzenie działań placówek pomocy społecznej, poprzez asystentów rodzinnych;
- (Cel I. 1) Standaryzacja usług edukacyjnych:
 - standaryzacja zatrudnienia pracowników merytorycznych, administracji i obsługi – niemożliwa jest standaryzacja pracowników administracji i obsługi z uwagi na pewne kwestie związane z ich obowiązkami; standaryzacja pracowników merytorycznych istnieje – jest to układ zbiorowy);
 - standaryzacja wsparcia uczniów, nauczycieli i rodziców opieką psychologiczno-pedagogiczną – ten obszar nie powinien podlegać standaryzacji, ponieważ opieka powinna być zindywidualizowana;
 - wprowadzenie: standaryzacji kompetencji menadżerskich kadry kierowniczej,
 - wprowadzenie: standaryzacji funkcjonowania bibliotek szkolnych – poddziałania: określenie standardów dla bibliotek szkolnych; korzystanie z pomocy konsultantów i doradców metodycznych ds. bibliotek szkolnych, nauczycieli akademickich oraz stowarzyszeń i organizacji zajmujących się sprawami bibliotek szkolnych – tworzenie odpowiedniej podstawy do doskonalenia warsztatu informacyjno-wyszukiwawczego bibliotek szkolnych;

- ocena pracy szkoły... – zamiana w poddziałaniu „analiza zatrudnialności absolwentów szkół poprzez monitorowanie ich losów” na „analiza losów absolwentów poprzez monitorowanie ich zatrudnienia”;
- standaryzacja sposobu oceniania i systemu motywacyjnego kadry dyrektorów – dodanie: aktualizacja kryteriów samooceny dyrektora.
- efektywność zarządzania – określenie kosztów obsługi, które będą przeniesienie do centrum usług wspólnych,
- cel I. 2 – działanie: wykorzystywanie zasobów lokalowych dla lokalnych potrzeb edukacyjnych i społecznych – zasoby są już dobrze wykorzystywane; połączenie poddziałania: „opracowanie zasad udostępniania zasobów lokalowych lokalnym organizacjom i mieszkańcom (w tym: punkty informacyjno-konsultacyjne, punkty wsparcia, boiska szkolne)” oraz „tworzenie placówek wsparcia dziennego na terenie niewykorzystanych szkół, stosownie do potrzeb mieszkańców – świetlice środowiskowe”, gdyż poddziałania te dotyczą tych samych zagadnień,
- cel I.3 – działanie: podniesienie kompetencji zarządczych kadry dyrektorskiej – w poddziałaniu propozycja redakcji treści dot. kompetencji dyrektorów: „podniesienie zarządczych kompetencji dyrektorów z zakresu realizacji zadań wynikających z nadzoru”,
- uaktywnienie rodziców w życiu szkoły poprzez prowadzenie spotkań instruktażowych, porad skierowanych do rodziców i dotyczących radzenia sobie z problemami wychowawczymi ich dzieci (cel I.1 – standaryzacja); cel II. 3 – *Konsultowanie programu dydaktyczno-wychowawczego*
- *z rodzicami i radą rodziców – propozycja uzupełnienia o cel: w celu podnoszenia jakości pracy placówki/przedszkola i wypracowania jednolitej, w ścisłej współpracy z rodzicami, strategii edukacji i wychowania przedszkolaków.*
- zatrudnienie w PUP doradców zawodowych wspierających osoby niepełnosprawne i przeszkolenie wszystkich pracowników związanych z obsługą interesantów z zakresu podstawowych wiadomości dot. niepełnosprawności,
- nowoczesne technologie:
 - utworzenie „punktu informacji technicznej” – dysponującym wiedzą na temat możliwości „fizycznego” zapoznania się z nowoczesnymi technologiami, maszynami, urządzeniami i nowoczesną aparaturą pomiarowo-kontrolną, które są w użytkowaniu przez podmioty gospodarcze, szkoły i uczelnie działające w naszym rejonie. Punkt taki mógłby być związany z wybraną szkołą zawodową lub z CKP (Cel III.2.)
 - uatrakcyjnienie szkoleniowej oferty edukacyjnej pod kątem nowoczesnych technologii informacyjnych – zwiększenie zainteresowania nauczycieli podnoszeniem swoich umiejętności i wyeliminowanie obaw, szczególnie u nauczycieli z długim stażem pedagogicznym (Cel V.1.)
 - prowadzenie szkoleń dla nauczycieli wspomagających wykorzystanie nowych technologii na wszystkich zajęciach edukacyjnych.

- wprowadzenie obowiązkowych, bezpłatnych szkoleń dla nauczycieli w okresie wakacyjnym zgodnie z ustalonymi priorytetami, na podstawie całorocznej ewaluacji (w Danii są to 2 tygodnie w trybie wyjazdowym);
- w działaniu Podniesienie poziomu dydaktycznego – wniesie poddziałanie: wydzielenie zespołu szkół, gdzie kandydat na nauczyciela pod kierunkiem doświadczonego pedagoga realizowałby praktykę bądź staż. Praktyki nie powinny odbywać się w losowo wybranych szkołach;
- należy zadbać, by nauczyciele posiadli umiejętności kluczowe z punktu widzenia potrzeb wieku XXI – ery informacji; zmieniająca się rzeczywistość wymaga od nauczyciela większego zaangażowania i kreatywności, a to wymaga nabywania nowych umiejętności na formach szkoleniowych dłuższych niż 30 godzin. Rolą organu prowadzącego jest sprawdzanie profesjonalizmu zatrudnianych pracowników i pomaganie w doborze szkoleń, które umożliwią nabycie koniecznych umiejętności spełniających oczekiwania gospodarki lokalnej;
- cel I. 3 – Współpraca ze środowiskiem lokalnym – szkoła powinna poszukiwać dróg swego rozwoju – potrzeba wskazania kryteriów podejmowanej aktywności, zapisu obligującego do monitorowania potrzeb środowiska lokalnego, zapoznawania się z ofertą instytucji i placówek lokalnych, planowanym przekształcaniem (poszerzeniem lub zubożeniem) oferty kulturowo-edukacyjnej lokalnego środowiska itd.;
- cel III. 1 Podniesienie jakości i efektywności pracy szkół
 - wsparcie ucznia zdolnego – Poddziałanie: Organizacja zajęć rozwijających zainteresowania ... uzupełnienie o konieczność upublicznienia informacji o zajęciach na terenie szkoły i poza nią, np. w formie zaplanowanego w planie pracy placówki przedsięwzięcia ukazującego efekty pracy z uczniem szczególnie zainteresowanym treściami ponadprogramowym; warto wypracować strategię promowania osiągnięć uczniów z pasją i uczniów zdolnych. Często promuje się tylko wybitnych;
 - działanie: Podniesienie poziomu dydaktycznego – usunąć sformułowanie dotyczące „trafnych doborów programów nauczania”, gdyż, w myśl najnowszych uregulowań, szkoły same tworzą programy nauczania w oparciu o tzw. nową podstawę programową;
 - działanie: Podniesienie poziomu kształcenia kompetencji kluczowych – sformułować w następujący sposób: „Wprowadzenie działań na rzecz podniesienia kompetencji kluczowych”;
 - działanie: Wzmocnienie funkcji wychowawczej szkoły – wątpliwości budzi zapis „realizacja skutecznych programów profilaktycznych ...” – wystarczyłoby po prostu: „realizacja programów profilaktycznych ...”;
 - działanie: Indywidualizacja profili dydaktyczno-wychowawczych szkół – sformułować w następujący sposób: „Kształtowanie profili dydaktyczno-wychowawczych szkół”.
- cel III. 2 – działanie: Rozwijanie współpracy ze szkołami wyższymi i/lub instytucjami naukowo-badawczymi, instytucjami rynku pracy oraz pracodawcami –

usunąć „a) powołanie rad programowych w szkołach zawodowych” i wprowadzić „konsultowanie programów nauczania z pracodawcami”, dodatkowo uwzględnić poddziałanie dotyczące opracowania zasad współpracy z pracodawcami; w poddziałaniach brakuje odniesień do szkół wyższych, instytutów naukowo-badawczych oraz instytucji rynku pracy;

- cel III. 3 – działanie: W pierwszym poddziałaniu zamienić „podniesienie poziomu kompetencji nauczycieli ...” na „rozwój kompetencji nauczycieli ...”, usunąć niejasno sformułowane poddziałanie: „popularyzacja metod partycypacyjnych i projektowych w obszarze edukacji”, w czwartym poddziałaniu oprócz organizacji pozarządowych uwzględnić także różne inne instytucje;
- cel III. 4 – działanie: Budowa oferty kształcenia ustawicznego niepełnosprawnych – dodać poddziałanie: „wzmocnienie, wspieranie i promocja kształcenia ustawicznego niepełnosprawnych”;
- cel IV. 1 – Sport w szkole i osiedlu - Poddziałanie: Promowanie aktywnego, rodzinnego... – potrzeba dookreślenia w jakich obszarach szkoła może odpowiadać za taką promocję; wspieranie kompetencji realizatorów zajęć pozalekcyjnych (sportowych i innych) z zakresu profilaktyki zachowań problemowych;
- cel IV 2 – Edukacja kulturalna, w tym budowanie poczucia tożsamości z Gdańskiem – potrzeba wpisania organizacji wspólnych (wszystkich szkół i miasta) imprez o charakterze cyklicznym, które pozwalałyby na zaprezentowanie dorobku szkół;
- Oferta przygotowanie młodzieży do krytycznego odbioru mediów audiowizualnych uzupełnienia tematyki wczesnej edukacji medialnej dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej – Cel IV.3, poddziałanie: podnoszenie kompetencji nauczycieli przedmiotów humanistycznych w zakresie funkcjonowania współczesnych mediów i reklamy, organizacja warsztatów dla młodzieży; Cel III.1, poddziałanie: podniesienie poziomu rozwoju kompetencji kluczowych; Cel IV.2, poddziałanie: wspieranie promocji oferty edukacji kulturalnej i twórczej gdańskich ośrodków wśród uczniów i rodziców;
- podniesienie własnego potencjału zawodowego i intelektualnego, stworzenie podstaw do dalszej kariery edukacyjnej uzupełnienie o tematykę edukacji w zakresie podstaw dziennikarstwa telewizyjnego i internetowego – Cel V.1, działanie: utworzenie kompleksowej oferty uczenia się przez całe życie odpowiadającej potrzebom rynku pracy i rozwojowi mieszkańców;
- w ocenie pracy dyrektora placówki warto uwzględnić pozytywny wpływ na atmosferę szkoły, poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole;
- podniesienie kompetencji kadry pedagogicznej – w zakresie znajomości założeń profilaktyki zachowań problemowych oraz kształcenie praktycznych umiejętności ich realizacji w pracy z dziećmi i ich opiekunami;
- wczesne wspomaganie rozwoju – wczesna współpraca z rodzicami w zakresie pojawiających się problemów wychowawczych rodziców lub problemów związanych z funkcjonowaniem środowiska rodzinnego;

- wzmocnienie funkcji wychowawczej szkoły – znajomość założeń profilaktyki zachowań problemowych oraz praktyczne umiejętności ich realizacji w pracy z dziećmi i ich opiekunami